

УНИВЕРСИТЕТ "ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ" – БУРГАС МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
**КАТЕДРА "ФИЗИКА, БИОФИЗИКА, РЕНТГЕНОЛОГИЯ И
РАДИОЛОГИЯ"**

УТВЪРЖДАВАМ!

ДЕКАН:

/Проф. д-р Румяна Янкова/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина: **РЕНТГЕНОЛОГИЯ И РАДИОЛОГИЯ**

Специалност: **МЕДИЦИНА**

Професионално направление: **7.1. Медицина**

Образователно-
квалификационна степен: **МАГИСТЪР**

Форма на обучение: **РЕДОВНА**

Бургас, 2025 г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА					
Обща учебна заетост (часове):		180	Кредити:		6
Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост	
105	75		3.5	2.5	
Вид на дисциплината:	Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	Семестър:	
Задължителна	1 + 2 / 2+2		III и IV	VI и VII	
2. УЧЕБНИ ФОРМИ					
Аудиторна заетост:	Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост:	Часове	Кредити
Лекции	45	1.5	Консултации (работа с преподавател)	20	0.7
Практически занятия	60	2.0	Самостоятелна работа	20	0.7
			- Подготовка за контролни	10	0.3
			- Подготвяне за упражнения	25	0.8
- Подготовка за изпит					
3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ					
Форми за оценяване и контрол				Относителен дял в общата оценка	
Сесийно оценяване: Текуща оценка				0.6	
Семестриално (текущо) оценяване:				0.4	
Форми на семестриален контрол:					
- Присъствие на учебни занятия				0.25	
- Текущо препитване преди всяко упражнение				0.25	
- Активно участие в занятията				0.25	
- Защита на протоколи				0.25	

АНОТАЦИЯ на дисциплината „Рентгенология и радиология“

Предназначение на учебната дисциплина

Учебната дисциплина „Рентгенология и радиологията“ е предназначена за студентите от специалност „Медицина“ при Медицинския факултет, редовна форма на обучение, завършващи с образователно-квалификационна степен „Магистър“ и професионална квалификация „Лекар“. Дисциплината е задължителна съгласно ЕДИ.

Целта на обучението по „Рентгенология и радиологията“ е да формира лекари с широки познания за съвременните методи на образна диагностика, тяхната информативна стойност и образната симптоматология при различните нозологични единици в съответствие с медицинските стандарти и международните изисквания на дисциплината, както и специфичните характеристики на работния процес в структури по образна диагностика, нуклеарна медицина и лъчелечение.

Структура на учебното съдържание

Учебната дисциплина включва изучаването същност, свойства на рентгеновите лъчи, ултразвуковите вълни и магнитния резонанс; образните методи на изследване на дихателна, сърдечно-съдова, храносмилателна, отделителна, мускулоскелетна система ЦНС; образната характеристика на вродени и придобити; възпалителни, неопластични, травматични заболявания, спешни състояния и др., както и интервенционалните методики.

Основни задачи на учебната програма:

Да запознае студентите по медицина с:

- ✓ индикациите за провеждане на образни изследвания при различните нозологични единици;
- ✓ подготовката на пациентите за образно-диагностични изследвания
- ✓ системата за интерпретация на образите от различните методики
- ✓ алгоритмите за провеждане и противопоказанията за образните изследвания
- ✓ принципите на безопасна работа и правилата за лъчезащитата при рентгеновите изследвания
- ✓ същността, предимствата, недостатъците и клиничното приложение на основите рентгенови методи на изследване, както и други нерентгенови образни диагностични методики
- ✓ образните находки при най-често срещаните заболявания по системи;
- ✓ принципите за подготовка и подход в прилагане на методиките в нуклеарната медицина и лъчелечението.
- ✓ Принципите на провеждане, показанията и противопоказанията при различните методики в нуклеарната медицина и лъчелечението

Методи на преподаване: традиционни и иновативни методи на преподаване, лекции, практически упражнения, беседи, дискусии, семинари, презентации с мултимедия, съвместна работа в екип и др.

Очаквани резултати:

След завършване на обучението по Рентгенология и радиология студентите трябва да имат следните теоретични познания:

- същността и свойствата на рентгеновите лъчи, принципите на рентгенова апаратура и получаване на рентгенов образ, същността и свойства на ултразвука и магнитния резонанс и принципи за получаване на образите;
- основите на лъчезащитата, работа с контрастни вещества, подготовка на болните за различните образни изследвания
- методите на изследване и образните находки семиотика на заболявания по системи: дихателна, сърдечносъдова, храносмилателна, отделителна и др.;
- основни познания за различните методики на радиоизотопна диагностика и лъчетерапия;
- индикациите за провеждане на рентгеновото изследване по нозологични единици, предварителната подготовка, противопоказанията за рентгеново изследване
- основните образни диагностични методи на изследване: рентгенови, ехографски, магнитен резонанс, нуклеарна диагностика;
- образно-диагностичната симптоматика на най-често срещаните заболявания по органи и системи;
- индикациите и основните инвазивни и интервенционални методи в образната диагностика
- принципите за подготовка и подход в прилагане на методиките в лъчетерапията и нуклеарната медицина

Практически умения:

- попълване на фиш за назначаване на изследвания в образната диагностика
- разпознаване и описание на нормалните анатомични структури при различните образни изследвания
- ☐ Описание и интерпретация на конвенционални рентгенови изследвания, КТ изследвания при заболявания от различните системи
- ☐ Подготовка на болния за рентгеново и ултразвуково изследване на храносмилателния тракт.
- ☐ Подготовка на пациента при КТ и МР изследвания
- ☐ образните методи на изследване и практическите подходи при спешни състояния (пневмоторакс, фрактури, остър корем, хидроторакс).
- ☐ Работа с контрастни вещества в образната диагностика. Принципи на премедикация при алергичните състояния. Правила и поведение.
- ☐ Познаване на основните принципи на интервенционалната диагностика и лечение.
- Познаване същността, принципите и клиничната употреба на основните методики в нуклеарната медицина и лъчелечението
- Подготовка на пациента при основните методики в нуклеарната медицина и лъчелечението.

Форми на оценяване на придобитите знания

При оценка на знанията на студентите се прилага комбинация от съвременни и класически методи.

Текущ контрол:

- ✓ Устно препитване преди провеждане на практическото занятие
- ✓ Тестове
- ✓ Семинарни занятия - дискусии
- ✓ Оценка и заверка на протоколите в края на упражнението
- ✓ Колоквиум с тестова част и устно препитване

Семестриален изпит:

- ☐ Тест
- ☐ Практически изпит
- ☐ Теоретичен изпит с писмена част, съхранявана в архива на катедрата и устна част пред комисия от хабилитирани преподаватели

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

ЛЕКЦИИ

Тема	часове
1. Физични основи на рентгеновата диагностика. Откриване, естество и свойства на рентгеновите лъчи. Рентгенов образ- същност, принцип на получаване, осигуряване на качество. Визуализация на рентгеновия образ: - конвенционална; дигитална. Методи на рентгеновата диагностика: рентгеноскопия, рентгенография – същност, предимства, недостатъци , клинична употреба. Ултразвукова диагностика – същност, принцип на получаване на образите, предимства, недостатъци, клинична употреба. Доплерова сонография.	2
2. Многосрезови методики в образната диагностика: Компютърна томография; Магнитнорезонансна томография- същност, принцип на получаване на образите, предимства, недостатъци, клинична употреба. Ангиографско изследване: конвенционална ангиография, КТ ангиография; магнитно-резонансна ангиография. Инвазивни и интервенционални методи на диагностика и лечение - рентгенови , под УЗ, КТ и МР контрол. Основни понятия в рентгеновата, КТ, МР и УЗ диагностика.	2
3. Контрастни средства в образната диагностика . Контрастни средства в рентгеновата диагностика – същност, видове, начин на приложение, предварителна подготовка. Контрастни средства в КТ, МРТ и УЗ диагностика. Лъчезащита – същност и принципи. Лъчезащита на медицинския персонал и пациентите в отделенията по Образна диагностика. Дозиметрия.	2
3. Образна диагностика при заболяванията на дихателната система. Методи за изследване. Нормална образна анатомия на дихателна система. Симптоми на нарушена бронхиална проходимост – хиповентилация, ателектаза и др. Възпалителни заболявания на белите дробове - заболяване на бронхите, неспецифични възпалителни заболявания – бронхит, пневмония, белодробен абсцес и др. Заболявания на ларинкс и трахея. Заболявания на бронхите. Бронхиектазии. Заболявания на плеврата – плеврит, пневмоторакс .	3
5. Образна диагностика на белодробната туберкулоза. Класификация. Първична белодробна туберкулоза. Вторични белодробна туберкулоза. Пневмокониози. Силикоза.	2
6. Тумори на белите дробове –доброкачествени и злокачествени, първични (централни и периферни), вторични(метастатични). Паразитни заболявания – обща характеристика. Белодробен ехинокок - образна характеристика.	2

7. Образна диагностика на сърдечно-съдова система. Методи на изследване. Образна анатомия на сърдечно-съдова система . Обща рентгенова симптоматология. Заболявания на митралната клапа. Заболявания на аортната клапа. Заболявания на миокарда. Заболявания на перикарда.	2
8. Образна диагностика на сърдечно-съдова система. Методи на изследване на големите кръвоносните съдове. Заболявания на аорта – аневризми, дисекции и др. Заболявания на периферните артериални съдове, заболявания на венозните съдове, заболявания на лимфната система.	2
9. Интервенционални методи на диагностика и лечение. Ендоваскуларна терапия при заболявания на ЦНС, на сърцето, на периферните съдове. Емболизационни техники при доброкачествени и злокачествени тумори.	2
10. Образна диагностика на храносмилателна система. Методи на рентгеново изследване – нативни и контрастни основни принципи, подготовка и приложение . Контрастни рентгенови изследвания на хранопровод, стомах и дуоденум, на тънки черва, иригография. Заболявания на хранопровода – дивертикули, стриктури, възпалителни, туморни заболявания.	2
11. Образна диагностика на храносмилателна система. Язвена болест на стомаха и дуоденума. Тумори на стомаха – доброкачествени и злокачествени. Рентгенова диагностика на оперирания стомах. Заболявания на червата – дивертикули, полипоза, ентерити, болест на Крон, тумори на тънките черва, колити, тумори на дебелото черво. Приложение на КТ и МРТ при чревни заболявания. Специализирани изследвания – Виртуална колоноскопия, КТ и МР ентерография	2
12. Образна диагностика на жлъчно-чернодробната система. Методи на изследване на заболяванията на жлъчния мехур, жлъчните пътища, черния дроб и панкреаса. Инвазивни и интервенционални методи. ЕРХПГ. Заболявания на жлъчния мехур - холелитиаза, охолестит, тумори, дискинезии. Огнищни заболявания на черния дроб – тумори, кисти, хемангиоми, абсцеси и др. Дифузни заболявания на черния дроб – цирроза, стеатоза и др. Заболявания на панкреаса – панкреатити, тумори. Заболявания на слезката.	2
13. Образна диагностика на отделителна система. Образна анатомия. Методи на изследване. Вродени аномалии на бъбреците, уретерите и пикочния мехур. Бъбречно-каменна болест. Обемни процеси на бъбреците - кисти, солидни тумори – доброкачествени, злокачествени. Заболявания на пикочния мехур. Интервенционални методи в отделителната система.	2
15. Образна диагностика на заболяванията на костите и ставите. Образна анатомия. Методи на изследване. Основни патологични процеси. Травматични повреди на костите и ставите: фрактури и луксации. Вродена луксация на тазобедрените стави.	2

16. Образна диагностика на заболяванията на костите и ставите. Възпалителни заболявания на костите. Остеомиелит – форми – първичен, вторичен, травматичен; протичане – остър, хроничен, атипичен. Костно-ставна туберкулоза - ТБК на гръбначен стълб, ТБК на колянна става, ТБК на тазобедрена става. Ревматоиден артрит. Анкилозиращ спондилит.	2
17. Образна диагностика на заболяванията на костите и ставите. Асептични некрози. Болест на Пертес. Рахит. Дегенеративни заболявания – коксартроза, гонартроза и др. Заболяване на лицевия череп - образна диагностика на околоносни кухини, образна анатомия, заболявания - възпалителни, алергични, обемни процеси - кисти, полипи, тумори.	2
18. Образна диагностика на заболяванията на костите и ставите. Първични тумори на костите – доброкачествени, злокачествени. Вторични костни тумори – остеолитични, остеопластични, смесени.	2
19. Образна диагностика в акушерството и гинекологията. Методи на изследвания. Заболявания. Образна диагностика на млечна жлеза. Методи на изследвания. Заболявания.	2
20. Образна диагностика при спешни състояния. Образна диагностика при спешни нетравматични състояния и заболявания. Образна диагностика при травми. Алгоритми на последователност при различни видове травматични поражения.	2
21. Нуклеарномедицинска диагностика. Радиоактивност. Основни физични величини в нуклеарната медицина. Основни принципи на радионуклидната диагностика. Апаратура. Радиофармацевтици. Нуклеарно-медицинска диагностика на ендокринната система: щитовидна жлеза, йод-каптакционен тест, спомагателни тестове, сцинтиграфия, гама-камера. Нуклеарно-медицинска диагностика на отделителната система: изотопна нефрограма, клирънси, остатъчна урина, сцинтиграфии, гамакамерни изследвания. Нуклеарно-медицинска диагностика на сърдечно-съдовата система: перфузионна сцинтиграфия на миокарда и на сърдечните кухини. SPECT-CT – индикации, органна симптоматология. PET-CT – индикации, органна симптоматология.	2
22. Основи на лъчетерапията. Същност, видове. Показания, противопоказания, резултати, усложнения. Лъчетерапевтично планиране. GAMMA-KNIFE, CYBER-KNIFE – същност, показания, терапевтичен ефект.	2
Общо:	45 ч.

УПРАЖНЕНИЯ

Тема	Часове
1. Запознаване с устройството и организацията на работния процес в клиника по Образна диагностика. Фиш за назначаване на образно изследване. Рентгенови лъчи – естество и свойства, взаимодействие с материята. Получаване на рентгенови образи. Геометрични свойства на рентгеновия образ. Качества на рентгеновия образ. Принципно устройство на рентгенов апарат. Рентгенова тръба. Фокус – видове фокуси. Командна маса. Кабели. Фотолаборатория. Рентгенови филми и дигитални рентгенови образи. Фолиа. Касети. Обработка на рентгеновите образи	2
2. Основни рентгенови методи на изследване: рентгеноскопия, рентгенография, компютърна томография. УЗД, МРТ, ДСА- същност, предимства, недостатъци, клинична употреба. Контрастни образни изследвания. Контрастни вещества – видове, класификация, подготовка на пациента. Усложнения. Лъчезащита – основни принципи. Лъчезащита на медицинския персонал и пациентите.	2
3. Методи за изследване на дихателна система - рентгеноскопия, рентгенография. Компютърна томография- показания и възможности на метода. Образна анатомия. Обща рентгенова симптоматология на заболяванията на дихателната система. Видове засенчвания.	2
4. Описание на рентгенография на гръден кош. План за описание на нормален рентгенов образ и с патологични находки /локализация, структура, големина, форма, очертания, отношение към околния паренхим/. Рентгенова диагностика на заболяванията на бронхите. Бронхити. Бронхиектазии. Нарушена бронхиална проходимост. Видове – хиповентилация, ателектаза и др. Чужди тела в бронхите.	2
5. Образна диагностика диагностика на неспецифичните възпалителни заболявания на белите дробове. Крупозна пневмония. Бронхопневмония. Стафилококова пневмония. Абсцес на белите дробове.	2
6. Заболявания на плеврата. Плеврити – ексудативен, адхезивен, инкапсулиран и др. Пневмоторакс. Рентгенова диагностика на специфичните възпалителни заболявания на белите дробове. Белодробна туберкулоза Основни форми на белодробната туберкулоза.	2
7. Образна диагностика на тумори на белите дробове. Доброкачествени тумори: вродени и придобити. Злокачествени тумори. Първични – белодробен карцином /централен и периферен тип/. Периферен тип с върхова локализация – тумор на Панкоаст-Тобиас. Белодробни метастази.	2
8. Пневмокониози. Силикоза. Силикотуберкулоза. Рентгенова диагностика на паразитните заболявания на белите дробове. Ехинокок на белите дробове- рентгенова характеристика.	2

9. Образна диагностика на заболяванията на сърдечно-съдовата система. Ултразвукова диагностика – ехокардиография. Рентгенови методи за изследване – рентгеноскопия, рентгенография, сърдечна катетеризация, ангиокардиография, коронарография, ДСА. КТ и МРТ диагностика. Образна анатомия на сърдечно-съдова система. Промени във формата и размерите на сърцето и отделните сърдечни кухини. Белодробни промени при заболявания на сърцето.	2
10. Образна симптоматика на заболяванията на сърдечно-съдовата система. Заболявания на сърцето - придобити сърдечни пороци на митралната и аортната клапа, заболявания на миокарда, заболявания на перикарда.	2
11. Образна симптоматика на заболяванията на сърдечно-съдовата система. Заболявания на съдовете. БТЕ. Аорта – аневризми, дисекция, атеросклероза. Периферни съдове: артерии – атеросклероза; вени – посттромбофлебичен синдром. Лимфни съдове – заболявания на лимфната тъкан, метастатични промени.	2
12. Рентгенова диагностика в денталната медицина - интраорални снимки – метод на Дик, специални снимки – ортопантомография, нормална рентгенова анатомия на зъбите, основни заболявания – пародонтоза, одонтогенни тумори.	2
13. Образна диагностика в акушерството - при бременост, при аномалии. Рентгенова диагностика в гинекологията. Методи на изследване – рентгенография, ХСГ, КТ, МРТ, ангиография. Стерилитет.	2
14. Образна диагностика на млечните жлези. Методи на изследване – мамография, дуктография, УЗД, магнитно-резонансна томография. Заболявания на млечната жлеза – мастопатия, кисти, фиброаденом, рак на млечната жлеза.	2
15. Колоквиум.	2
16. Образни методи за изследване на храносмилателния тракт. Рентгеноскопия, рентгенография. Контрастни рентгенови изследвания с Бариев сулфат – на хранопровод, стомах, тънки черва, иригография. Възможности на КТ и МРТ, специализирани изследвания – виртуална колоноскопия, КТ и МР ентенография. Нормална образна анатомия на хранопровода, стомаха и дуоденума. Рентгенова семиотика на заболяванията на храносмилателния тракт. Промени в лумена – ширина, очертания, добавна сянка, дефекти в изпълването. Промени в лигавичния релеф.	2
17. Заболявания на хранопровода. Вродени заболявания. Функционални заболявания – кардиоспазм, ахалазия, мегаезофагус. Органични заболявания – варици, стриктура, дивертикули и карцином. Чужди тела в хранопровода.	2

18. Язвена болест на стомаха – Образни симптоми. Преки – язвена ниша, възпалителен вал, конвергенция на лигавични гънки. Косвени – морфологични, деформация на стомаха, органична инцизура, функционални, спастична инцизура, кардиоспазъм, пилороспазъм, хиперсекреция, промяна в пасажа и др. Усложнения на язвената болест – образна диагностика. Образна диагностика на опериран стомах – пептична язва, синдром на обратния ход, синдром на проводящата бримка, Дъмпинг синдром, раков рецидив и др. Тумори на стомаха. Доброкачествени – полипи, фиброми, шваноми и др. Злокачествени /карцином/: екзофитна форми – медуларен карцином; ендофитна форма – инфилтративен карцином, смесени форми.	2
19. Нормална рентгенова анатомия и рентгенови методи на изследване на тънките и дебелия черва. Пасаж на червата. Иригография. Рентгенова диагностика на заболяванията на тънките и дебелия черва – рентгенова симетрия/симптом на „снежинките”, промени в ширината на лумена, дефект в изпълването, добавна сянка, промени в лигавичния релеф, полиморфна хаустрация, симптом на „връвта”. Диагностични възможности на УЗ, КТ и МРТ при чревни заболявания.	2
20. Възпалителни заболявания на червата-колит, апендицит, Хук, болест на Крон	2
21. Тумори на дебелото черво. Доброкачествени – полипи /полипоза/. Злокачествени – карцином. Спешна образна диагностика на ГИТ.	2
22. Образна диагностика на заболяванията на жлъчния мехур, жлъчни пътища, черния дроб и панкреаса. Методи на изследване - УЗД, КТ, МРТ, ЕРХПГ. Заболявания на жлъчния мехур и жлъчните пътища – холецистит, холелитиаза, тумори, дискинезии. Заболявания на черен дроб – огнищни (тумори, кисти, хемангиоми, абсцеси и др.) и дифузни (цироза, стеатоза и др.). Заболявания на панкреаса – панкреатити, тумори и др.	2

23. Образна диагностика на заболяванията на отделителна система. Образни методи на изследване –УЗД, обзорна рентгенография, контрастни рентгенови метод. КТ на бъбреци и пикочен мехур. МРТ. Нормална образна анатоми. Заболявания- вродени аномалии; нефролитиаза, хидронефроза; възпалителни заболявания – пиелонефрит, ТБС; тумори на бъбреците и пикочния мехур.	2
24. Образна диагностика на заболяванията на скелета. Образни методи на изследване на скелета – рентгенография, КТ, МРТ, УЗД. Остеоденситометрия.Нормална рентгенова анатомия на дълга, къса, плоска кост и става. Основни патологични процеси в костната система: остеопороза, остеосклероза, остеолита, остеоонкроза, периостоза.Травматични повреди на костите и ставите – фрактури, фисури пато-логични фрактури, дисторзии и луксации. Вродена лусация на тазобедрената става. Дисплазия на тазобедрената става. Асептични костни некрози - Болест на Пертес, на Осгуд-Шлатер, на Кюлер, на Фрайберг и др. Рахит.	2
25. Образна диагностика на възпалителните заболявания на костите. Остеомиелит – остра и хронична форма. Атипични форми – панарициум осале, абсцес на Броди, склерозиращ остеомиелит на Гаре. Костно-ставна туберкулоза. Образна диагностика на заболяванията на ставите и гръбначния стълб - артрити и артрози, анкилозираш спондилоартрит /М.Бехтерев/, деформираща спондилоза.	2
26. Образна диагностика на туморите на костите. Доброкачествени: остеома, хондром, остеохондром, хемангиом, остеохондром, солитарна костна киста. Злокачествени - първични злокачествени тумори, остеогенен сарком, Юинг сарком, миелом; вторични злокачествени тумори-костни метастази.	2
27. Образна диагностика на заболяванията на централната и периферната нервна система. Краниография. КТ, МРТ., УЗД. Мозъчна ангиография. Мозъчносъдова болест, Тумори на ЦНС. Черепно-мозъчни травмиЗаболявания на околоносните кухини. Заболявания на мастоидните израстъци. Изследване на сел туртика. Заболявания на гр.стълб и гр.мозък.	2
28. Радиоактивност. Основни физични величини в нуклеарната медицина. Основни принципи на радионуклидната диагностика.Апаратура.Радиофармацевтици. SPECT/CT и PET/CT – същност, основни принципи, подготовка на пациента, предимства, недостатъци и клинична употреба.	2
29. Основни принципи на лъчелечението. Перкутанна лъчетерапия с високоенергийни източници на лъчение.Основни етапи при планиране и провеждане на лъчелечението.	2
30. Колоквиум.	2
Общо:	60 ч

КОНСПЕКТ

за изпит по „Рентгенология и радиология“
за студентите от специалност „Медицина“

1. Естество и свойства на рентгеновите лъчи.
2. Взаимодействие на йонизиращите лъчи с материята /проникване, разсейване и поглъщане/.
3. Устройство на конвенционална рентгенова уредба: рентгенова тръба, високоволтов генератор, командна маса, електронно-оптичен преобразовател.
4. Контрастни средства в образната диагностика – класификация, предимства, недостатъци, приложение, подготовка на пациента.
5. Конвенционални рентгенови методи – рентгенография и рентгеноскопия. Същност, предимства, недостатъци, клинична употреба.
6. Ултразвукова диагностика – същност, предимства, недостатъци, клинична употреба. Доплерова сонография.
7. Принципно устройство на уредба за компютърна томография. Получаване на компютърномографски образи. Същност, предимства, недостатъци и клинична употреба.
8. Принципно устройство на уредба за магнитно-резонансна томография. Същност, предимства, недостатъци, клинична употреба.
9. Лъчезащита на персонала в отделенията по образна диагностика. Лъчезащита на пациента при образни изследвания.
10. Образни методи за изследване на дихателна система – видове, същност, предимства, недостатъци, клинична употреба.
11. Рентгенова анатомия на дихателна система.
12. Заболявания на бронхите - Бронхити. Бронхиектазии. Симптоми на нарушена бронхиална проходимост - хиповентилация, обтурационен емфизем, ателектаза.
13. Неспецифични възпалителни заболявания на белите дробове. Пневмонии. Белодробен абсцес.
14. Първична белодробна туберкулоза.
15. Вторична белодробна туберкулоза.
16. Заболяване на плеврата. Плеврити. Пневмоторакс. Хидропневмоторакс.
17. Професионални заболявания на белите дробове. Силикоза.
18. Рак на белите дробове: централен и периферен.
19. Метастази на белите дробове. Ехинококови кисти на белите дробове.
20. Образна диагностика при заболяванията на медиастиnuma.
21. Образни методи за изследване на сърдечно-съдовата система - видове, същност, предимства, недостатъци, клинична употреба.
22. Рентгенова анатомия на сърдечно-съдова система.
23. Придобити митрални пороци. Митрална стеноза. Митрална инсуфициенция.
24. Придобити аортни пороци. Аортна стеноза. Аортна инсуфициенция.
25. Заболявания на миокарда и перикарда.
26. Заболявания на аортата – аортни аневризми, аортни дисекции. Белодробна тромбоемболия.

27. Образни методи за изследване на храносмилателна система. видове, същност, предимства, недостатъци, клинична употреба.
28. Дивертикули на хранопровода. Корозивен езофагит. Ахалазия. Варици на хранопровода. Рак на хранопровода.
29. Болест на Крон.
30. Язвена болест на стомаха и дванадесетопръстника. Гастрити.
31. Тумори на стомаха.
32. Рентгенова диагностика на остър хирургичен корем. Перфорация на кух коремен орган. Нарушена чревна проходимост.
33. Дивертикули на дебелото черво. Колити.
34. Тумори на дебелото черво. Доброкачествени тумори. Рак на дебелото черво.
35. Образни методи за изследване на изследване на жлъчен мехур, черен дроб и панкреас.
36. Жлъчнокаменна болест. Холецистит.
37. Огнищни заболявания на черния дроб. Хепатоцелуларен карцином. Чернодробни метастази.
38. Огнищни заболявания на черния дроб. Хемангиом. Чернодробна киста. Чернодробен абсцес.
39. Дифузни заболявания на черния дроб. Чернодробна цироза. Чернодробна стеатоза.
40. Остър и хроничен панкреатит. Рак на панкреаса.
41. Образни методи за изследване на отделителната система. Видове, същност, предимства, недостатъци, клинична употреба.
42. Вродени аномалии на отделителната система. Класификация. Видове. Образна симптоматика.
43. Възпалителни заболявания на бъбреците. Пиелонефрити. Туберкулоза на отделителната система.
44. Бъбречно-каменна болест. Хидронефроза.
45. Тумори на бъбреците.
46. Заболявания на пикочния мехур.
47. Образни методи на диагностика на костно-ставна система. Видове, същност, предимства, недостатъци, клинична употреба.
48. Патологични костни процеси. Остеопороза. Остеосклероза.
49. Патологични костни процеси. Остеолиза, Остеонекроза. Периостоза.
50. Травматични повреди на костите. Фрактури и фисури.
51. Травматични повреди на ставите. Луксации и сублуксации. Вродена луксация на ТБС.
52. Остеомиелит.
53. Рахит.
54. Костно-ставна туберкулоза.
55. Обща образна характеристика на доброкачествените тумори на костите.
56. Доброкачествени костни тумори - Остеом. Хондром. Остеохондром.
57. Доброкачествени костни тумори - Остеокластом. Хемангиом. Костна киста.
58. Обща образна характеристика на злокачествените тумори на костите.
59. Злокачествени костни тумори. Остеосарком. Сарком на Юинг. Миелом. Костни метастази.
60. Асептични некрози. Болест на Пертес.

61. Дегенеративни заболявания на гръбначен стълб и ставите. Спондилоза. Спондилоартроза. Остеоартроза.
62. Обща образна симптоматика при възпалителни заболявания на ставите /артрити/. Болест на Бехтерев.
63. Образни методи за диагностика на централна и периферна нервна система. Видове, същност, предимства, недостатъци, употреба.
64. Тумори на централната нервна система.
65. Мозъчносъдови заболявания на централната нервна система. Видове. Образна симптоматика.
66. Посттравматични хематоми на ЦНС – субдурален, епидурален и интрацеребрален.
67. Множествена склероза.
68. Заболявания на периферната нервна система. Дискови хернии. Тумори на гръбначния мозък.
69. Образна диагностика на околоносни кухини.
70. Методи на образната диагностика в денталната медицина.
71. Образна диагностика на млечна жлеза. Доброкачествени и злокачествени заболявания.
72. Образни методи в акушерството и гинекологията. Заболявания.
73. Основни принципи на лечелечението.
74. Перкутанна лечетерапия с високоенергийни източници на лечение.
75. Основни етапи при планиране и провеждане на лечелечението.
76. Радиоактивност. Основни физични величини в нуклеарната медицина.
77. Основни принципи на радионуклидната диагностика.
Апаратура. Радиофармацевтици
78. SPECT/CT и PET/CT – същност, основни принципи, подготовка на пациента, предимства, недостатъци и клинична употреба.

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА

1. М.Брайтензеер, П.Покийзер, Г.Лехнер (под ред. на Б.Балев и Г.Кирова) Учебник по клинична образна диагностика. МУ-Варна 2020
2. Учебник по Рентгенология и радиология за студенти медици. Второ преработено издание. проф. Ушев, проф. Бърлиев, проф. Пешев, проф. Попмихайлов, София 1980 г.
3. Учебник по Рентгенология и радиология за студенти по Медицина. Проф. Иван Ушев, София 1984 г.
4. Учебник по рентгенология и радиология за студенти по медицина и стоматология. Проф. Ив. Делов, 1994 г.
5. Велкова К. и колектив, Мултидетекторна компютърна томография - Издателство Райков, 2015 г.
6. Наръчник по рентгенология, радиология и радиобиология – Ив. Николов и Ив. Делов, 1984 г.
7. Учебник по Рентгенология и радиология за студенти Медици п.р на проф. Величков, София, 1989г.
8. Наръчник по рентгенология – индикации, находки, работни техники, диференциална диагноза – Р. Битнер, Р. Росдойчер, 2005 г.
9. Образна диагностика на заболяванията на гръдния кош. Г. Кирова, 2005 г.
10. Спешна рентгенова диагностика. Л. Величков, Ст. Крайчев, 1993 година.
11. Образна диагностика на гръбначно-мозъчните заболявания. М. Лесев, Ив.

Димитров, 1996 г.

12. Компютър-томографска диагностика на мозъчната атрофия. Спешна неврорентгенология. М. Лесев, Н. Танева, 1999 г.
13. Атлас по ултразвукова диагностика – под редакцията на Валери Чакърски. 2004 г.
14. Магнитно-резонансно изобразяване. Проф. Пери Спраулс. 2007 г.
15. Ръководство по Лъчелечение за студенти. Л. Маринова, Марияна Янева. 2008 г.
16. Образна диагностика на спешните състояния в педиатрията – Спешна педиатрия.

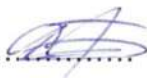
Бойкинов, Т. Шмилев, А. Петрова, 2010 г.

17. Учебник по Нуклеарна Медицина и лъчелечение. Второ преработено издание под ред. на И. Костадинова, Т. Хаджиева. МФ, 2011 г.

Съставил учебната програма:

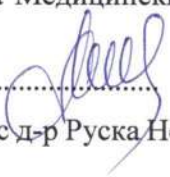
(Доц. д-р Лъчезар Манчев)

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра „Физика, биофизика, рентгенология и радиология”, Протокол № 9 от 10.01.2025 г.

Ръководител катедра

(Доц. д-р Стефка Касърова)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Медицински факултет, Протокол № 18 от 13.01.2025 г.

Секретар на ФС:

(Гл. ас д-р Руска Ненкова)

УНИВЕРСИТЕТ "ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ" – БУРГАС
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА "ХИРУРГИЯ, АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ,
НЕРВНИ БОЛЕСТИ, ФИЗИОТЕРАПИЯ И РЕХАБИЛИТАЦИЯ, УНГ
БОЛЕСТИ"

УТВЪРЖДАВАМ!

ДЕКАН:

/Доц. д-р Румяна Янкова, в.и.д./

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:

**УШНИ, НОСНИ И ГЪРЛЕНИ
БОЛЕСТИ**

Специалност:

МЕДИЦИНА

Професионално направление: **7.1. Медицина**

Образователно-
квалификационна степен:

МАГИСТЪР

Форма на обучение:

РЕДОВНА

Бургас, 2022 г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА					
Обща учебна заетост (часове):		150	Кредити:		5
Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост	
90	60		3.0	2.0	
Вид на дисциплината:	Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	Семестър:	
Задължителна	2 + 2 / 2+2		III и IV	VI и VII	
2. УЧЕБНИ ФОРМИ					
Аудиторна заетост: 90 часа	Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост: 60 часа	Часове	Кредити
Лекции	30	1.0	Консултации (работа с преподавател)	60	2.0
Практически занятия	60	2.0	Самостоятелна работа	15	0.5
			- Подготвяне на реферат - Подготовка на упражнения	30	1.0
3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ					
Форми за оценяване и контрол				Относителен дял в общата оценка	
Сесийно оценяване: Изпит				0.4	
Семестриално (текущо) оценяване:				0.6	
Форми на семестриален контрол:					
- Присъствие на учебни занятия				0.25	
- Текущо препитване преди всяко упражнение				0.25	
- Активно участие в занятията				0.25	
- Семинарни занятия				0.25	

АНОТАЦИЯ

на дисциплината

„УШНИ, НОСНИ И ГЪРЛЕНИ БОЛЕСТИ“

Анотация на изучаваната дисциплина

Дисциплината Ушни, носни и гърлени болести е основна клинична дисциплина. Тя дава познание върху диагностиката, консервативното и хирургичното лечение на заболяванията от областта на ушите, носа и гърлото, рехабилитация на слуха и говора за всеки пациент със заболяване от областта на ушно-носно-гърлените болести, изследване и определяне на функцията на слуховия и вестибуларния анализатор, слухопротезиране – специфична дейност за специалността, медицинска експертиза в областта на болестите на ушите, носа и гърлото, експертиза на работоспособността и съдебномедицинска експертиза.

Основни задачи на учебната програма

Изучаване на болестите на ушите, носа и гърлото, тяхната етиология, патогенеза, класификация, патологоанатомичния субстрат на болестта, методите на клиничното изследване, изграждането на диагноза, диференциално-диагностичен план, план на лечение, прогноза.

Очаквани резултати

След приключване на обучението студентите трябва да притежават следните познания и умения:

- ✓ да познават основните анатомични структури на ухото, носа, околоносните кухини, фаринкса, ларинкса, шията и лицето;
- ✓ да познават епидемиологията, етиологията, патогенезата и хистоморфологията на заболяванията в оториноларингологията;
- ✓ да са запознати с основните хирургични техники в оториноларингологията;
- ✓ да познават и прилагат основните методи на физикално изследване: отоскопия, предна, средна и задна риноскопия, мезофарингоскопия, индиректна и директна ларингоскопия;
- ✓ да умеят чрез съветната анамнеза и физикалното изследване да се насочат към определена диагноза.
- ✓ на базата на усвоените клинични и теоритични знания да интерпретират конкретните клинични оплаквания и прояви, и да се постави конкретна диагноза.
- ✓ да предложат подходящо лечение, отговарящо на точно поставената диагноза.
- ✓ да преценят какви необходими допълнителни изследвания са необходими при поставяне на точната оториноларингологична диагноза: аудиометрия, тимпанометрия, рентгенография, компютъртомографско изследване, ядрено-магнитен резонанс, хистологични изследвания и други.
- ✓ да притежават уменията да се направи обобщение на определена концепция по отношение състоянието на пациента и подходящото лечение, съобразявайки се със съответните индикации и контраиндикации.
- ✓ да познават и прилагат съвременните методи за лечение на епистаксис;
- ✓ да познават принципите и техниките на извършване на коникотомия и трахеотомия;
- ✓ да познават и прилагат съвременните методи в спешната оториноларингология;
- ✓ да познават принципите на онкологията в оториноларингологията;

- ✓ да поставят точна диагноза и познават методите за лечение на чуждите тела в уши, нос, бял дроб и хранопровод;
- ✓ да познават и прилагат методите и средствата за лечение на алергичните състояния в оториноларингологията;
- ✓ да правят оценка на индивидуалния риск от развитие на онкозаболявания в оториноларингологията;

Студентът е необходимо да притежава определени умения с които да обясни принципи, индикации, контраиндикации и клиника на определени заболявания в оториноларингологията. Да може да предвиди някои от възможните усложнения на базата на придобитите теоритични и практически умения. Да може да разпознае основните диагностични критерии и на базата на клиничната картина да постави и възможна диагноза. Придобитите знания е необходимо да се интерпретират и прилагат спрямо различни възрастови групи.

Форми на оценяване на придобитите знания

При оценка на знанията на студентите се прилага комбинация от съвременни и класически методи.

Текущ контрол:

- ✓ Устно препитване преди провеждане на практическото занятие
- ✓ Тестове
- ✓ Семинарни занятия - дискусии
- ✓ Колоквиум с тестова част и устно препитване

Семестриален изпит:

- ✓ Практически изпит
- ✓ Тест
- ✓ Теоретичен изпит с писмена част, съхранявана в архива на катедрата и устна част пред комисия от хабилитирани преподаватели.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

ЛЕКЦИИ

Тема	часове
1. Клинична анатомия на слуховия и вестибуларен анализатор. Невъзпалителни заболявания на външното ухо – отематома, церумен, чужди тела във външния слухов проход. Възпалителни заболявания на външното ухо – отитис екстерна, перихондрит на ушната мида.	2
2. Клинична физиология на слуховия анализатор и на вестибуларния анализатор.	2
3. Остро гнойно възпаление на средното ухо. Остър отит при инфекциозни болести. Остър отит у кърмачета и малки деца. Парализа на лицевия нерв. Мастоидити. Видове намаление на слуха.	2
4. Хроничен отит – мезотимпанит. Хроничен отит – епитимпанит.	2

Отосклероза. Лечение на глухотата	
5. Екстрадурален и субдурален абсцес. Отогенен менингит. Отогенен сепсис - тромбофлебит на сигмоидалния синус. Тромбофлебит на синус кавернозус. Отогенен голямомозъчен абсцес. Отогенен малкомозъчен абсцес.	2
6. Клинична анатомия на носа и околоносните кухини. Физиология на носа и околоносните кухини. Чуждо тяло в носа, цирей във входа на носа, епистаксис. Фрактура на носните кости, хематом и абсцес на носната преграда.	2
7. Остра хрема. Хронична хрема. Озена. Максиларен синусит - остър, хроничен и от зъбен произход. Фронтален синусит - остър и хроничен.	2
8. Изкривяване на носната преграда. Мукоцеле и пиоцеле. Орбитални усложнения при синусити. Алергични и вазомоторни риносинусити. Носни полипи. Малигнени тумори на носа и околоносните. Малигнени тумори на носа и околоносните кухини. ХИВ/СПИН в оториноларингологията.	2
9. Анатомия и физиология на фаринкса. Ангини – катарална, фоликуларна, лакунарна. Вирусни ангини, ангини при кръвни заболявания, язвено-мембранозна ангина на Плаут – Венсан. Хроничен фарингит. Хроничен тонзилит. Перитонзиларен абсцес.	2
10. Ретрофарингеален абсцес. Латерофарингеален абсцес. Клинична анатомия и физиология на хранопровода. Чужди тела в трахеята и бронхите. Чужди тела в хранопровода. Изгаряне на хранопровода. Специфични заболявания в оториноларингологията.	2
11. Клинична анатомия на ларинкса. Физиология на ларинкса. Остра стеноза на ларинкса. Хронична стеноза на ларинкса. Ларингеални парализи. Доброкачествени тумори на ларинкса. Трахеотомия	2
12. Невъзпалителни заболявания на вестибуларния анализатор – токсични, травматични, съдови. Възпалителни заболявания на вестибуларния анализатор. Мениерова болест. Поражения на слуха от шум и вибрации. Професионални заболявания на горните дихателни пътища.	2
13. Тумори на назофаринкса. Тумори на мезофаринкса. Тумори на хипофаринкса. Малигнени тумори на ларинкса.	2
14. Заболявания на гръкляна, трахея и бронхи. Остри ларингити. Субхордален ларингит. Остър епиглотит. Оток на гръкляна. Абсцес на гръкляна. Остър стенозиращ ларинго-трахеит. Хронични ларингити. Чуждо тяло в гръкляна. Травматични увреждания на гръкляна. Ларингеален задух. Остра и хронична стеноза на трахеята. Чужди тела в трахеята и бронхите	2
15. Заболявания на гръкляна, хранопровода. Доброкачествени и злокачествени новообразувания на гръкляна. Шийни метастази. Хронични инфекциозни и специфични заболявания на ГДП – склером, туберкулоза, сифилис. Професионални заболявания в ЛОР органите. Заболявания на хранопровода – дивертикул, спазъм, разширени вени, езофагити и рефлуксезофагити. Изгаряне на хранопровода с киселини и основи. Стенози на хранопровода. Чужди тела в хранопровода.	2
Общо:	30 ч.

УПРАЖНЕНИЯ

Тема	Часове
1. Общи правила при изследването на ушите, носа и гърлото	2
2. Методи на изследване на ухото	2
3. Методи на изследване на слуха	2
4. Изследване на вестибуларния анализатор	2
5. Образно изследване на темпоралната кост	2
6. Методи на изследване на носа и околоносните кухини	2
7. Предна и задна риноскопия. (Тест. Колоквиум)	2
8. Образно изследване на околоносните кухини	2
9. Методи на изследване на устната кухина и гълтача	2
10. Мезофарингоскопия	2
11. Методи на изследване на гъркляна	2
12. Индиректна ларингоскопия	2
13. Методи на изследване на трахея, бронхи и хранопровод	2
14. Основни хирургически манипулации и интервенции при лечението на болестите на ушите, носа и гърлото	2
15. Спешни манипулации в оториноларингологията. (Тест. Колоквиум)	2
16. Отематома, церумен, чужди тела във външния слухов проход. Възпалителни заболявания на външното ухо – отитис екстерна, перихондрит на ушната мида	2
17. Остро гнойно възпаление на средното ухо.	2
18. Хроничен отит – мезотимпанит, епитимпанит.	2
19. Отосклероза. Мениерова болест.	2
20. Чуждо тяло в носа, цирей във входа на носа, епистаксис. Фрактура на носните кости.	2
21. Остра хрема. Хронична хрема. Озена.	2
22. Максиларен синусит - остър, хроничен и от зъбен произход. Фронтален синусит - остър и хроничен.	2
23. Орбитални усложнения при синусити. Алергични и вазомоторни риносинусити.	2
24. Ангини – катарална, фоликуларна, лакуларна. Вирусни ангини, ангини при кръвни заболявания, язвено-мембранозна ангина на Плаут – Венсан.	2
25. Хроничен тонзилит. Перитонзиларен абсцес.	2

26. Субхордален ларингит. Остра стеноза на ларинкса.	2
27. Доброкачествени и злокачествени новообразувания на гръкляна.	2
28. Заболявания на хранопровода – дивертикул, спазъм, разширени вени, езофагити и рефлуксезофагити. Изгаряне на хранопровода с киселини и основи.	2
29. Чужди тела в трахеята и бронхите.	2
30. Колоквиум. – заключителен.	2
Общо:	60 ч

КОНСПЕКТ

за изпит по „Ушно-носно-гърлени болести“
за студентите от специалност „Медицина“

1. Клинична анатомия на средното ухо
2. Клинична анатомия на вътрешното ухо
3. Физиология на слуховия анализатор
4. Физиология на вестибуларния анализатор
5. Невъзпалителни заболявания на външното ухо – отематома, церумен, чужди тела във външния слухов проход
6. Възпалителни заболявания на външното ухо – отитис екстерна, перихондрит на ушната мида
7. Остро гнойно възпаление на средното ухо
8. Остър отит при инфекциозни болести
9. Остър отит у кърмачета и малки деца
10. Парализа на лицевия нерв
11. Мастоидити
12. Хроничен отит - мезотимпанит
13. Хроничен отит - епитимпанит
14. Невъзпалителни заболявания на вестибуларния анализатор – токсични, травматични, съдови
15. Възпалителни заболявания на вестибуларния анализатор
16. Отосклероза
17. Мениерова болест
18. Екстрадурален и субдурален абсцес
19. Отогенен менингит
20. Отогенен сепсис - тромбофлебит на сигмоидалния синус
21. Тромбофлебит на синус кавернозус
22. Отогенен голямомозъчен абсцес
23. Отогенен малкомозъчен абсцес
24. Видове намаление на слуха
25. Лечение на глухотата
26. Клинична анатомия на носа и околоносните кухини
27. Физиология на носа и околоносните кухини
28. Чуждо тяло в носа, цирей във входа на носа, епистаксис

29. Фрактура на носните кости, хематом и абсцес на носната преграда
30. Остра хрема
31. Хронична хрема
32. Озена
33. Максиларен синусит - остър, хроничен и от зъбен произход
34. Фронтален синусит - остър и хроничен
35. Изкривяване на носната преграда
36. Мукоцеле и пиоцеле
37. Орбитални усложнения при синусити
38. Алергични и вазомоторни риносинусити
39. Носни полипи
40. Малигнени тумори на носа и околоносните кухини
41. Анатомия и физиология на фаринкса
42. Ангини – катарална, фоликуларна, лакунарна
43. Вирусни ангини, ангини при кръвни заболявания, язвено-мембранозна ангина на Плаут - Венсан
44. Хроничен фарингит
45. Хроничен тонзилит
46. Перитонзиларен абсцес
47. Ретрофарингеален абсцес
48. Латерофарингеален абсцес
49. Тумори на назофаринкса
50. Тумори на мезофаринкса
51. Тумори на хипофаринкса
52. Клинична анатомия на ларинкса
53. Физиология на ларинкса
54. Субхордален ларингит
55. Остра стеноза на ларинкса
56. Хронична стеноза на ларинкса
57. Трахеотомия
58. Ларингеални парализи
59. Доброкачествени тумори на ларинкса
60. Малигнени тумори на ларинкса
61. Анатомия и физиология на хранопровода
62. Чужди тела в трахеята и бронхите
63. Чужди тела в хранопровода
64. Изгаряне на хранопровода
65. Поражения на слуха от шум и вибрации
66. Професионални заболявания на горните дихателни пътища
67. Специфични заболявания в оториноларингологията
68. ХИВ/СПИН в оториноларингологията
69. Оториноларингологични симптоми при КОВИД-19.

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА

1. Лекционен курс – проф.д-р В.Стоянов
2. Ушни, носни, гърлени болести, под редакция на проф. Д. Димов; проф. Г. Георгиев, 1998
3. Клинико-морфологична отология, Иван Ценев, 1999

4. Клинико-морфологична риноларингология, Иван Цанев, 2003
5. Ендоназална хирургия. О.Деспотов, К. Джамбазов, Изд. АНИМА, 2002

Съставил учебната програма:

(Проф. д-р Валентин Стоянов)

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра „Хирургия, акушерство и гинекология, нервни болести, физиотерапия и рехабилитация, УНГ”, Протокол № 1 от 13.01.22г.

Ръководител катедра

(Проф. д-р Валентин Стоянов)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Медицински факултет, Протокол № 25 от 10.03.22г.

Секретар на ФС:

(Гл. ас д-р Руска Ненкова)

УНИВЕРСИТЕТ “ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ” – БУРГАС

**ФАКУЛТЕТ ПО МЕДИЦИНА
КАТЕДРА „АНАТОМИЯ, ХИСТОЛОГИЯ И ЕМБРИОЛОГИЯ,
ПАТОЛОГИЯ, СЪДЕБНА МЕДИЦИНА И ДЕОНТОЛОГИЯ“**

Утвърждавам:

ДЕКАН

/Проф. д-р Румяна Янкова/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:	” КЛИНИЧНА ПАТОЛОГИЯ ”
Специалност:	МЕДИЦИНА
Професионално направление	7.1 МЕДИЦИНА
Образователно-квалификационна степен:	МАГИСТЪР
Форма на обучение:	РЕДОВНА
Професионална квалификация	ЛЕКАР

Бургас 2024 г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА					
Общ хорариум (часове):		180	Кредити:		6
Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост	
105	75		3.5	2.5	
Вид на дисциплината/	Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	Семестър	
Задължителна	1.5 + 2		IV	VII-VIII	
2. УЧЕБНИ ФОРМИ					
Аудиторна заетост:	Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост:	Часове	Кредити
Лекции	45	1.5	Консултации (работа с преподавател)	15	1
Практически занятия	60	2	Самостоятелна работа	60	1.5
3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ					
Форми за оценяване и контрол				Относителен дял в общата оценка	
Сесийно оценяване: - теоретичен изпит: писмен и устен изпит, практически изпит				0.4	
Семестриално (текущо) оценяване:				0.6	
Форми на семестриален контрол:					
- Колоквиум с тестова част и устно препитване				0.7	
- Оценка и заверка на протоколите в края на упражнението				0.3	

АНОТАЦИЯ

на дисциплината „Клинична патология“

Предназначение на учебната дисциплина

Дисциплината „Клинична патология“ е предназначена за студентите от IV-ви курс, образователно-квалификационна степен „магистър“, специалност „Медицина“.

Цели

Клиничната патология изучава морфологичния субстрат на болестните процеси в тъканите и органите на макро- микроскопско ниво. Дисциплината е базисна при усвояване на съвременните концепции за етиология, патогенеза, морфологични промени и прогноза при различните заболявания. Студентите придобиват знание за съвременните изисквания за патоморфологична оценка, която е важна за определяне на правилен терапевтичен подход. Като дисциплина Клинична патология запознава студентите с основните методи на морфологично изследване (оперативна, аспирационна и пункционна биопсия), интерпретация на цитологично, хистологично и имунохистохимично изследване. Тя е неразделна част в изучаването на вътрешните и хирургични болести.

Структура на учебното съдържание

Лекционният курс включва:

Раздели по Сърдечно-съдова система; Дихателна система; Храносмилателна система; Отделителна система; Женска полова система; Болести на бремеността и плода; Мъжка полова система; Ендокринна система; Заболяване на кръвта и лимфната тъкан; Заболявания на нервната система; Инфекциозни болести.

Детайлното и задълбочено изучаване на патологичните процеси в отделни органи и ситеми, позволява на студентите да интерпретират резултати от хистологични изследвания и патогенеза на различните нозологични единици. Те могат да вземат самостоятелна инициативност в сложни и непредвидими обстоятелства, разискване и решаване на казуси от медицинската практика.

Помощни средства за преподаване:

Светлинно-микроскопски препарати, атласи, мултимедийни презентации, дискусии, демонстрация на хистологични методи и средства, решаване на практически – клинично ориентирани задачи.

Оценка на придобитите знания.

При оценка на знанията на студентите се прилага комбинация от съвременни и класически методи.

Текущ контрол:

- ✓ Устно препитване преди провеждане на практическото занятие
- ✓ Тестове
- ✓ Семинарни занятия – дискусии
- ✓ Колоквиум с тестова част и устно препитване

Семестриален изпит:

- ✓ Тест
- ✓ Практически изпит
- ✓ Теоретичен изпит с писмена част, съхранявана в архива на катедрата и устна част

Очаквани резултати

След приключване на обучението студентите следва да имат следните познания:

- ✓ Да познават общата морфология на клетките и патологичните процеси възникващи в тях.
- ✓ Да познават основните нозологични единици и да могат да ги интерпретират
- ✓ Да имат познания за основните хистохимични методи и тяхното приложения в практиката.
- ✓ Да познават основните имунохистохимични оцветявания нужни за целите на диференцирането на различните видове тумори.
- ✓ Да познават характерните макроскопски изменения при различните болестни процеси в организма и различаването на бенигнени от малигнени процеси.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА ЛЕКЦИИ

ЗИМЕН И ЛЕТЕН СЕМЕСТЪР

- Заболявания на сърдечно-съдовата система: хипертонична болест - етиология, рискови фактори, патогенеза и морфологични промени.
- 1 Усложнения. Атеросклероза - етиология, рискови фактори, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. Остра и хронична исхемична болест на сърцето. Мозъчно-съдова болест - определение, морфологични промени. 2 часа
- Системни заболявания на съединителната тъкан /колагенози/. Ревматизъм.
- 2 Лупус еритематодес. Ревматоиден артрит. Склеродермия. Дерматомиозит. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения 2 часа
- Възпалителни заболявания на сърцето. Ендокардити, миокардити, перикардити. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. Възпалителни заболявания на кръвоносните съдове.
- 3 Васкулити, флебити и флеботромбоза. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Кардиомиопатии. Доброкачествени и злокачествени тумори на сърцето. Морфологични промени. Усложнения. 2 часа
- Заболявания на дихателната система. Остри възпалителни заболявания на горните дихателни пътища. Пневмонии - видове. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. 2 часа
- Заболявания на дихателната система. Обструктивни белодробни заболявания. Емфизем. Бронхектазии. Алергични заболявания на белите дробове. Ателектаза. Етиология, патогенеза и морфологични промени.
- 5 Усложнения. Остър респираторен дистрес синдром. Хронични дифузни интерстициални (рестриктивни) заболявания. Пневмосклероза. Белодробно сърце. 2 часа
- Професионални заболявания на белите дробове. Пневмокониози. Етиология, патогенеза, морфологична характеристика. Усложнения.
- 6 Доброкачествени и злокачествени тумори на ларинкса и белите дробове. Мезотелиом. Етиология, патогенеза и морфологична характеристика. 1 час
- Заболявания на устната кухина и хранопровода. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Доброкачествени и злокачествени тумори на устната кухина, фаринкса и хранопровода. 2 часа
- 8 Заболявания на стомаха. Остри и хронични гастрити. Язвена болест на 2 часа

- стомаха. Етиология. Патогенеза и морфологични промени. Усложнения. Преканцерози на стомашния карцином. Доброкачествени и злокачествени тумори на стомаха. Възпалителни заболявания на тънкото и дебелото черво. Малабсорбционен синдром. Болест на Уипъл. Идиопатични възпалителни заболявания на тънко и дебело черво (IBD). Болест на Крон. Улцерозен колит. Доброкачествени и злокачествени тумори на тънкото и дебелото черво
- 9 Заболявания на черния дроб. Остри и хронични хепатити. Етиология, патогенеза и морфологична характеристика. Усложнения. Метаболитни заболявания на черния дроб. Алкохолна болест на черния дроб. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. 2 часа
- 10 Заболявания на черния дроб. Чернодробна цироза. Клинико-морфологични характеристики. Усложнения. Доброкачествени и злокачествени тумори на черния дроб. Възпалителни и туморни заболявания на жлъчните пътища, жлъчния мехур и панкреаса. Остри и хронични холецистити. Остри и хронични панкреатити. Жлъчно-каменна болест. Доброкачествени и злокачествени тумори на екзо- и ендокринния панкреас. 2 часа
- 11 Заболявания на отделителната система. Гломерулопатии. Класификация. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. 2 часа
- 12 Заболявания на отделителната система. Остра бъбречна недостатъчност (ОБН). Тубулоинтерстициални нефрити. Остър и хроничен пиелонефрит. Етиология, патогенеза и морфологична характеристика. Хронична бъбречна недостатъчност. 2 часа
- 13 Заболявания на отделителната система. Възпалителни заболявания на пикочния мехур. Нефролитиаза. Поликистоза. Доброкачествени и злокачествени тумори на бъбрека и пикочния мехур. 2 часа
- 14 Заболявания на женската полова система. Възпалителни процеси. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. Доброкачествени и злокачествени тумори на матката, маточните тръби и яйчниците. Заболявания на мъжката полова система. Възпалителни процеси на епидидима, тестиса и простатната жлеза. Доброкачествена простатна хиперплазия. Доброкачествени и злокачествени тумори на тестиса и простатната жлеза. 2 часа
- 15 Заболявания на млечната жлеза. Възпалителни и хиперпластни процеси. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. Преканцерози. Доброкачествени и злокачествени тумори на млечната жлеза. Имунехистохимични маркери за диагностика и хормонален статус. 2 часа

16	Заболявания на ендокринната система - щитовидна жлеза и хипофиза. Етиология, патогенеза и морфологични характеристики. Усложнения.	2 часа
17	Заболявания на ендокринната система - паратиреоидни жлези, надбъбречни жлези. Етиология, патогенеза и морфологична характеристика. Захарен диабет - етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. APUD- система.	2 часа
18	Заболявания на кръвотворната система. Анемии. Видове. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения.	2 часа
19	Остри и хронични левкемии. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. Заболявания на лимфните възли. Лимфаденити. Видове. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Нехочкинови и Хочкинови лимфоми. Класификация. Морфологична характеристика. Усложнения.	2 часа
20	Заболявания свързани с бременността и раждането. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. Заболявания на новороденото. Видове. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения.	2 часа
21	Заболявания на нервната система. Възпалителни заболявания. Менингити, енцефалити, миелити. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения. Заболявания на нервната система. Дегенеративни, демиелинизиращи и трансмисивни заболявания. Етиология, патогенеза и морфологична характеристика. Усложнения. Токсични енцефалопатии и невропатии. Тумори на централната и периферната нервна система.	2 часа
22	Обща морфологична характеристика на инфекциозните заболявания. Видове. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Туберкулоза. Сифилис. СПИН. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения.	2 часа
23	Сепсис. Видове. Етиология, патогенеза и морфологични промени. Усложнения.	2 часа
	ОБЩО	45 часа

ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА СЕМИНАРНИ ЗАНЯТИЯ И ПРАКТИЧЕСКИ УПРАЖНЕНИЯ

- 1 Въведение в Клиничната патология. Запознаване с предмета, задачите и методите на клиничната патология. Аутоспия. Изготвяне на аутопсионен протокол. 2 часа

- 2 Заболявания на сърдечно-съдовата система – I част.
Хипертонична болест – етиология, патогенеза, морфология на промените, клинично-морфологични форми, усложнения. МСБ – клинично-морфологична характеристика. Аневризми. Видове. Атеросклероза – макроскопска и хистологична характеристика. 2 часа

- 3 Заболявания на сърдечно-съдовата система II част.
Възпалителни заболявания на кръвоносните съдове и сърцето: перикардити, миокардити, ендокардити. Системни заболявания на съединителната тъкан (колагенози). 2 часа

- 4 Заболявания на сърдечно-съдовата система – III част.
ИБС (исхемична болест на сърцето) – клинично-морфологична характеристика. Остра и хронична ИБС. Кардиомиопатии. 2 часа

- 5 Заболявания на органите на дихателната система – I част.
Възпалителни заболявания на дихателните пътища и белите дробове – ларингит, трахеит, бронхит, бронхиолит. Пневмонии. 2 часа

- 6 Заболявания на органите на дихателната система – II част.
Алергични заболявания на белите дробове: бронхиална астма. Хронични заболявания на белите дробове. 2 часа

- 7 Заболявания на органите на дихателната система – III част.
Тумори на органите на дихателната система – доброкачествени и злокачествени. Рак на ларинкса. Рак на белия дроб. Туморни заболявания на плеврата. Мезотелиом. Пневмокониози. 2 часа

- 8 Семинар върху Сърдечно-съдова система и Дихателна система. 2 часа

- 9 Колоквиум върху заболявания на сърдечно-съдовата и дихателна система система. 2 часа

- 10 Заболявания на органите на храносмилателната система – I част.
Заболявания на устната кухина и хранопровода и стомаха. Морфологична характеристика на stomatitis, ангини, езофагити и гастрити. 2 часа

Преканцерозни промени. Доброкачествени и злокачествени тумори на устната кухина, езика и фаринкса. Рак на хранопровода и стомаха.

- Заболявания на органите на храносмилателната система – II част.
Възпалителни, туморни и други заболявания на тънкото и дебело черво:
11 ентерити, колити, апендицит, болестна Крон, улцерозен колит. Синдром на лошата абсорбция (малабсорбционен синдром). Доброкачествени и злокачествени тумори. Възпалителни заболявания на перитонеума. 2 часа

- Заболявания на органите на храносмилателната система – III част.
12 Остри и хронични хепатити. Морфологична характеристика. Дегенеративни заболявания – стеатоза. Цироза на черния дроб. Усложнения. Доброкачествени и злокачествени тумори на черния дроб. 2 часа

- Заболявания на храносмилателната система – IV част.
Заболявания на жлъчен мехур, жлъчни пътища и панкреас Остри и хронични холецистити. Жлъчно каменна болест. Остри и хронични панкреатити. Захарен диабет. Тумори на екзо- и ендокринния панкреас. Имунохистохимична диагностика на заболявания на храносмилателната система 2 часа

- 14 Семинар върху храносмилателна система 2 часа

- 15 Колоквиум върху заболявания на храносмилателната система 2 часа

ЛЕТЕН СЕМЕСТЪР

- Заболявания на органите от отделителната система – I част
16 Гломерулонефрити. Остра бъбречна недостатъчност. Туберкулоза на бъбреците. 2 часа

- 17 Заболявания на органите от отделителната система – II част.
Възпалителни заболявания на бъбреците. Пиелонефрити. Тумори на бъбреците 2 часа

- Заболявания на женска полова система.
18 Клинична патология на маточната шийка, маточното тяло и маточните тръби – възпалителни, хиперпластични, преканцерозни и туморни заболявания. Клинична патология на яйчниците – тумори. 2 часа

- Клинична патология на млечната жлеза.
19 Възпалителни, дисхормонални и туморни заболявания: мастити, фиброзно-кистична болест, доброкачествени и злокачествени тумори. 2 часа

20	Заболявания на мъжка полова система. Вродени аномалии. Възпалителни заболявания. Тумори на тестиса, пениса и простатната жлеза.	2 часа
21	Семинар върху пикочно-половата система	2 часа
22	Колоквиум върху заболявания на пикочно-половата система	2 часа
23	Клинична патология на ендокринната система.	2 часа
24	Патоморфологична характеристика на анемиите, левкемиите. Агранулоцитоза. Миелопролиферативни заболявания. Мултиплен миелом.	2 часа
25	Клинична патология на лимфната тъкан. Неспецифични и специфични лимфаденити. Ходжкинов и Неходжкинови лимфоми	2 часа
26	Маточна и извънматочна бременност. Заболявания на трофобласта: токсемии, гроздовидна бременност, хориокарцином. Патология на плацентата	2 часа
27	Невъзпалителни пневмопатии (ХБМ, аспирационен синдром, ателектаза и други). Асфиксия на плода. Родова травма. Хемолитична болест на новороденото. Вродени малформации. Инфекциозни заболявания на плода и новороденото	2 часа
28	Патология на нервната система. Възпалителни заболявания – менингити, енцефалити, дегенеративни и демиелинизиращи заболявания. Болест на Алцхаймер. Болест на Якоб Кройцфелд. Мултиплена склероза. Хидроцефалия. Тумори на нервната система.	2 часа
29.	Клинична патология на инфекциозните заболявания I част. Туберкулоза. Сифилис.	2 часа
30	Клинична патология на инфекциозните заболявания II част. Бактериални и вирусни заболявания	2 часа
	ОБЩО	60 часа

КОНСПЕКТ ПО ДИСЦИПЛИНАТА

КЛИНИЧНА ПАТОЛОГИЯ **специалност „Медицина“**

**Образователно-квалификационна степен „МАГИСТЪР“,
професионална квалификация „ЛЕКАР“**

1. Атеросклероза
2. Хипертонична болест.
3. Васкулити. Аневризми. Заболявания на вените.
4. Ишемична болест на сърцето. Общи данни. Ангина пекторис. Миокарден инфаркт.
5. Ишемична болест на сърцето. Хронична ишемична болест на сърцето. Внезапна сърдечна смърт.
6. Хипертонично сърце. Белодробно сърце. Ендокардити.
7. Сърдечни клапни пороци.
8. Миокардити.
9. Кардиомиопatii.
10. Клинична патология на перикарда.
11. Колагеноза. Ревматизъм. Органни промени.
12. Колагенози. Еритемна вълчанка. Склеродермия. Ревматоиден артрит.
13. Заболявания на ларинкса, трахеята и бронхите.
14. Пневмонии. Бактериални пневмонии.
15. Пневмонии. Вирусни пневмонии. Микоплазмени пневмонии.
16. Пневмонии. Микотични пневмонии. Хронична пневмония. Белодробен абсцес.
17. Белодробни заболявания с неизяснена етиология.
18. Ателектаза. Белодробен емфизем.
19. Тумори на белите дробове. Заболявания на плеврата.
20. Стоматити. Ангини. Заболявания на слюнчените жлези.
21. Заболявания на хранопровода.
22. Гастрити.
23. Язвена болест.
24. Преканцерози, тумори на стомаха.
25. Ентерити. Болест на Крон. Улцерозен колит.
26. Синдром на лошото всмукване. Цьолиакия. Мезентериална тромбоза. Тумори на тънкото черво.
27. Колити
28. Тумори на дебелото черво.
29. Клинична патология на перитонеума. Илеус
30. Апендицити. Тумори на апендикса.
31. Дегенеративни процеси в черния дроб. Циркулаторна и съдова патология на черния дроб.
32. Остри хепатити, вирусен хепатит, холестатичен хепатит, медикаментозен хепатит.
33. Хронични хепатити.
34. Токсични хепатити. Абсцес на черния дроб.
35. Чернодробна цирроза. Тумори на черния дроб.
36. Холецистити. Холелитиаза. Тумори на жлъчния мехур.
37. Заболявания на панкреаса.
38. Анемии.

39. Еритропения. Тромбоцитопения. Агранулоцитоза
40. Левкемии. Миофиброза. Миеломна болест.
41. Възпалителни заболявания на лимфните възли. Ходжкинов лимфом.
42. Неходжкинови лимфоми. Класификация. Общи понятия.
43. Гломерулопатии. Терминология. Патогенеза и морфология.
44. Гломерулонефрити с остър нефритен синдром.
45. Гломерулонефрити с нефротичен синдром.
46. Гломерулопатии при системни заболявания. Лупусен нефрит. Диабетна нефропатия. Амилоидоза на бъбреците.
47. Тубулоинтерстициални заболявания на бъбрека. Остър и хроничен пиелонефрит.
48. Остра бъбречна недостатъчност. Балканска ендемична нефропатия. Бъбречно-каменна болест.
49. Хронична бъбречна недостатъчност. Нефросклерози.
50. Тумори на бъбреците.
51. Заболявания на пикочния мехур. Тумори на пикочния мехур.
52. Възпалителни заболявания на цервикса. Ендоцервикален полип.
53. Имунохистохимична диагностика. Интраепителна неоплазия на маточната шийка. Злокачествени тумори на маточната шийка.
54. Възпалителни заболявания на ендометриума. Ендометриоза.
55. Трофобластна болест.
56. Епителни и гладкомускулни тумори на матката.
57. Възпалителни заболявания на тръбите на яйчника. Нетуморни кисти на яйчника.
58. Епителни тумори на яйчника.
59. Стромални и герминативноклетъчни тумори на яйчника. Гранулозоклетъчен тумор. Теком. Дисгермином. Тератоми.
60. Механизми и механични тумори на яйчника.
61. Възпалителни заболявания на млечната жлеза. Мастопатия. Аденоза.
62. Тумори на млечната жлеза. Доброкачествени и злокачествени тумори. Имунохистохимична характеристика.
63. Аборт. Трофобластна болест. Извънматочна бременост – видове.
64. Токсикоза на бремеността. Следродова инфекция и родов сепсис.
65. Невъзпалителни пневмопатии на новороденото.
66. Асфиксия на плода. Родова травма. Хемолитична болест на плода и новороденото.
67. Вирусни и инфекциозни заболявания на плода и новороденото.
68. Бактериални инфекциозни заболявания на плода и новороденото. Сепсис на новороденото.
69. Възпалителни и туморни заболявания на пениса, тестиса и аднексите.
70. Заболявания на простатната жлезеструктура. PIN, стадиране по Глисон.
71. Клинична патология на хипофизната жлеза. Видове аденоми.
72. Хиперпластични процеси в щитовидната жлеза. Струма – видове. Хипертиреоидизъм и хипотиреоидизъм. Възпалителни заболявания на щитовидната жлеза.
73. Тумори на щитовидната жлеза.
74. Заболявания на парашитовидните жлези.

75. Заболявания на надбъбречните жлези.
76. Захарен диабет. Тумори на ендокринния апарат на панкреаса.
77. Клинична патология на тимуса и APUD системата.
78. Циркулаторни разстройства на централната нервна система. Ишемия. Мозъчен кръвоизлив. Оток на мозъка. Хидроцефалия.
79. Възпалителни заболявания на централната нервна система. Менингити. Енцефалити. Абсцес на мозъка.
80. Мултиплена склероза. Болест на Алцхаймер. Болест на Паркинсон.
81. Тумори на нервната тъкан. Астроцитни тумори. Епендиоми. Невробластом.
82. Тумори на клетките на нервните и мозъчните обвивки.
83. Пневмокониози. Силикоза. Азбестоза. Антракоза.
84. Вирусни инфекции. Ентеровирусни инфекции.
85. Респираторни вирусни инфекции. Грип и парагрип.
86. Вирусни инфекции. Бяс. Морбили.
87. Херпес – вирусни инфекции. Инфекциозна мононуклеоза. Епидемичен паротит.
88. Вирусни хеморагични трески.
89. СПИН.
90. Прионовите болести.
91. Рикетсиози.
92. Стафилоковите инфекции.
93. Стрептококови инфекции.
94. Епидемичен менингит.
95. Салмонелози. Бактериална дизентерия.
96. Коклюш. Бруцелоза.
97. Чума. Антракс.
98. Тетанус. Газова гангрена.
99. Дифтерия. Холера. Актиномикоза.
100. Туберкулоза. Класификация. Първичен афект. Първична туберкулоза.
101. Туберкулоза. Вторична туберкулоза. Старческа туберкулоза.
102. Сифилс. Придобит сифилис.
103. Сифилис. Вроден сифилис.
104. Сепсис.
105. Амебиаза. Малария. Токсоплазмоза.
106. Микози. Кандидоза. Аспергилоза.
107. Трихинелоза. Ехинококоза.

ЛИТЕРАТУРА

Задължителна:

1. Клинична патология, под редакцията на проф. д-р Гр Велев, 2007 г. дмн, изд. "Знание".

2. Обща патология, под редакцията на проф. академ. д-р Гр. Велев, дмн, и академ. доц. М. Каменова 2016 г., изд. ИК "Стено", Варна
3. Патологична анатомия, доц. С. Поповска, д.м. д-р Т. Бетова, д-р П. Маринова, 2012, изд. МУ-Плевен
4. Основи на патологията. Обща и специална патология, проф. Ив. Вълков, 2003, изд. Сиела софт енд паблишинг, София
5. Ръководство по хистопатология и имунохистохимия, д-р Е. Порязова, доц. З. Запрянов, ИК „ВАП“, Пловдив, 2010 г.
6. Repetitorium pathologo- anatomicum, под редакцията на проф. М. Златева, изд. Медицина и физкултура, София, 1994 г

Препоръчителна:

1. Robbins and Cotran Pathologic Basis of Disease, 8th ed., 2009.
2. Robbins Basic Pathology, 10th ed, 2017 By Vinay Kumar, Abul K. Abbas, Jon C. Aster

Съставили програмата:

/доц. д-р Недялка Згурова, дм/

Учебната програма по дисциплината „Клинична патология“ за специалност „Медицина“ е приета на заседание на катедра „Анатомия, хистология и ембриология, патология, съдебна медицина и деонтология“, **Протокол №17/29.10.2024г.**

Ръководител катедра:

(проф. д-р Ивайло Стефанов, дм)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на **Медицински Факултет**, **Протокол № 15/12.11.2024г.**

Научен секретар на ФС:

(гл. ас. д-р Руска Ненкова)

БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ „ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ УНГ, ОЧНИ, ДЕРМАТОЛОГИЧНИ И ВЕНЕРИЧЕСКИ
БОЛЕСТИ“

УТВЪРЖДАВАМ!

ДЕКАН:

/ДОЦ. Д-Р ДАНИЕЛ НЕТКОВ, ДМ/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:	ОЧНИ БОЛЕСТИ
Специалност:	МЕДИЦИНА
Професионално направление:	7.1 Медицина
Образователно-квалификационна степен:	МАГИСТЪР
Форма на обучение:	РЕДОВНА
Професионална квалификация:	ЛЕКАР

Бургас, 2026 г

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА

Обща учебна заетост (часове)		120	Кредити:		4
Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост	
75	45		2.5	1.5	
Вид на дисциплината:	Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	Семестър:	
Задължителна	2 + 3		IV	VII	

2. УЧЕБНИ ФОРМИ

Аудиторна заетост:	Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост:	Часове	Кредити
Лекции	30	1.0	Консултации (работа с преподавател)	15	0.5
Практически занятия	45	1.5	Самостоятелна работа - Подготовка на упражнения	30	1.0

3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ

Форми на оценяване и контрол	Относителен дял от общата оценка
Сесийно оценяване: Изпит	0.4
Семестриално (текущо) оценяване:	0.6
Форми на семестриален контрол:	
- Присъствие на учебни занятия	0.25
- Текущо препитване преди всяко упражнение	0.25
- Активно участие в занятията	0.25
- Защита на протоколи	0.25

АНОТАЦИЯ

на дисциплината „ОЧНИ БОЛЕСТИ“

към катедра Катедра „УНГ, очни, дерматологични и венерически болести“

Предназначение на учебната дисциплина:

Учебната програма по задължителната дисциплина „Очни болести“ е предназначена за студенти по специалност „Медицина“ 4 курс, придобиващи ОКС „Магистър“ с професионална квалификация „Лекар“, редовна форма на обучение.

Цели на учебната дисциплина „Очни болести“:

Тя има за цел да даде базови познания за зрителния анализатор в норма и патология и е съобразена с особеностите на специалността. Програмата се състои от интерактивни лекции, богато илюстрирани със снимков материал и видео филми, упражнения, в които студентите имат възможност да попаднат в клинична среда и да контактуват с пациенти с очни заболявания, които са обобщение на базовите методики, важни за клинична оценка и разбиране на очната патология.

Структура на учебното съдържание:

В преподаването по дисциплината се провеждат лекции, семинарни упражнения и се задават задачи за самостоятелна работа.

Методи и средства на преподаване:

Методите на обучението са начин за работа на университетския преподавател и студента, с помощта на които се постига овладяване на знанията, уменията и навиците, формира се светогледът на студентите и те добиват навики за самостоятелна подготовка и демонстрират уменията си за работа в екип, както и презентационните си качества.

По дисциплината „ОЧНИ БОЛЕСТИ“ се използват следните методи и средства: лекции с дискусии и обсъждане; интерактивни методи — евристична беседа, мозъчна атака, визуализиране и обсъждане. Използва се мултимедиен проектор за презентиране на лекциите. Цялата група изпълнява една тема под ръководството на преподавателя. Студентите предварително се запознават с теоретичната част. Семинарното упражнение завършва с малък тест върху преподавания материал от предходните лекции. Заверка за упражнението се дава само, ако студентът е присъствал на семинарното упражнение и е положил теста успешно.

Форми на обучение: Изучаването на дисциплината се осъществява в следните форми:

1. Лекции – в които се дават основните теоретични знания по разглежданите теми. По част от темите и подтемите, които могат да се изучават самостоятелно от учащите се, лекциите са въвеждащи. Те разкриват същността на въпросите, попаднали в обсега на темите и насочват към самостоятелна работа по препоръчаната литература. Успоредно с лекционния материал ще се провеждат и разисквания по теоретични въпроси, решаване на задачи, свързани с практическото прилагане на разглежданите методи, използването на дидактически тестове и конкретни казуси и други.

2. Консултации за изясняване на основни понятия, статистически характеристики и др. и насочване към специфичните им особености, с оглед преодоляване на трудности при самостоятелната работа и други.

3. Самостоятелната работа на студентите се организира чрез консултации в приемните часове на преподавателите, чрез комуникация по електронната поща, други форми на работа в онлайн среда, съвместна работа по научни и професионални задачи, покриването на текущи тестове по зададена тема от преподавателя, провеждащ упражнението и други.

Форми на оценяване на придобитите знания

При оценка на знанията на студентите се прилага комбинация от съвременни и класически методи.

Текущ контрол:

Разработка на тема по зададен въпрос;

Тестове с подсказани отговори и отворени въпроси;

Семестриален изпит:

Практически изпит;

Теоретичен изпит;

Оценката се оформя на базата на текущия контрол (два теста с подсказани отговори и отворени въпроси и разработка на тема по зададен въпрос), практически изпит и теоретичен изпит. За издържан се смята изпит с минимална оценка на теоретичния изпит среден (3) и минимум среден (3) като сумарна оценка от останалите части на изпита.

Форми на контрол	% от крайната оценка
Тест №1	15
Тест №2	15
Разработка на тема по зададен въпрос	15
Практически изпит	15
Теоретичен изпит	40
Крайна оценка	100

Предварителни изисквания към основните знания и умения на студентите

Студентите следва да имат познания по анатомия, физиология и биохимия. Трябва да имат познания и в областта на очните болести. Разбира се, нужни са и познания по фармакологичното приложение на препарати за лечение на очни заболявания.

Очаквани резултати

Теоретични познания:

Студентът по медицина трябва да умее да разпознава структурите на нормалното човешко око и тяхната функция, да познава заболяванията, основните симптоми в офталмологията и умения за изграждане на диагностично-лечебен алгоритъм: анатомия на зрителния орган, основни функции на зрителния орган, светлосещане, цветоусещане, централно и периферно зрение, рефракция на окото и нейните аномалии, заболявания на орбитата и клепачите, заболявания на слъзния апарат и конюнктивата, заболявания на роговицата и склерата, заболявания на увеята, заболявания на лещата, глаукома, заболявания на ретината, офталмопедиатрия, невроофталмология, очни двигателни нарушения, очен травматизъм, очни прояви при общи заболявания, спешна помощ в офталмологията, слепота и нейните проблеми.

Практически умения:

✓ Снемане на анамнеза на пациент с офталмологичен проблем. Студентът по медицина трябва да познава основните прояви на офталмологичните заболявания - намалено зрение; фотофобия; блефароспазм; сълзотечение; инекция и пр.

✓ Изследва зрителна острота - да разбира смисъла на изследването; да може да изследва зрителна острота за близко и далеч; със и без корекция; двучно и за всяко око поотделно; със и без стенопичен отвор.

✓ Външен оглед. Студентите трябва да могат да различават нормалната от абнормна позиция на клепачите; очните цепки; да разпознават конюнктивата, склера, роговица, ирис.

- ✓ Изследване на зеничните реакции. Студентът по медицина трябва да знае рефлексната дъга на зеничната реакция на светлина; да измерва зеничния диаметър; да изследва директна и индиректна зенична реакция на светлина; да изследва зеничните реакции за близък отговор.
- ✓ Изследване на очния мотилитет. Студентът по медицина трябва да е запознат с функцията на външните очни мускули; да умее да изследва движението на очите в шесте основни посоки.
- ✓ Умение за използване директен офталмоскоп. Студентът по медицина трябва да разбира действието на директния офталмоскоп; с коя ръка се провежда изследването; да умее да изследва зеничния рефлекс; да оглежда основните структури на очното дъно - зрителен нерв, големи съдове, части от ретината и макулата.
- ✓ Разширява зеници. Студентът по медицина трябва да разбира физиологичната основа за разширяване на зениците; да познават различни видове капки за разширяване на зениците и тяхното действие.
- ✓ Изследване на зрителното поле, чрез конфронтационен тест. Студентът по медицина трябва да знае нормалните граници на зрителното поле; да е запознат с основните термини - изоптер; скотом; сляпо петно; да умее да изследва грубо зрителното поле на пациента.
- ✓ Студентът трябва да може да обръща горен клепач на пациента. Студентът по медицина трябва да знае защо се прави манипулацията и да умее да я извършва.
- ✓ Изстискване на слъзна торбичка.
- ✓ Каналчева и носна проба.
- ✓ Флуоресцеинова проба.
- ✓ Изследване чувствителността на роговицата.
- ✓ Биомикроскопия.
- ✓ Просветление.
- ✓ Изследване на цветоусещане с таблица.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

ЛЕКЦИИ

Тема	Часове
1. Офталмологията в медицината. Клинична офталмология. Зрение. Анатомия на зрителния орган. Ембриология на окото.	2
2. Зрителни функции. Светлоусещане. Цветоусещане. Формено зрение – централно и периферно.	2
3. Основи на рефракцията. Клинична рефракция и акомодация.	2
4. Заболявания на клепачите и слъзния апарат	2
5. Заболявания на орбитата.	2
6. Заболявания на конюнктивата.	2
7. Заболявания на роговицата и склерата.	2
8. Заболявания на увеята и стъкловидното тяло.	2
9. Катаракта – класификация, диагностика и лечение.	2
10. Глаукома – определение, класификация, диагностика и лечение.	2
11. Заболявания на ретината и зрителния нерв.	2
12. Заболявания на очедвигателния апарат.	2
13. Травматични увреждания на зрителния орган.	2
14. Очни прояви при общи заболявания	2
15. Диференциална диагноза на „червеното око“. Диференциална диагноза на „бялото око“ с намалено зрение. Профилактика на слепотата.	2
Общ брой лекционни часове:	
	30 ч.

УПРАЖНЕНИЯ

Тема	Часове
1. Анатомия на окото. Светлоусещане. Цветоусещане.	3
2. Централно и периферно зрение. Зрителна острота и зрително поле.	3
3. Рефракция – еметропия, миопия, хиперметропия и пресбиопия. Изписване на очила.	3
4. Клепачи и орбита.	3
5. Слъзен апарат и конюнктива. Биомикроскопия – I част.	3
6. Роговица и склера. Биомикроскопия – II част.	3
7. Заснемане на предния очен сегмент.	3
8. Заболявания на увеята.	3
9. Катаракта.	3
10. Глаукома.	3
11. Офталмоскопия на здраво око – упражнение на симулатор.	3
12. Офталмоскопия. Ретинална патология – симптоми и находка. Съдови заболявания.	3
13. Заболявания на зрителния нерв. Зенични реакции.	3
14. Очни движения – конкомитентен и паралитичен страбизъм	3
15. Очен травматизъм. Лечение на очните заболявания.	3
Общ брой лекционни часове:	
	45 ч.

КОНСПЕКТ

по „ОЧНИ БОЛЕСТИ“ за студенти по Медицина

1. Анатомия на орбитата. Изследване.
2. Анатомия на клепачите и конюнктивата. Изследване.
3. Анатомия на слъзната система. Методи на изследване. Слъзен филм.
4. Анатомия на роговицата и склерата. Изследване.
5. Анатомия на очедвигателния апарат. Очни движения и тяхното изследване.
6. Анатомия на увеята.
7. Анатомия на зеничната дъга; зенични реакции.
8. Анатомия на ретината. Изследване. Очно дъно – характеристика в норма.
9. Анатомия на лещата и стъкловидното тяло. Очни камери.
10. Анатомия на зрителните пътища и зрителните центрове.
11. Кръвоснабдяване на зрителния орган.
12. Инервация на зрителния орган.
13. Физиология на зрителното възприятие. Светлоусещане. Адаптация.
14. Цветоусещане. Нарушения на цветоусещането. Методи на изследване.
15. Формено зрение. Централно зрение. Методи на изследване.
16. Периферно зрение. Методи на изследване. Патологични промени в зрителното поле.
17. Физична и клинична рефракция. Еметропия и аметропии.
18. Методи за изследване на рефракцията. Изписване на очила.
19. Акомодация. Пресбиопия.

20. Бинокулярно зрение. Ретинна кореспонденция. Диплопия.
21. Основни методи на изследване в офталмологията: биомикроскопия, диафаноскопия, офталмоскопия.
22. Системен подход при изследване на пациент по време на офталмологичен преглед.
23. Заболявания на орбитата – клинични характеристики.
24. Възпалителни заболявания на орбитата – целулит, периостит. Псевдотумор на орбитата.
25. Съдови заболявания и тумори на орбитата.
26. Промени в позицията и подвижността на клепачите.
27. Възпалителни заболявания на клепачите.
28. Тумори на клепачите.
29. Заболявания на слъзния апарат.
30. Обективна находка при възпалителни заболявания на конюнктивата. Диференциална диагноза на конюнктивална и цилиарна инекция. Конюнктивити – класификация.
31. Бактериални и вирусни конюнктивити. Хронични конюнктивити.
32. Хламидийни и алергични конюнктивити.
33. Дегенеративни заболявания и тумори на конюнктивата.
34. Бактериални и гъбични кератити.
35. Вирусни кератити. Неинфекциозни кератити.
36. Дегенеративни заболявания на роговицата. Заболявания на склерата.
37. Преден увеит – етиопатогенеза, класификация, симптоматика и принципи на лечение.
38. Заден увеит – етиопатогенеза, класификация, симптоматика и принципи на лечение.
39. Тумори на увеята.
40. Заболявания на лещата и стъкловидното тяло.
41. Характеристики на ретиналните заболявания. Съдови заболявания на ретината.
42. Дегенерация на макулата, свързана с възрастта.
43. Отлепване на ретината. Тумори на ретината.
44. Ретинопатия на недоносеното.
45. Клинични симптоми при заболявания на зрителния нерв. Атрофия на папилата. Застойна папила.
46. Съдови и възпалителни заболявания на зрителния нерв. Токсична оптикопатия.
47. Глаукома – определение и класификация.
48. Първична откритоъгълна глаукома.
49. Първична закритоъгълна глаукома. Конгенитална глаукома.
50. Медикаментозно и оперативно лечение на глаукомата. Подход при пациенти с глаукома.
51. Амблиопия. Физиологични особености на детското зрение.
52. Конкомитентен страбизъм. Нистагъм.
53. Паралитичен страбизъм. Диплопия.
54. Изгаряния и увреждания от химически агенти. Лъчеви увреждания на очите.
55. Контузионни наранявания.
56. Проникващи наранявания на окото и неговите придатъци.
57. Очни прояви при диабет. Очни прояви при хипертонична болест.
58. Очни прояви при заболявания на щитовидната жлеза.
59. „Сухо око“ – клиника, диагностика и лечение.
60. „Червено око“ – диференциална диагноза.
61. Медикаментозно лечение на очните заболявания – принципи и групи лекарства.
62. Слепота. Промоция на очното здраве. Зрение 2020.
63. Хирургическо лечение на очните заболявания.

УЧЕБНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Учебник по очни болести за студенти по медицина и дентална медицина, под редакцията на проф. д-р Хр. Групчева, Медицински университет – Варна, 2020.
2. Kanski Jack J, Clinical Ophthalmology :A Systematic Approach, 8th Edition, 2015, Elsevier Butterworth-Heinemann
- 3.

Допълнителна литература:

1. Иванов Ив. Клинична физиология на окото. Мед. и физк. София, 1983.
2. Иванов Ив. Диагностични методи в офталмологията. Мед и физк. София, 1985.
3. Маждракова- Чаламанова И.П. и колектив. Учебник по очни болести за студенти по медицина. Бюлид, София, 2008.
4. Петкова Н., Атанасов М. и колектив. Глаукоми. Стено, Варна, 2006.
5. Kanski J.J., Clinical ophthalmology.Elsevier, 2003
6. Oxford Handbook of Ophthalmology 3/e, 2014, Alastair Denniston , Philip Murray
7. The Wills Eye Manual: Office and Emergency Room Diagnosis and Treatment of Eye Diseases
8. Basic and clinical science course- American Academy of Ophthalmology

Съставил:

(доц. д-р Йордан Йорданов, дм)

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра „УНГ, очни, дерматологични и венерически болести“, Протокол № 23 от 03.06.2020 г.

Ръководител катедра:

(доц. д-р Даниел Петков, дм)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Медицински факултет, Протокол № 46 от 10.06.2020 г.

Секретар на ФС:

(гл. ас. д-р Руска Йенкова)

**БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ "ПРОФ. Д-Р АСЕН
ЗЛАТАРОВ" – БУРГАС
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА "ВЪТРЕШНИ БОЛЕСТИ, СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА,
ФИЗИОТЕРАПИЯ И РЕХАБИЛИТАЦИЯ, МЕДИЦИНА НА
БЕДСТВЕНИТЕ СИТУАЦИИ"**

УТВЪРЖДАВАМ!

ДЕКАН:

/проф. д-р Румяна Янкова/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:	ХИГИЕНА, ЕКОЛОГИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ
Специалност:	МЕДИЦИНА
Професионално направление:	7.1 МЕДИЦИНА
Образователно-квалификационна степен:	МАГИСТЪР
Форма на обучение:	РЕДОВНА

Бургас, 2025 г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА					
Обща учебна заетост (часове):		180		Кредити: 6	
Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост	
150	30		5	1	
Вид на дисциплината:	Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	Семестър:	
ЗАДЪЛЖИТЕЛНА	2 + 2/ 3 + 3		IV	VII/ VIII	
2. УЧЕБНИ ФОРМИ					
Аудиторна заетост:	Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост:	Часове	Кредити
Лекции	75	2.5	Консултации (работа с преподавател)	10	0.3
Практически занятия	75	2.5	Самостоятелна работа - Подготовка на упражнения	15	0.5
				5	0.2
3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ					
Форми за оценяване и контрол				Относителен дял в общата оценка	
Сесийно оценяване: Изпит				0.4	
Семестриално (текущо) оценяване:				0.6	
Форми на семестриален контрол:					
- Присъствие на учебни занятия				0.25	
- Текущо препитване преди всяко упражнение				0.25	
- Активно участие в занятията				0.25	
- Защита на протоколи				0.25	

АНОТАЦИЯ

на дисциплината „Хигиена, екология и професионални болести“

към катедра „Вътрешни болести, социална медицина, физиотерапия и рехабилитация, медицина на бедствените ситуации“.

Предназначение на учебната дисциплина

Учебната програма по задължителната дисциплина „Хигиена, екология и професионални болести“ е предназначена за студентите по специалност „Медицина“ 4 курс, придобиващи ОКС „Магистър“ с професионална квалификация „Лекар“, редовна форма на обучение.

Цели на учебната дисциплина „Хигиена, екология и професионални болести“

Тя има за цел да даде базови познания и да формира теоретични и практически умения у студентите, необходими за ежедневната им лечебно-профилактична дейност. Програмата е съобразена с особеностите на специалността и се състои от интерактивни лекции, богато илюстрирани със снимков материал и видео филми, упражнения, в които у студентите се създава миоглед за прилагане на хигиенните изисквания в бита, труда, храненето, личната хигиена на децата, юношите и възрастните, за запазване здравето и работоспособността им, както и за оформяне на активна здравна позиция на обществото. Дисциплината също така запознава студентите с болестите, които се отключват по време на работа при неблагоприятни условия на труд и наличие на вредности (т.нар. професионални болести), както и с причините, водещи до заболяване.

Структура на учебното съдържание: В преподаването по дисциплината се провеждат лекции, семинарни упражнения и се задават задачи за самостоятелна работа.

Методи и средства на преподаване: Методите на обучението са начин за работа на университетския преподавател и студента, с помощта на които се постига овладяване на знанията, уменията и навиците, формира се светогледът на студентите и те добиват навики за самостоятелна подготовка и демонстрират уменията си за работа в екип, както и презентационните си качества.

По дисциплината „Хигиена, екология и професионални болести“ се използват следните методи и средства: лекции с дискусии и обсъждане; интерактивни методи — евристична беседа, мозъчна атака, визуализиране и обсъждане. Използва се мултимедия проектор за презентиране на лекциите. Цялата група изпълнява една тема под ръководството на преподавателя. Студентите предварително се запознават с теоретичната част. Семинарното упражнение завършва с малък тест върху преподадения материал от предходните лекции. Заверка за упражненията се дава само, ако студентът е присъствал на семинарното упражнение и е положил теста успешно.

Форми на обучение: Изучаването на дисциплината се осъществява в следните форми:

1. Лекции, в които се дават основните теоретични знания по разглежданите теми. По част от темите и подтемите, които могат да се изучават самостоятелно от учащите се, лекциите са въвеждащи. Те разкриват същността на въпросите, попадащи в обсега на темите и насочват към самостоятелна работа по препоръчаната литература. Успоредно с лекционния материал ще се провеждат и разисквания по теоретичните въпроси, решаване на задачи, свързани с практическото прилагане на разглежданите методи,

използването на дидактически тестове и конкретни казуси и други.

2. Консултации за изясняване на основни понятия, статистически характеристики и др. и насочване към специфичните им особености, с оглед преодоляване на трудности при самостоятелната работа и други.

3. Самостоятелната работа на студентите се организира чрез консултации в приемните часове на преподавателите, чрез комуникация по електронната поща, други форми на работа в онлайн среда, съвместна работа по научни и професионални задачи, покриването на текущи тестове по зададена тема от преподавателя, провеждащ упражнението и други.

Форми на оценяване на придобитите знания

При оценка на знанията на студентите се прилага комбинация от съвременни и класически методи.

Текущ контрол:

Разработка на тема по зададен въпрос;

Тестове с подсказани отговори и отворени въпроси;

Семестриален изпит:

Практически изпит;

Теоретичен изпит;

Оценката се оформя на базата на текущия контрол (два теста с подсказани отговори и отворени въпроси и разработка на тема по зададен въпрос), практическия изпит и теоретичния изпит. За издържан се смята изпит с минимална оценка на теоретичния изпит среден (3) и минимум среден (3) като сумарна оценка от останалите части на изпита.

Форми на контрол	% от крайната оценка
Тест №1	15
Тест №2	15
Разработка на тема по зададен въпрос	15
Практически изпит	15
Теоретичен изпит	40
Крайна оценка	100

Предварителни изисквания към основните знания и умения на студентите

Студентите следва да имат познания по биология, химия, физика, анатомия, физиология и биохимия. Трябва да имат базови познания и в областта на хигиената и професионалните болести.

Очаквани резултати

След успешно завършване на курса по дисциплината, студентите следва да *знаят и могат:*

- ✓ Да притежават широк спектър от теоретични знания и практически умения, свързани с глобалните хигиенно-екологични проблеми.
- ✓ Да знаят основните хигиенни изисквания по отношение труда, бита и храненето на човека
- ✓ Да познават влиянието на факторите на околната среда върху здравето на населението
- ✓ Да демонстрират знания по с хигиена на труда, трудова медицина и рисковете от възникване на професионални болести и хигиената на детско-юношеската възраст
- ✓ Да владеят високоспециализирани практически и теоретични знания по хигиена на лечебните заведения, професионалните вредности на отделните професии, изискванията на личната хигиена и здравословното хранене, хигиенните проблеми при йонизиращите и нейонизиращите лъчения
- ✓ Да са запознати със законодателството и нормативната база на медицинската екология и хигиена.
- ✓ Да демонстрират критично осъзнаване на знанията в областта и връзките между отделните направления в хигиената, както и професионалните болести.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ПО ХИГИЕНА, ЕКОЛОГИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ

ЛЕКЦИИ 7-ми семестър

	ТЕМА	Часове
1.	Предмет, цел и задачи на хигиената и медицинската екология. Съвременни хигиенно-екологични проблеми. Нормативна база.	3
2.	Физични фактори на атмосферата. Време и климат. Аклиматизация и здраве. Законодателство.	3
3.	Значение на водата. Заболявания, свързани с химичния състав на водата. Санитарно-хигиенни показатели на водата за питейно-битови нужди. Законодателство.	3
4.	Хигиена на почвата. Замърсяване на почвата с тежки метали, пестициди, минерални торове. Здравни последици. Нормативна база.	3
5.	Шум и здраве. Определение, видове, нормиране. Здравни проблеми. Нормативна база.	3
6.	Планиране и проектиране на населените места. Санитарно-технически съоръжения на помещенията за обитаване /осветление, отопление, вентилация, водоснабдяване, асенизация/.	3
7.	Хигиенни изисквания към съвременното жилище. Законодателство.	3
8.	Хигиенни изисквания към лечебно профилактичните заведения. Вътреболнични инфекции. Законодателство.	3
9.	Значение на личната хигиена за здравето на човека. Хигиена на облеклото и обувките.	3
10.	Хигиена на ранната детска възраст. Закаляване. Хигиена на училищната възраст. Нормативна база.	3
Общо:		30 ч.

ЛЕКЦИИ
8-ми семестър

	ТЕМА	Часове
1.	Физиологични норми и основни принципи на здравословното хранене. Особености при храненето на някои основни възрастови и професионални групи от населението.	3
2.	Диетично и лечебно хранене. Нормативна база. Заболявания, свързани с храните и храненето.	3
3.	Профилактика на хранителните отравяния.	3
4.	Хигиена на труда. Закон за здравословни и безопасни условия на труд. Законодателство.	3
5.	Служби по трудова медицина. Законодателство. Експертиза на работоспособността.	3
6.	Йонизиращи лъчения - хигиенни проблеми и влияние върху здравето. Нормативна база.	3
7.	Нейонизиращи лъчения - хигиенни проблеми и влияние върху здравето. Нормативна база	3
8.	Професионални болести – определения и класификация. Основни принципи на диагностиката, лечението, експертизата и медицинската профилактика.	3
9.	Интоксикации с арсен и пестициди.	3
10.	Интоксикации с тежки метали.	3
11.	Интоксикации с поликондензационни смоли, влакна и пластмаси.	3
12.	Професионални мускулно-скелетни болести.	3
13.	Вибрационна болест.	3
14.	Професионални алергични заболявания.	3
15.	Професионален контактен дерматит.	3
Общо:		45 ч.

УПРАЖНЕНИЯ

7-ми семестър

	ТЕМА	Часове
1.	Предмет, цел и задачи на хигиената и медицинската екология. Съвременни хигиенно-екологични проблеми - нормативна база и практика.	3
2.	Физични фактори на атмосферата. Време и климат. Аклиматизация и здраве. Законодателство. Измерване на физичните фактори на околната и работната средата и контролни дейности.	3
3.	Значение на водата. Санитарно-хигиенни показатели на водата за питейно-битови нужди. Законодателство, нормиране и контрол по изпълнение на изискванията.	3
4.	Хигиена на почвата. Нормативна база и контрол. Замърсяване на почвата с тежки метали, пестициди, минерални торове. Здравни последици.	3
5.	Шум и здраве. Определение, видове, нормиране. Нормативна база.	3
6.	Здравни проблеми при наднормен шум в околна и работна среда.	2
7.	Планиране и проектиране на населените места. Санитарно-технически съоръжения на помещенията за обитаване /осветление, отопление, вентилация, водоснабдяване, асенизация/ - нормиране.	3
8.	Хигиенни изисквания към съвременното жилище и работно пространство. Законодателство.	3
9.	Хигиенни изисквания към лечебно профилактичните заведения. Вътреболнични инфекции. Законодателство.	3
10.	Значение на личната хигиена за здравето на човека. Хигиена на облеклото и обувките.	2
11.	Хигиена на ранната детска възраст. Закаляване. Хигиена на училищната възраст. Нормативна база.	2
Общо:		30 ч.

УПРАЖНЕНИЯ

8-ми семестър

	ТЕМА	Часове
1.	Физиологични норми и основни принципи на здравословното хранене. Особености при храненето на някои основни възрастови и професионални групи от населението. Практически задачи.	3
2.	Диетично и лечебно хранене. Нормативна база. Заболявания, свързани с храните и храненето - примери.	3
3.	Профилактика на хранителните отравяния - видове.	3
4.	Хигиена на труда. Закон за здравословни и безопасни условия на труд. Законодателство. Задължения и права на работодателите и на работещите.	3
5.	Служби по трудова медицина. Законодателство. Дейности. Експертиза на работоспособността. Оценка на риска за здравето и безопасността на работещите. Профилактични и периодични медицински прегледи на работещите.	3
6.	Йонизиращи лъчения - хигиенни проблеми и влияние върху здравето. Нормативна база. Практически задачи.	3
7.	Нейонизиращи лъчения - хигиенни проблеми и влияние върху здравето. Нормативна база. Практически задачи.	3
8.	Професионални болести – определения и класификация. Основни принципи на диагностиката, лечението, експертизата и медицинската профилактика. Примери от практиката.	3
9.	Интоксикации с арсен и пестициди – примери.	3
10.	Интоксикации с тежки метали – примери.	3
11.	Интоксикации с поликондензационни смоли, влакна и пластмаси – примери.	3
12.	Професионални мускулно-скелетни болести - примери.	3
13.	Вибрационна болест - примери.	3
14.	Професионални алергични заболявания - примери.	3
15.	Професионален контактен дерматит - примери.	3
Общо:		45 ч.

КУРСОВ ПРОЕКТ

По темите на лекционния курс, по избор на студента, да се подготви в писмен вид курсова работа, съдържаща синтезирано съдържание на най-важните аспекти на съответната тема, представяне на практически примери и примери за добри практики (национални и международни).

КОНСПЕКТ

По „Хигиена, екология и професионални болести“ за студенти по медицина

1. Предмет, цел и задачи на хигиената и медицинската екология.
2. Съвременни хигиенно-екологични проблеми. Законодателство.
3. Хигиенно-екологични проблеми на замърсяването на атмосферния въздух.
4. Физични фактори на атмосферата. Време и климат. Аклиматизация и здраве. Законодателство.
5. Значение на водата. Заболявания, свързани с химичния състав на водата.
6. Санитарно-хигиенни показатели на водата за питейно-битови нужди. Законодателство.
7. Хигиена на почвата. Замърсяване на почвата с тежки метали, пестициди, минерални торове. Здравни последици.
8. Хигиена на почвата. Нормативна база.
9. Хигиенно-екологични проблеми на урбанизацията
10. Планиране и проектиране на населените места. Закон за устройство на територията.
11. Санитарно-технически съоръжения на помещенията за обитаване/осветление. отопление, вентилация, водоснабдяване, асенизация/.
12. Хигиенни изисквания към съвременното жилище. Законодателство.
13. Хигиенни изисквания към лечебно профилактичните заведения.
14. Основни елементи на здравословния начин на живот
15. Физиологични норми и основни принципи на здравословното хранене.
16. Хигиена на ранната детска възраст. Закаляване.
17. Хигиена на училищната възраст.
18. Хигиена на труда. Закон за здравословни и безопасни условия на труд.
19. Експертиза на работоспособността. Служби по трудова медицина. Законодателство.
20. Хигиена на труда на медицинските работници.
21. Йонизиращи лъчения - хигиенни проблеми и влияние върху здравето. Нормативна база.
22. Нейонизиращи лъчения - хигиенни проблеми и влияние върху здравето. Нормативна база.
23. Професионални болести – определения и класификация. Основни принципи на диагностиката, лечението, експертната и медицинската профилактика.
24. Интоксикации: с арсен,
25. Интоксикации с пестициди,
26. Интоксикации с поликондензационни смоли, влакна и пластмаси.
27. Професионални мускулно-скелетни болести. Вибрационна болест.
28. Професионални алергични заболявания.

29. Професионален контактен дерматит.

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА

1. Киряков К. и кол., Професионални неврологични болести, изд. Медицина и физкултура, София, 1990г.
2. Цоневски Д. и колектив - Хигиена за полувисшите медицински институти, МФ. София, 1991 г.
3. Боцов Д., Д. Цоневски, Н. Стамова - Учебник по хигиена на хранене за санитарни инспектори, МФ, София, 1991 г.
4. Цветков Д. и колектив - Ръководство по хигиена и професионални болести, София, 1994г.
5. Цветков Д., Д. Цоневски и др. - Учебник по хигиена и екология том I, „Здраве“, София, 1999г.
6. Байкова Д. Оценка на здравния риск от проблемите в храненето на децата и юношите в България. Здравна политика и мениджмънт. 2011, т.11, №3, 88-94.
7. Байкова Д. Функционалните храни в превенцията на хроничните неинфекциозни заболявания. Здравна политика и мениджмънт. 2011, т.11, №3, 77-81.
8. Байкова Д., Д. Марков, П. Марков, А. Воденичарова, М. Визева. Здравословното хранене - фактор за добро професионално здраве и превенция на болестите. В: Трудова медицина, работоспособност и безопасност при работа, С.. 2015. ISBN 978-619-7265-02-6. с. 349-357.
9. Стайкова Ж. Съвременни хигиенно-екологични проблеми, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2018 г.
10. Стайкова Ж. Хигиена на труда, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2018г.
11. Стайкова Ж. Хигиена на детско - юношеската възраст, , УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2018г.
12. Стайкова Ж. Ионизиращи и нейонизиращи лъчения. УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2018г.
13. Стайкова Ж. Хигиена на лечебните заведения за болнична помощ. УИ „Св. Климент Охридски“, София. 2018г.
14. Стайкова Ж. Съвременни проблеми на хигиената на хранене, УИ „Св. Климент Охридски“. София. 2018г.
15. Стайкова Ж. Шум и здраве, дилемата на големия град, УИ „Св. Климент Охридски“, София. 2018г.
16. Костова В. и кол., Професионални болести, изд. Рал Колобър, София, 2007г.
17. Попов Б. и кол., Хигиена, хранене и професионални болести, София, 2009г.

Съставил учебната програма:
(проф. д-р Жени Стайкова, дмн)

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра „Вътрешни болести, социална медицина, физиотерапия и рехабилитация, медицина на бедствените ситуации“, Протокол № 3 от 13.03.2025 г.

Ръководител катедра:
(проф. д-р Владимир Гончев)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Медицински факултет, Протокол № 22 от 19.03.2025 г.

Секретар на ФС:
(гл. ас. д-р Руска Ненкова)

БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ
„ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ“
ФАКУЛТЕТ ПО МЕДИЦИНА
КАТЕДРА „Нервни болести, психиатрия и психология“

УТВЪРЖДАВАМ !

ДЕКАН:

/и. д. доц. д-р Даниел Петков, дм/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:	”НЕРВНИ БОЛЕСТИ”
Специалност:	МЕДИЦИНА
Професионално направление:	7.1 МЕДИЦИНА
Образователно-квалификационна степен:	МАГИСТЪР
Форма на обучение:	РЕДОВНА
Професионална квалификация:	ЛЕКАР

Бургас, 2026 г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА					
Обща учебна заетост (часове):		180		Кредити:	
6					
Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост	
120	60		4	2	
Вид на дисциплината:	Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	Семестър:	
ЗАДЪЛЖИТЕЛНА	4		IV	VII, VIII	
2. УЧЕБНИ ФОРМИ					
Аудиторна заетост:	Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост:	Часове	Кредити
Лекции	60	2	Консултации (работа с преподавател)	60	2
Семинарни занятия			Самостоятелна работа		
Практически занятия	60	2	-		
			-		
			-		
3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ					
Форми за оценяване и контрол				Относителен дял в общата оценка	
Сесийно оценяване: Изпит				0.4	
Семестриално (текущо) оценяване:				0.6	
Форми на семестриален контрол:					
- Устно изпитване/дискусия по темата на упражнението				0,25	
- Тестове				0,25	
- Колоквиум в писмена форма				0,5	

АНОТАЦИЯ **на дисциплината „Нервни болести“**

Предназначение на учебната дисциплина

Учебната дисциплина „Нервни болести“ е предназначена за студентите от специалност „Медицина“, редовна форма на обучение. Нервните болести са основна клинична дисциплина. Преподават се фундаментални и детайлни познания върху функцията на нервната система в норма и патология. Структуро-определящите теоретични знания са върху патогенезата, патоанатомичните и патофизиологичните процеси при отделните нозологични единици, класификацията, клиничната картина, диагностиката, диференциалната диагноза, лечението, профилактиката и усложненията на следните основни неврологични заболявания:

- ✓ Мозъчно-съдова болест (исхемични и хеморагични мозъчни инсулти, болест на малките съдове, съдово когнитивно нарушение)
- ✓ Заболявания на периферната нервна система – невралгии, неврити, невропатии, полиневрити и полиневропатии
- ✓ Болкови синдроми – невропатна болка, радикулопатии, главоболие
- ✓ Възпалителни заболявания на ЦНС – менингити, енцефалити и миелити
- ✓ Множествена склероза и демиелинизиращи заболявания
- ✓ Епилепсия
- ✓ Екстрапирамидни заболявания – болест на Паркинсон, Паркинсон-плюс синдроми, дистонии и др.
- ✓ Дегенеративни заболявания с предимно корова локализация – болест на Алцхаймер, фронто-темпорална деменция, болест с дифузни телца на Леви и др.
- ✓ Дегенеративни заболявания на горния и долния мотоневрон и на гръбначния мозък
- ✓ Невро-мускулни заболявания
- ✓ Неопластични заболявания

Цели

Клиничната дисциплина „Нервни болести“ цели да предостави теоретична и практическа подготовка на бъдещите лекари за цялостно обслужване на неврологично болен, включително за придобиване на умения за преценка необходимостта от специализирана консултативна неврологична помощ или насочване на пациенти с остро настъпил неврологичен проблем за спешна хоспитализация в болница за активно лечение.

Основни задачи на учебната програма са:

- ✓ Кратък репетиториум на вече придобити теоретични знания относно анатомо-физиологията на нервната система.
- ✓ Придобиване на нови знания относно симптомите и синдромите на увреждане на НС; критериите за топична диагностика на увредите на централната, периферната и автономната НС.
- ✓ Придобиване на нови знания относно заболяванията, засягащи нервната система.
- ✓ Придобиване на практически умения за снемане на неврологична анамнеза.

- ✓ Придобиване на умения за обсъждане и поставяне на топична и нозологична диагноза, както и за избор на адекватно терапевтично поведение при неврологични заболявания.
- ✓ Придобиване на практически умения за изследване на пълен неврологичен статус с идентифициране на болестни отклонения (симптоми и синдроми) на рефлексната, сетивната и двигателната сфера, координацията на движенията, КН и висши корови (когнитивни) функции.
- ✓ Запознаване с апаратните изследвания на НС (ЕЕГ, ЕМГ, ЕП, ДСГ), невропсихологично изследване, образна диагностика в неврологията, ликворологично изследване.

Разпознаване на абнормни лабораторни, електрофизиологични и невроизобразяващи находки.

Структура на учебното съдържание

Методи на преподаване

- ✓ Лекционен курс от общо 60 учебни часа, обхващащ 15 теми от общата и 15 от клиничната неврология, разпределени в два семестъра.
- ✓ Практически упражнения – общо 60 учебни часа, обхващащи 15 теми от общата и 15 от клиничната неврология, разпределени в два семестъра.

Форми на самостоятелна работа

- ✓ Самоподготовка за учебни занятия (лекции, практически, семинарни занятия)
- ✓ Самостоятелна работа по зададени теми от асистент
- ✓ Подготовка на литературни справки и електронни презентации
- ✓ Подготовка за тестове, колоквиуми и изпити

Методи на оценяване

Предвиждат се следните методи на оценяване:

- ✓ Текущо (тестове, колоквиуми) и финално (семестриален изпит);
- ✓ Индивидуално (тестове, колоквиуми, семестриален изпит) и групово (при поставени групови задачи);
- ✓ В рамките на учебния процес (по време на практическо упражнение) и чрез задачи за извънаудиторна самоподготовка.

Текущ контрол:

- ✓ Устно изпитване преди провеждане на практическото занятие
- ✓ Тестове
- ✓ Семинарни занятия – дискусии
- ✓ Оценка и заверка на протоколите в края на упражнението
- ✓ Колоквиум в писмена форма

Семестриален изпит:

- ✓ Тест
- ✓ Практически изпит
- ✓ Теоретичен изпит с писмена част, съхранявана в архива на катедрата, и устна част пред комисия.

Предварителни изисквания към основните знания и умения на студентите

Студентите следва да имат познания, касаещи структурата и функциите на нервната система, придобити в рамките на обучението по основни предклинични дисциплини, с акцент върху анатомията, физиологията, клетъчната биология и биохимията, а също и такива за основни соматични заболявания при човека, придобити по време на обучението по пропедевтика на вътрешните болести. Следва да притежават умения да работят с пациент, да снемат анамнеза и соматичен статус.

Очаквани резултати

След успешно завършване на обучителния курс по нервни болести студентите по медицина трябва да придобият познания в неврологията, отнасящи се до:

- ✓ Анатоомофизиологичните особености на централната нервна система, периферната нервна система и автономната нервна система.
- ✓ Специфичните неврологични дейности/функции: Рефлексна дейност, Сетивни функции, Екстрапирамидна система, Мускулен тонус, Координация на движенията, Краниални нерви и специализирана сетивност, Висши корови (когнитивни) функции, Сън и бодърстване, съзнание и техните нарушения.
- ✓ Етиопатогенеза, клинична картина, диагностика, диференциална диагноза, лечение и прогноза на неврологичните заболявания.

Допълнителните теоретични познания обхващат аналитичната диференциална диагноза и познание върху показанията и възможностите на основните лабораторни и инструментални методи в неврологията, както и уменията за базова интерпретация на резултатите от специализирани изследвания в неврологията.

Студентът трябва да познава индикациите и контраиндикациите на различните видове лечения и манипулации при нервните болести, поведението при спешни състояния като епилептичен статус, кома, мозъчен едем и интракраниална хипертензия, мозъчен инсулт, вертижна криза, остра невроинфекция, остра мускулна слабост, остра невромускулна респираторна парализа, остра гръбначномозъчна компресия и др. Да умее да диференцира първичните от вторичните заболявания на нервната система, както и да придобие основни познания в областта на сродни дисциплини като психиатрия, неврохирургия, неврорентгенология, невропсихология, невроофтальмология, невроотология, неврогенетика и др. Необходимо е да се познават и разнообразните неврологични усложнения при соматични заболявания, интоксикации, професионални вредности и др.

Студентът трябва да притежава широк спектър от теоретични и практически знания в областта на неврологията, които надграждат достигнатото в предходни етапи на обучението по медицина. Трябва да демонстрира критично осъзнаване на знанията в областта и връзките между различните изучавани области. Следва да владее богат набор от практически и познавателни умения и подходи, да прави диагностика на различни проблеми и да ги решава, като се основава на съвременни изследвания чрез интегриране на знания от нови или интердисциплинарни области, като проявява способност за генериране на нови знания и процедури, свързани с провеждането на научни изследвания и въвеждане на иновации. Важна способност, която следва да се развие, е тази за формулиране на адекватна преценка в медицински ситуации, характеризирани се с непълна или ограничена информация и непредсказуемост. Студентът трябва да демонстрира способности за адекватно поведение и взаимодействие в професионална среда.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

ЛЕКЦИИ

Тема	часове
1. Въведение в неврологията. Филогенеза и онтогенеза на нервната система. Морфология на нервната система и патологични изменения. Невробиология. Невротрансмитери.	2
2. Принципи за определяне на местоположението на лезията в неврологията. Топична диагноза. Корови и субкорови хемисферни синдроми.	2
3. Рефлекси. Нормални рефлекси. Болестни промени на нормалните рефлекси. Патологични рефлекси. Изследване и интерпретация.	2
4. Сетивност. Видове. Изследване и интерпретация. Обща сетивност. Сетивни синдроми. Болка.	2
5. Автономна нервна система. Ретикуларна формация и лимбична система. Анатоомофизиология и синдроми на увреда.	2
6. Специализирана сетивност. Краниални нерви II, III, IV, VI. Анатоомофизиология. Симптоми и синдроми.	2
7. Мозъчен ствол. Краниални нерви с двигателни и автономни функции (I, V, VII, VIII, IX, X, XI, XII). Симптоми и синдроми.	2
8. Двигателна дейност. Пирамидна система. Горен и долен (централен и периферен) двигателен неврон. Симптоми и синдроми.	2
9. Двигателна дейност. Екстрапирамидна система. Малък мозък. Мускулен тонус и координация. Симптоми и синдроми.	2
10. Мозъчна кора. Когнитивни функции. Агнозия, апраксия, афазия, ексекутивни функции.	2
11. Гръбначен мозък. Синдроми. Ликворология.	2
12. Периферна нервна система. Синдроми.	2
13. Съзнание. Нарушения на съзнанието. Мозъчна смърт. Сън. Нарушения на съня.	2
14. Образна диагностика в неврологията. Доплерова сонография.	2
15. Клинична неврофизиология: ЕЕГ, ЕМГ, ЕНГ, ЕП. Невропсихологично изследване.	2

16. Заболявания на периферната нервна система. Цервикобрахиални и лумбосакрални радикулити, радикулопатии и плексити. Дискова херния.	2
17. Заболявания на периферната нервна система. Полиневрити и полиневропатии. Синдром на Гилеи-Баре. Неврит на лицевия нерв. Тригеминална невралгия.	2
18. Възпалителни заболявания на НС. Менингити.	2
19. Възпалителни заболявания на НС. Енцефалити и енцефаломиелити.	2
20. Ишемични нарушения на мозъчното кръвообращение.	2
21. Мозъчни кръвоизливи. Паренхимни и субарахноидни кръвоизливи.	2
22. Тумори на главния и на гръбначния мозък. Травми на нервната система.	2
23. Множествена склероза. ОДЕМ. Миастения гравис. Миастенни синдроми.	2
24. Епилепсия. Епилептичен статус.	2
25. Паркинсонова болест. Паркинсон-плюс синдроми. Болест на Хънтингтон. Хепатолентикуларна дегенерация.	2
26. Заболявания, протичащи с когнитивни нарушения. Леко когнитивно нарушение. Деменции.	2
27. Главоболне. Обсесивно-компулсивно разстройство. Конверзионно разстройство. Фобии.	2
28. Дегенеративни заболявания на моторните неврони и пирамидния път. Церебеларни дегенеративни атаксии. Амиотрофична латерална склероза.	2
29. Миопатии. Дегенеративни заболявания на ПНС.	2
30. Неврологични усложнения при соматични заболявания. Спешни състояния в неврологията.	2
Общо:	60

УПРАЖНЕНИЯ

Тема	часове
1. Въведение в неврологията. Анамнеза на неврологично болния и неврологичен статус.	2

2. Рефлексна дейност. Нормални рефлексни. Методи на изследване.	2
3. Рефлексна дейност. Болестни промени на нормалните рефлексни. Патологични рефлексни. Рефлексни на ствол и гръбначно-мозъчен автоматизъм. Методи на изследване.	2
4. Обща сетивност. Анатоомофизиология. Методи на изследване. Симптоми и синдроми.	2
5. Специализирана сетивност. Краниални нерви I, II, VIII. Невроофтальмологично и невроотологично изследване.	2
6. Краниални нерви III, IV, VI (очедвигателни). Симпатикова и парасимпатикова инервация. Краниален нерв V. Анатоомофизиология, методи на изследване.	2
7. Краниални нерви VII, IX, X, XI, XII. Синдром на булбарна и псевдобулбарна парализа. Вкусов анализатор. Спинални нерви.	2
8. Двигателна дейност. Пирамидна система. Изследване на двигателните функции. Централна и периферна парализа.	2
9. Двигателна дейност. Екстрапирамидна система. Мускулен тонус. Палео- и неостриарен синдром.	2
10. Координация на движенията. Атаксия. Малкомозъчни синдроми.	2
11. Корови синдроми. Нарушения на когнитивните функции. Невропсихологично изследване. Синдром на капсула интерна.	2
12. Синдроми на трансверзална лезия на гръбначния мозък на различни нива.	2
13. Колоквиум върху материала от първи семестър	2
14. Образна диагностика в неврологията. Лумбална пункция. Ликворна диагностика.	2
15. Клинична неврофизиология. Доплерова сонография.	2
16. Заболявания на периферната нервна система. Цервикобрахиални и лумбосакрални радикулити, радикулопатии и плексити. Дискова херния.	2
17. Заболявания на периферната нервна система. Полиневрити и полиневропатии. Синдром на Гиле-Баре. Неврит на лицевия нерв. Тригеминална невралгия.	2
18. Възпалителни заболявания на НС. Менингити.	2

19. Възпалителни заболявания на НС. Енцефалити и енцефаломиеелити.	2
20. Ишемични нарушения на мозъчното кръвообращение.	2
21. Мозъчни кръвоизливи. Паренхимни и субарахноидни кръвоизливи.	2
22. Тумори на главния и на гръбначния мозък. Травми на нервната система.	2
23. Множествена склероза. ОДЕМ. Миастения гравис. Миастенни синдроми.	2
24. Епилепсия. Епилептичен статус.	2
25. Паркинсонова болест. Паркинсон-плюс синдроми. Болест на Хънтингтон. Хепатолентикуларна дегенерация.	2
26. Заболявания, протичащи с когнитивни нарушения. Леко когнитивно нарушение. Деменции.	2
27. Главоболне. Обсесивно-компулсивно разстройство. Конверзионно разстройство. Фобии.	2
28. Дегенеративни заболявания на моторните неврони и пирамидния път. Церебеларни дегенеративни атаксии. Амиотрофична латерална склероза. Миопатии. Дегенеративни заболявания на ПНС.	2
29. Колоквиум върху материала от втори семестър.	2
30. Неврологични усложнения при соматични заболявания. Спешни състояния в неврологията.	2

Общо: 60

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗПИТ

Обща неврология

1. Нервна клетка. Синапс. Невротрансмитери. Миелин. Невроглия. Функции в норма и патология.
2. Рефлексна дейност. Анатоомофизиология. Класификация. Правила при изследване на рефлексите и критерии за оценка. Нормални рефлексии.
3. Болестни промени на нормалните рефлексии. Патологични рефлексии.
4. Обща сетивност. Анатоомофизиология.
5. Топични синдроми при увреда на общата сетивност.
6. Специализирана сетивност: зрение. Анатоомофизиология. Топични синдроми – II КН.
7. Специализирана сетивност: мирис и вкус. Анатоомофизиология. Топични синдроми – I, VII, IX КН.
8. Специализирана сетивност: слух и равновесие. Анатоомофизиология. Топични синдроми – VIII КН.

9. Двигателна дейност. Горен и долен двигателен неврон. Мускулна сила. Анатомофизиология. Синдроми.
 10. Двигателна дейност. Мускулен тонус. Синдроми.
 11. Екстрапирамидна система. Анатомофизиология. Синдроми.
 12. Малък мозък. Анатомофизиология. Синдроми.
 13. Таламус. Анатомофизиология. Синдроми.
 14. Среден мозък. Анатомофизиология. Синдроми.
 15. Мост. Анатомофизиология. Синдроми.
 16. Продълговат мозък. Анатомофизиология. Синдроми.
 17. Очедвигателни нерви. Анатомофизиология. Симптоми и синдроми.
 18. Троицен нерв. Анатомофизиология. Симптоми. Синдроми.
 19. Лицев нерв. Анатомофизиология. Симптоми. Синдроми.
 20. Каудална група КН. Анатомофизиология. Симптоми. Синдроми.
 21. Челен дял. Анатомофизиология. Синдроми.
 22. Теменен дял. Анатомофизиология. Синдроми.
 23. Слепоочен дял. Анатомофизиология. Синдроми.
 24. Тилен дял. Анатомофизиология. Синдроми.
 25. Когнитивни функции. Агнозии. Апраксии. Афазии.
 26. Гръбначен мозък. Анатомофизиология. Синдроми.
 27. Периферна нервна система – гръбначно-мозъчни коренчета, ганглии, плексуси. Симптоми и синдроми.
 28. Периферни нерви. Анатомофизиология. Симптоми и синдроми.
 29. Автономна нервна система. Анатомофизиология. Дизавтономии.
 30. Ретикуларна формация. Анатомофизиология. Синдроми.
 31. Хипоталамус. Синдроми.
 32. Лимбична система.
 33. Съзнание. Нарушение на съзнанието.
 34. Мозъчна смърт.
 35. Сън. Нарушение на съня.
 36. Невроизобразяващи методи на изследване: Морфологична и функционална образна диагностика: КТ, МРТ, СПЕКТ, ПЕТ.
 37. Ултразвукова диагностика.
 38. Електроенцефалография. Евокирани потенциали. Електромиография и електроневрография.
 39. Ликворна система. Анатомофизиология. Изследване на ликвора. Синдроми.
- Клинична неврология**
40. Цервикобрахиални радикулити и радикулопатии. Плексити.
 41. Лумбосакрални радикулити и радикулопатии. Дискова херния.
 42. Парализа на Бел.
 43. Полиневрити и полиневропатии. Синдром на Гилен-Баре.
 44. Вирусни менингити.
 45. Туберкулозен менингит.
 46. Енцефалити и енцефаломиелити. Класификация. Полиомиелит и полиомиелитоподобни заболявания.
 47. Бяс. ARBO-вирусни енцефалити.
 48. Хиперкинетичен прогресиращ паненцефалит.
 49. Херпес симплекс и херпес зостер енцефалити.
 50. Прионни болести.
 51. Невроборелиоза. Невролуес. Увреждания на нервната система при СПИН.

52. Ишемични нарушения на мозъчното кръвообращение: асимптомни, ТИА, мозъчни инфаркти.
53. Мозъчни кръвоизливи – паренхимни.
54. Мозъчни кръвоизливи – субарахноидни.
55. Множествена склероза. ОДЕМ.
56. Тумори на главния мозък. Етиопатогенеза. Клинична картина. ДД. Лечение.
57. Тумори на гръбначния мозък. Етиопатогенеза. Клинична картина. ДД. Лечение.
58. Епилепсия.
59. Миопатии.
60. Спинална мускулна атрофия.
61. Церебеларни дегенеративни атаксии.
62. Болест на Паркинсон.
63. Паркинсон-плюс синдроми.
64. Хорея на Хънтингтон. Хепатолентикуларна дегенерация.
65. Леко когнитивно нарушение. Болест на Алцхаймер. Фронтотемпорална лобарна дегенерация.
66. Миастения гравис и миастенни синдроми.
67. Амиотрофична латерална склероза.
68. Главоболие. Видове. Етиопатогенеза. Клинична картина. ДД. Лечение.
69. Спешни състояния в неврологията.
70. Обсесивно-компулсивно разстройство. Конверзионно разстройство. Фобии.

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА

Задължителна

1. Миланов, И., Трайков Л. (Ред.) Неврология. Учебник за студенти по медицина. София, „Медицина и физкултура“, 2016.
2. Шотеков, П. (Ред.) Неврология (трето преработено издание). София, „Арсо“, 2024.
3. Ръководство за практически упражнения по неврология. София, „Медицина и физкултура“, 1998.

Препоръчителна

1. Мавлов, Л. Фундаментална неврология. София, 2000.
2. Mumenthaler, M., Mattle, H. Fundamentals of Neurology: An Illustrated Guide. Second edition, Thieme, 2017.
3. Royden Jones, H. Netter's Neurology, Second edition. Icon Learning Systems, 2011.

Съставил:
(Проф. д-р Иван Димитров, д.м.н.)

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра „Нервни болести, психиатрия и психология“, протокол № 26 от 22.05.2026

Р-л- катедра
(Проф. д-р Георги Панов, д.м.н.)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Медицински факултет,
протокол №46 от10.06.2017г.

Научен секретар на ФС:

(.....М.ав.Р.Ненкова.....)

Актуализации на учебната програма

Катедрен съвет, протокол № от

Медицински факултет, протокол № от

**БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ "ПРОФ. Д-Р АСЕН
ЗЛАТАРОВ" – БУРГАС
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА "ВЪТРЕШНИ БОЛЕСТИ, СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА,
ФИЗИОТЕРАПИЯ И РЕХАБИЛИТАЦИЯ, МЕДИЦИНА НА
БЕДСТВЕНИТЕ СИТУАЦИИ"**

УТВЪРЖДАВАМ!

ДЕКАН:

/проф. д-р Румяна Янкова/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:

ВЪТРЕШНИ БОЛЕСТИ И ТЕРАПИЯ

Специалност:

МЕДИЦИНА

Професионално
направление:

7.1. Медицина

Образователно-
квалификационна
степен:

МАГИСТЪР

Форма на обучение:

РЕДОВНА

Професионална
квалификация

ЛЕКАР

Бургас, 2025 г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1 . ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА

Обща учебна заетост (часове):	720	Кредити:	24
Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост	Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост
510	210	17	7
Вид на дисциплината:	Брой часове в седмица: [лекции + упражнения/	Курс:	Семестър:
Задължителна	3+8 / 3+8 / 2+2 / 2+6	IV и V	VII, VIII, IX, X

2. УЧЕБНИ ФОРМИ

Аудиторна заетост:	Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост:	Часове	Кредити
Лекции	150	5.0	Консултации (работа с преподавател)	90	3.0
Практически занятия	360	12.0	Самостоятелна работа	120	4.0

3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ

Форми за оценяване и контрол	Относителен дял в общата оценка
Сесийно оценяване: Изпит	0.4
Семестриално (текущо) оценяване:	0.6
Форми на семестриален контрол:	
- Присъствие на учебни занятия	0.3
- Колоквиум	0.7

АНОТАЦИЯ

на дисциплината

„ВЪТРЕШНИ БОЛЕСТИ И ТЕРАПИЯ“

Дисциплината Вътрешни болести и терапия е базова в образованието по медицина. Дава основни и специализирани познания при заболяванията от областите ревматология, пневмология и фтизиатрия, кардиология, хематология, нефрология; ендокринология и болести на обмяната; гастроентерология. Изучават се диагностиката, терапията, рехабилитацията и профилактиката на отделните нозологични групи и единици. Общата цел на обучението по вътрешни болести и по всички под-дисциплини е у студента по медицина да се изгради комплексно клинично мислене, умения за снемане на анамнеза и физикален статус, изграждане на лечебно-диагностичен план, интерпретация на необходимите диагностични методи, формиране на диагноза и диференциална диагноза, структуриране на лечението, оценка на рисковите състояние при отделния пациент, както и умения за водене на болнична документация, лист история на заболяването, температурен лист, описание на декурзус морби, етапна епикриза и епикриза и пр. Преподаването следва единен план и последователност при отделните заболявания и състояния – определение, етиология, патогенеза, морфологичен субстрат на болестта, диагностични методи – инструментални, образни, клинично-химични и др., диагностичен алгоритъм, клинична картина, диагноза и диференциална диагноза, лечение, прогноза, профилактика.

В областта на ревматологията – преподават се сновните методи на изследване в ревматологията, изследване на ставния апарат, мускулите и костите; възпалителни ставни заболявания – артрити: ревматоиден артрит; серонегативни спондилартропатии – болест на Бехтерев, синдром на Райтер, псориатичен артрит – клиника, изследвания; лечение на спондилартропатиите; системни заболявания на съединителната тъкан /колагенози/ – системен еритематоден лупус: клинични прояви, лабораторни и имунологични промени, диагностични критерии и лечение; кристални артропатии – подагра: клиника, диагноза, изследвания и лечение; артрозна болест – форми, рентгенови и лабораторни изследвания; съвременни методи за изследване на хрущяла; медикаментозно лечение – хондропротектори, ставни лубриканти; други методи за лечение – ставен лаваж, ставен дебридман, хрущялна трансплантация.

В областта на пневмологията и фтизиатрията. Преподават се етиопатогенеза, клиника, диагностика, лечение, профилактика и рехабилитация на заболяванията на белите дробове.

В областта на кардиологията. Преподават се етиологията, патогенезата, класификациите, диагноза и диференциална диагноза, методите на изследване, лечението, профилактиката и прогнозата на заболяванията на сърцето и кръвоносните съдове. Целта на обучението по кардиология е овладяване и усъвършенстване на уменията за снемане на кардиологична анамнеза; самостоятелна индивидуална работа по обективното изследване на пациентите, попълване на знанията за инструменталните и параклиничните методи на изследване, включая нови такива; изграждане на диагноза и диференциална диагноза, изработване на концепции и схеми за лечение.

В областта на клиничната хематология. Клиничната хематология е медицинска специалност и научна дисциплина с интердисциплинарен характер, която изучава кръвта

и кръвотворните органи в норма и патология, има специфична методология и терапевтична дейност в следните ключови области: доброкачествени и злокачествени, вродени придобити заболявания на кръвта, както и хематологични усложнения при болести на останалите органи и системи. Хематологична лабораторна диагностика. Тромбоза и хемостаза. Трансплантация на хемопоетични стволови клетки. Трансфузионна терапия.

В областта на нефрологията. Преподаването на дисциплината нефрология дава познания върху етиологията, патогенезата, клиничната картина, диагностиката, лечението, проследяването, и прогнозата при болестите на бъбреците и отделителната система като цяло. В курса се изучават също така хемодиализа и основи на бъбречната трансплантация – принципи и правила за подбор на реципиенти, подготовката им за акта на трансплантация, принципите на следтрансплантационното наблюдение и лечение.

В областта на ендокринологията и болестите на обмяната. Ендокринологията е основна медицинска специалност, която изучава ендокринната система, обединяваща жлезите с вътрешна секреция в човешкия организъм и нарушенията, свързани с тях. Дават се базови и детайлни познания за същността и характеристиката на произвежданите в човешкия организъм хормони, секретирани от специфични клетки, които пренасяни по кръвен път или образувани локално оказват своите високо специфични ефекти в съответни прицелни клетки и тъкани. Преподават се основни ендокринни нарушения и заболявания: Хипоталамо-хипофизна система – характеристика, регулация; хипоталамични и хипо-физни хормони, принцип на обратна връзка в ендокринологията. Хипоталамични синдроми, генерализиран хипоталамичен синдром. Заболявания на аденохипофизата – хор-мононесекретиращи аденоми; пролактином; акромегалия и гигантизъм, болест на Cushing. Хипопитуитаризъм – характеристика, синдром на Sheehan. Заболявания на неврохипофизата – безвкусен диабет; синдром на несъответна секреция на АДХ. Заболявания на щитовидната жлеза – ендемична и спорадична гуша, хипотиреоидизъм, хипертиреоидизъм и тиреотоксикоза, тиреоидити, карцином на щитовидната жлеза. Заболявания на паращитовидните жлези и костно-минералния обмен – маркери на костната обмяна, хипопаратиреоидизъм, хиперпаратиреоидизъм, остеопороза. Заболявания на надбъбречната кора – първична надбъбречнокорова недостатъчност (болест на Addison); хиперфункция на надбъбречната кора – синдром на Cushing, хипералдосте-ронизъм, вродена надбъбречнокорова хиперплазия. Хормонална продукция и заболявания на надбъбречната медула – феохромоцитом. Ендокринна функция на тестиси и яйчници, гонадни заболявания – хипогонадизъм, хипергонадизъм. Автоимунни полигландуларни синдроми. Множествена ендокринна неоплазия. Нарушения във въглехидратния метаболизъм и заболявания на ендокринния панкреас – захарен диабет и преди-абетни състояния, инсулином, хипогликемии. Остри усложнения на захарния диабет – диабетна кетоацидоза, хиперосмоларна некетогенна кома, хипогликемия. Късни съдово-дегенеративни усложнения на захарния диабет – диабетна микроангиопатия (диабетна ретинопатия, диабетна нефропатия), диабетна макроангиопатия, диабетна невропатия, диабетно стъпало. Нарушения в липидния метаболизъм. Затлъстяване, метаболитен синдром. Познания върху съвременните методи за хормонална и образна диагностика на ендокринологичните нарушения и заболявания. Познания върху съвременни и иновативни методи на лечение на основните ендокринологични нарушения и заболявания

В областта на гастроентерологията. Гастроентерологията е основна медицинска специалност и важна част от дисциплината Вътрешни болести и терапия. Преподаването обхваща заболяванията на гастро-интестиналния тракт, хепато-билиарната система и панкреаса. Изучават се нозологичните единици, тяхната етиология, патогенеза, класификации, клинична картина, клинични форми, диагностични методи, диагноза, диференциална диагноза, принципи на лечение, терапевтичните схеми, диетичните режими при различните заболявания и състояние, медикаментозното лечение, консервативното лечение на усложненията на болестите на стомаха, червата и чернодробно – жлъчно паракреатичната система.

Основни задачи на учебната програма:

Общи правила при провеждането на обучението е, че то се провежда в клинична обстановка, в тесен контакт с пациентите, демонстрация и подбор на типични за конкретната тематика болни, достъп до всички диагностични апарати, медицинската документация и максимален обхват на интердисциплинарния характер на отделните специалности в дисциплината Вътрешни болести и терапия.

В областта на ревматологията – овладяване методите за клинично изследване на ревматично болните. Клинична диагноза на възпалителните, дегенеративните и кристалните артропатии и на системните заболявания на съединителната тъкан. Съвременно лечение на ставните заболявания. Самостоятелно изследване на ревматично болния, Запознаване с клиниката, инструменталните и лабораторни изследвания при ревматичните заболявания. Диагноза и диференциална диагноза. Изследвания. Лечение – препарати, доза, начин на приложение.

В областта на пневмологията и фтизиатрията. Усвояване на теоретични знания и практически умения за структурата и функцията на белите дробове в норма и патология, патологичните процеси свързани с тях, тяхната диагностика, диференциална диагноза, лечение и профилактика. Изграждане на клинични умения в областта на вътрешните болести и по-конкретно – белодробната патология. Свързване на клиничните с образните методи на изследване, анализ на получените резултати от биохимични, микробиологични, цитологични и морфологични изследвания. Демонстриране и овладяване на някои специфични за специалността манипулации: туберкулинов кожен тест, рутинна спирометрия, бронходилататорен тест, небулизация. Усвояване на теоретични знания и практически умения за клиничната картина, диагностиката, лечението и профилактиката на белодробните болести.

В областта на кардиологията. Овладяване на основните принципи на разпитване, снемане на статус на пациента, назначаване на параклинични изследвания, избор на инструментални методи на изследване, поставяне на диагноза, разсъждения относно диференциалната диагноза и взимане на правилно решение за лечение.

В областта на клиничната хематология. Придобиване на познания и адекватно разбиране на съвременните схващания за епидемиологията, етиологията, патофизиологията, клиничната картина, диагнозата, прогнозата и терапевтичните подходи при вродените и придобити заболявания на кръвта и кръвотворните органи. Придобиване на познания, практически умения и интерпретация на показанията, чувствителността, специфичността и информативната стойност на специфичните лабораторно-хематологични, морфологични, имунохематологични, флуоцитометрични, цитогенетични, молекулярно-биологични и образни методи за изследване на кръвта и кръвотворните органи в норма и патология. Придобиване на практически умения за

заподозирани на злокачествените заболявания на кръвта и кръвотворните органи, цялостна оценка на коагулационната система в норма и патология, контрол на клиничната и биологична еволюция на хематологичните заболявания, възможността за вторични неоплазии, ранни и късни усложнения от лечението, както и влиянието на професионалната и околна среда върху епидемиологията на хематологичните заболявания. Познания за основните терапевтични методи при вродените и придобити заболявания на кръвта и кръвотворните органи, поведение при спешни и животозастрашаващи хематологични състояния, овладяване и контрол на вродените и придобити нарушения на кръвосъсирването, трансплантация на хемопоетични стволови клетки, клинично приложение на кръв и кръвни биопродукти и адекватно поведение при нежелани реакции.

В областта на нефрологията. Придобиване на познания и адекватно разбиране на съвременните схващания за епидемиологията, етиологията, патофизиологията, клиничната картина, диагнозата, прогнозата и терапевтичните подходи при вродените и придобити заболявания на бъбреците. Придобиване на познания, практически умения и интерпретация на показанията, чувствителността, специфичността и информативната стойност на специфичните лабораторни, морфологични и образни методи за изследване на бъбреците и отделителната система в норма и патология.

В областта на ендокринологията и болестите на обмяната. Придобиване на теоретични познания върху етиологията, патогенезата, клиничната картина, диагнозата, диференциалната диагноза, лечението, проследяването и прогнозата на основни ендокринни заболявания. Придобиване на практически умения за снемане на анамнеза и физикален ендокринен статус; оформяне на специфични симптомо-комплекси и синдроми; съставяне на диференциално-диагностичен план; интерпретиране на образни и хормонални изследвания/ тестове; изграждане на терапевтичен подход при ендокринно болен.

В областта на гастроентерологията. Основна цел на дисциплината е овладяване на познание и умения за диагностика и лечение на заболяванията на стомашно-чревния тракт, жлъчно-чернодробната система и панкреаса. Усвояване на необходимите знания и умения за изследване на болните със заболявания на гастро-интестиналния тракт чрез основните физикални, лабораторни и инструментални методи, поставяне на диагноза и провеждане на лечение, определяне прогнозата на заболяването.

Очаквани резултати

В областта на ревматологията – теоретични знания – овладяване необходимия обем знания върху:

- ✓ етиология, патогенеза, клинична картина, диагностични критерии, лабораторни изследвания, рентгеново изследване, артроскопско изследване, синовиална биопсия, изследване на ставната течност при ревматоиден артрит;
- ✓ лечение на ревматоидния артрит с НСПВС, базисни средства, кортикостероиди и биологични средства;
- ✓ клинична картина, критерии за диагноза, лабораторни и имунологични изследвания, методи за лечение на системния еритематоден лупус;
- ✓ анамнеза, клинични симптоми и физикално изследване, рентгенови и лабораторни изследвания при серонегативните спондилартропатии (болест на Бехтерев, синдром на Райтер, псориаатичен артрит);

- ✓ средства и методи за лечение на анкилозиращия спондилит, псориаатичния артрит и реактивните артрити;
- ✓ метаболизъм на пурините при подагра, клиника на подагрозния артрит, изследване на синовиалната течност, рентгеново и лабораторно изследване, средства за лечение на подагрозната артропатия;
- ✓ биомеханика на хрущяла при остеоартроза, клинични форми, рентгенови и лабораторни промени, медикаментозно, физиотерапевтично и хирургично лечение на артрозната болест.

Практически умения:

- ✓ снемане на ревматологична анамнеза и физикално изследване на ставно-мускулно-сухожилния апарат;
 - ✓ физикално изследване на гръбначния стълб;
 - ✓ самостоятелно разчитане на ставни рентгенографи;
 - ✓ анализ на лабораторните и имунологични резултати при ревматичните заболявания;
 - ✓ схеми на лечение с кортикостероиди и цитостатици на ревматичните заболявания;
- В областта на пневмологията и фтизиатрията.* След приключване на обучението студентите трябва да имат следните познания и умения:
- ✓ да познават епидемиологията, етиологията, патогенезата и хистоморфологията на основните белодробни заболявания;
 - ✓ да познават епидемиологията, рисковите фактори и патогенезата на основните белодробни заболявания;
 - ✓ да знаят за вредата от тютюнопушенето и начини за отказване от него;
 - ✓ да познават клиничната картина и методите за диагностика на основните белодробни заболявания;
 - ✓ да могат да отдиференцират основните белодробни заболявания едно от друго, както и да правят диференциална диагноза със заболявания на други органи и системи със сходна картина;
 - ✓ да могат да правят и отчитат туберкулинов кожен тест;
 - ✓ да могат да правят рутинна спирометрия и да интерпретират основните показатели;
 - ✓ да могат да правят небулизация;
 - ✓ да могат да интерпретират рентгенографските образи, както и тези от другите образни методи на най-честите белодробни заболявания;
 - ✓ да могат да интерпретират резултатите от кръвно-газов анализ;
 - ✓ познават основните медикаменти използвани за лечение в пуломолгията и фтизиатрията;
 - ✓ да познават и препоръчват мерките за профилактика на белодробните заболявания.

В областта на кардиологията. Теоретични знания – определения и дефиниции формуирани от световните и европейски кардиологични институции; епидемиология, болестност и смъртност на нозологичните единици; патоанатомичен субстрат, патофизиологични механизми; клинична картина – характерни симптоми, основни синдроми; необходим набор от лабораторни и инструментални изследвания.

Практически умения: снемане на анамнеза; физикално изследване – алгоритъм; интерпретация на лабораторни и инструментални методи на изследване; постояване на диагноза и разгръщане на диференциална диагноза; взимане на правилно решение за лечение.

В областта на клиничната хематология. Теоретични знания. Основни патогенетични механизми на малигнения процес при заболявания на кръвта и кръвотворните органи. Основни класификационни схеми, диагностични методи, диагностични критерии при вродени и придобити, доброкачествени и злокачествени заболявания на кръвта и

кръвотворните органи. Основни принципи и специфични методи на лечение на малигнените хемопatii. Основни познания за хемостазата и лабораторния контрол. *Практически познания и умения.* Анамнеза и физикален статус при болен с хематологично заболяване. Лабораторен минимум за диагностично уточняване на хематологично заболяване. Работа с имерсионен микроскоп. Диференциална кръвна картина. Определяне на кръвни групи и тестове за кръвопреливане. Интерпретация на количествени и качествени отклонения в пълната и диференциална кръвна картина. Интерпретация на показатели за кръвосъсирване. Интерпретация на цитологични и цитохимични изследвания на материали от кръв, костен мозък, церебро-спинална течност, изливи в серозни кухини. Интерпретация на изследвания за клетъчен и хуморален имунитет. Интерпретация на имунохимични и имунохематологични изследвания. Интерпретация на цитогенетично и молекулярно-генетично изследване. Интерпретация на образни и изотопни изследвания при хематологични заболявания. Интерпретация на кинетични изследвания на изотопно маркирани тромбоцити, еритроцити, обем циркулираща кръв. Терапевтично повлияване на спешни състояния в хематологията – тежки анемични състояния, хеморагична диатеза, болков синдром, хиперкалциемия, хипервискозен синдром, тумор-лизис синдром, хемолиза при несъвместимо кръвопреливане, анафилактични и посттрансфузионни реакции, декомпресивни коремни и плеврални пункции.

В областта на нефрологията. След завършване на обучението по нефрология студентите трябва да са придобили следните теоретични познания и практически умения:

- ✓ да усвоят всички съвременни методи за изследване на бъбречно болния.
- ✓ въз основа на оформени констелации да изграждат диагноза на отделните бъбречни заболявания.
- ✓ да изграждат диференциално диагностичен план и план за допълнителни изследвания.
- ✓ да познават всички съвременни средства за терапия на бъбречните заболявания.
- ✓ да откриват връзката на нефрологията с останалите дялове на хуманната медицина.
- ✓ да усвоят прилагането на различни съвременни методи на лечение и лечебни схеми при бъбречно болни.
- ✓ да познават критериите за насочване и провеждане на диализно лечение.
- ✓ да познават съвременните достижения на бъбречната трансплантология.
- ✓ да познават профилактичните мероприятия за превенция на бъбречните заболявания.
- ✓ да изградят правилно отношение и поведение към хронично бъбречно болните: адекватна преценка за необходимостта от диспансеризация.
- ✓ да посочат възможно най-точна прогноза за еволюцията на заболяването.
- ✓ да определят адекватна степен на нетрудоспособност и инвалидизация при пациента.

В областта на ендокринологията и болестите на обмяната. След завършване на обучението студентите трябва да имат следните познания и умения:

- ✓ да познават механизмите на действие на хормоните и последиците от отклоненията в нивата им;
- ✓ да познават епидемиологията, етиологията, патогенезата и клиничната картина на основните ендокринни нарушения и заболявания;
- ✓ да познават принципите на хормоналната диагностика;

- ✓ да познават визуализиращите методи за морфологична оценка на жлезите с вътрешна секреция;
- ✓ да познават и прилагат съвременните методи и средства за профилактика и лечение на ендокринните нарушения и заболявания.

В областта на гастроентерологията.

- ✓ да познават епидемиологията, етиологията, патогенезата и хистоморфологията на основните гастроентерологични заболявания;
- ✓ да познават клиничната картина и методите за диагностика на основните гастроентерологични заболявания;
- ✓ да могат да отдиференцират основните гастроентерологични заболявания едно от друго, както и да правят диференциална диагноза със заболявания на други органи и системи със сходна картина;
- ✓ да познават усложненията и спешните състояния в гастроентерологията, тяхното начално лечение и показанията за хирургическо лечение;
- ✓ да владеят изкуството за снемане на анамнеза и физикалните методи на изследване;
- ✓ да могат да поставят различни видове назогастрални сонди съгласно съответните показания;
- ✓ да познават индикациите и да могат да извършват различни видове клизми;
- ✓ да познават индикациите, правилата за извършване и рисковете от усложнения при ендоскопските методи за диагностика и терапия при заболяванията на храносмилателната система;
- ✓ да могат да интерпретират рентгенографските образи, както и тези от другите образни методи на гастроентерологичните болести;
- ✓ да могат да интерпретират резултатите от клинично-химичните лабораторни изследвания;
- ✓ да познават принципите и правилата за лечение на отделните заболявания.

Обобщеното определяне на практическите умения, които студента трябва да е овладял след завършване на обучението по вътрешни болести включва:

- ✓ Изграждане на диагностичен план.
- ✓ Съставяне на лечебен план.
- ✓ Оформяне на медицинска документация.
- ✓ Обучение на болния за поведение в домашна обстановка.
- ✓ ЕКГ – регистриране и разчитане.
- ✓ Измерване на артериално налягане.
- ✓ Поставяне на назален катетър
- ✓ Поставяне на кислородна маска и подаване на кислород.
- ✓ Туберкулинова диагностика.
- ✓ Подкожни, мускулни и венозни инжекции.
- ✓ Вземане, съхранение и транспорт на биологични продукти /кръв, урина, секрети и екскрети/.
- ✓ Определяне на кръвна захар с глюкомери.
- ✓ Изчисляване индекс на телесна маса и на отношение талия-ханш.
- ✓ Приложение на инсулин.
- ✓ Коремна и плеврална пункция.
- ✓ Качествено изследване на урината със сухи тестове.
- ✓ Провеждане на концентрационни проби и изчисляване на креатининов клирънс.
- ✓ Определяне на кръвни групи.
- ✓ Разпознаване на нормалните кръвни клетки в периферна кръв.

- ✓ Вземане на биопродукти за химико-токсикологичен анализ.
- ✓ Стомашна промивка.

Интерпретация, анализ и лечебно-диагностичен план при:

- ✓ Анемичен синдром
- ✓ Възпалителен синдром
- ✓ Неопластичен синдром
- ✓ Нефрозен синдром
- ✓ Дислипидемия
- ✓ Нарушен въглехидратен метаболизъм.
- ✓ Бъбречна функция – остра и хронична бъбречна недостатъчност
- ✓ Синдром на холестаза, повишени чернодробни ензими
- ✓ Вирусни хепатити
- ✓ Изливи в телесните кухини
- ✓ Чернодробна недостатъчност
- ✓ Коронарен синдром
- ✓ Белодробен тромбоемболизъм
- ✓ Имунологични и генетични отклонения при възпалителни ставни болести и системни заболявания на съединителната тъкан.
- ✓ Резултатите от химико-токсикологичните анализи
- ✓ Животозастрашаващи състояния.

Познаване на възможностите на образни инвазивни и неинвазивни диагностични методи:

- ✓ Ехография
- ✓ Ендоскопия
- ✓ Рентген
- ✓ Компютърна томография
- ✓ Работно и Холтер ЕКГ
- ✓ Остеоденситометрия
- ✓ Биопсични методи на изследване
- ✓ Кожни алергични проби
- ✓ Спирометрия

Практически клиничен подход при следните основни синдромокомплекси на вътрешните болести:

- ✓ Коремна болка
- ✓ Диаричен синдром
- ✓ Обстипация
- ✓ Жълтеница
- ✓ Асцит
- ✓ Отоци
- ✓ Олигурия
- ✓ Хипертонична криза
- ✓ Остър коронарен инцидент
- ✓ Коматозно състояние
- ✓ Критични за живота състояния
- ✓ Клинична смърт – кардио-пулмонална ресусцитация.
- ✓ Остра екзогенна интоксикация
- ✓ Остра чернодробна недостатъчност.
- ✓ Мелена, хематемеза, ректохеморагия.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

ЛЕКЦИИ

В VII семестър – 45 часа (15 седмици по 3 часа)

№	Тема	лекции часове
Модул Ревматология		
1	Ревматоиден артрит. Дефиниция, честота, социална значимост. Етиопатогенеза. Клинична картина – клинични форми, начин на протичане. Критерии за диагноза съгласно ACR /1987/. Рентгенологично изследване – стадии. Лабораторни проби – ревмафактор. Артроцентеза и изследване на синовиалната течност. Биопсия на синовиалната мембрана. Артроскопия – хистология на синовиита. Диференциална диагноза на ревматоидния артрит. Лечение с нестероидни противовъзпалителни средства, препарати, доза, начин на приложение. Лечение с болестопроменящи средства /базисни/ – златолечение, антималярийни средства, лечение със сулфасалазин, цитостатици – препарати, механизъм на действие, начин на приложение, странични действия. Биологични средства за лечение. Синовектомия – радиоизотопна, химическа, артроскопска. Критерии за ремисия. Прогноза и трудоустрояване.	3
2	Системен лупус еритематозус /СЛЕ/. Дефиниция, честота и значение на заболяването. Етиология – отключващи заболяването фактори. Имунопатогенеза на СЛЕ. Патоморфологични промени в засегнатите органи и тъкани. Клинична картина и клинични форми. Ревизирани през 1982 г. критерии за диагноза. Диференциална диагноза на СЛЕ. Лабораторни и имунологични изследвания – оценка на активността /стадия/ на заболяването. Лечение с кортикостероидни средства, антималярийни средства, метотрексат и азатиоприн. ПУЛС – лечение. Лупусна нефропатия – ПУЛС – лечение, Cellcept, Neoral и др. средства. Вторичен антифосфолипиден синдром – диагноза и принципи на активното и поддържащо лечение. Профилактика на рецидивите на заболяването. Прогноза.	3
3	Серонегативни спондилартропатии. Основна характеристика на серонегативните спондилартропатии. Болест на Бехтерев. Дефиниция. Честота по пол и възраст, фамилност – HLA – B27. Ентезопатия – същност. Клинични прояви на заболяването и усложнения. Основни клинични форми – централна, ризомиелична, периферна, централно-периферна, висцерална. Изследване на болните – симптоми на От, Шобер, Менел, Форестие и др. Рентгенови промени – сакроилиит, спондилит, периферен артрит. Критерии за диагноза. Диференциална диагноза и лечение на заболяването – противовъзпалително и	3

	базисно. Физикални методи за лечение. Синдром на Райтер – честота, клинична картина и изследване на болните. Доказване на хламидийната инфекция. Антибиотично и противовъзпалително лечение – препарати, доза, продължителност.	
4	Кристални артропатии /подагра/. Подагра. Етиопатогенеза. Патобиохимия на пуриновата обмяна. Подагрозен артрит – пристъп и междупристъпен период. Хронична подагрозна артропатия. Усложнения на заболяването – подагрозна нефропатия. Асоциация на подаграта с други заболявания. Изследване на синовиалната течност – поляризационна микроскопия за доказване уратните кристали. Рентгеново изследване на засегнатите стави ерозивни промени. Лабораторни изследвания – хиперурикемия и урикозурия. Принципи на лечение. НСПВС, колхицин, урикозурици и урикоинхибитори: препарати, доза, начин на приложение.	3
5	Остеоартроза. Дефиниция, честота и социална значимост. Първична и вторична артроза. Рискови фактори. Клинични форми – артроза на ставите на ръцете. Спондилоза и спондилартроза. Цервикоартроза. Коксартроза. Гонартроза. Клинични, рентгенови и лабораторни критерии за диагноза. Ехографско изследване. Хондроскопия. Лечение – НСПВС /СОХ-2 инхибитори/. Механизъм на действие, препарати, доза, начин на приложение. Хондропротектори. Ставни лубриканти. Артроскопско лечение. Трансплантация на хрущял.	3
Модул Пневмология и фтизиатрия		
6	Туберкулоза. Епидемиология. Етиология. Патогенеза. Класификации. Методи на изследване. Клинични форми. Нови тенденции в протичането на заболяването.	3
7	Лечение и профилактика на туберкулозата. Съвременно лечение на туберкулозата: DOTS стратегия. Основни противотуберкулозни лекарства. Допълнителни противотуберкулозни лекарства. Латентна туберкулозна инфекция и профилактика на туберкулозата.	3
8	Пневмонии. Епидемиология. Етиология. Патогенеза. Класификации. Методи на изследване. Диференциална диагноза. Лечение на пневмониите.	3
9	Функционално изследване на дишането. Спирометрия. Изследване на дифузията. Кръвно-газов анализ.	3
10	Хронична обструктивна белодробна болест (ХОББ). Епидемиология. Етиология. Патогенеза. Класификации. Методи на изследване. Диференциална диагноза. Лечение.	3
11	Бронхиална астма. Епидемиология. Етиология. Патогенеза. Класификации. Методи на изследване. Диференциална диагноза. Лечение.	3
12	Стратегии за борба с тютюнопушенето. Епидемиология на тютюнопушенето. Стратегии за борба с тютюнопушенето.	3

13	Доброкачествени и злокачествени тумори на белия дроб. Белодробен карцином. Епидемиология. Етиология. Патогенеза. TNM стадиране. Методи на изследване. Диференциална диагноза. Лечение.	3
14	Белодробен тромбемболизъм. Епидемиология. Етиология. Патогенеза. Класификации. Методи на изследване. Алгоритми за диагноза. Диференциална диагноза. Алгоритми за лечение.	3
15	Плеврални изливи. Епидемиология. Етиология. Патогенеза. Методи на изследване. Диференциална диагноза. Лечение.	3
Общо:		45

В VIII семестър – 45 часа (15 седмици по 3 часа)

№	Тема	Лекции часове
Модул Кардиология		
1	Хронична сърдечна недостатъчност. Определение. Основни критерии на хемодинамиката. Етиология и класификация.	3
2	Остра сърдечна недостатъчност. Основни направления. Медикаментозно лечение. Кардиогенен шок. Определение, етиология, хемодинамика. Лечение. Основни направления и контрол.	3
3	Антиаритмични средства (АС). Класификация на АС. Избор на АС съобразно типа на ритъмното нарушение. Комбинации от АС.	3
4	Белодробен тромбоемболизъм. Етиология. Клинични форми. Клинична картина. Лечение. Хронично белодробно сърце (ХБС). Етиология. Клинична картина. Протичане и прогноза. Диференциална диагноза. Лечение.	3
5	Ревматизъм. Определение, разпространение и епидемиология. Етиологични фактори. Клинична картина. Параклинични показатели за ревматична активност. Критерии за Джоунс. Диференциална диагноза. Протичане и прогноза. Рекруdescиращ ревмокардит. Лечение. Инфекциозен ендокардит (ИЕ). Определение и видове ендокардити. Класификация. Инфекциозен ендокардит – дефиниция. Етиология и предпоставки за ИЕ. Клинична картина. Параклинични показатели. Критерии за изграждане на диагнозата. Диференциална диагноза, протичане и прогноза, лечение и профилактика.	3
6	Пороци на митралната клапа. Митрална стеноза (МС) – определение, разпространение, етиология, хемодинамика, клинична картина, функционални изследвания, ДД, протичане, прогноза и лечение. Митрална инсуфициенция (МИ) – определение, разпространение, етиология, хемодинамика, клинична картина, функционални изследвания, ДД, клинични форми, протичане, прогноза и лечение.	3
7	Пороци на аортната клапа. Аортна стеноза (АС). Аортна инсуфициенция (АИ) – определение, етиология, хемодинамика,	3

	клинична картина, основни симптоми, физикални белези, функционална диагностика, ДД, протичане, прогноза, терапия.	
8	Ишемична болест на сърцето (ИБС). Определение, класификация, етиология, рискови фактори. Антиангинозни средства. Нитрати. Бета-блокери. Калциеви антагонисти. Антикоагуланти. Антиагреганти.	3
9	Стабилна стенокардия. Определение, класификация, клиника, ДД, лечение. Нестабилна стенокардия. Определение патоморфология. Класификация, клиника, ДД, лечение.	3
10	Остър миокарден инфаркт. Определение, разпространение, етиология. Патогенетичен механизъм. Рискови фактори, стадий в развитието. Патоморфология, клиника и клинични форми. Параклинични и функционални изследвания. Усложнения и ДД.	3
11	Остър миокарден инфаркт – усложнения, диференциална диагноза, лечение: Лечение в доболничния стадий. Лечение в условия на интензивна терапия. Лечение на усложненията. Поведение в постинфарктния период и протичане.	3
12	Атеросклероза. Патогенеза. Клинични форми. Немедицински и медицински методи на контрол.	3
13	Есенциална хипертония (ЕХ). Класификация по степени и стадии. Етиология, патогенеза, клинична картина. Параклинични изследвания в различните стадии. Вторични хипертонии. ДД. Усложнения. Лечение.	3
14	Болести на миокарда. Класификация – първични и вторични. Миокардити – хемодинамика, патоморфология, клинична картина, ДД, особени форми, лечение. КМП – класификация, клинична картина, лечение.	3
15	Вродени сърдечни пороци. Класификация. Клинична картина. Лечение. Перикардити. Определение, класификация по типове, етиология. Хемодинамика, клинична картина. Функционални и параклинични белези. ЕКГ диагноза, ДД, протичане, лечение.	3
	Общо:	45

В IX семестър – 30 часа (15 седмици по 2 часа)

№	Тема	Лекции часове
Модул Клинична хематология		
1	Въведение в клиничната хематология. Хемопоеза. Анемии. Степени на анемичното състояние. Обмяна на вит в12 и фолати. Мегалобластни анемии. Хипо- и апластични анемии. Апластична анемия. Обмяна на вит В12. Обмяна на фолиева киселина. Мегалобластни анемии. Класификация. Пернициозна анемия. Хипо- и апластични анемии. Апластична анемия.	2
2	Хемолитични анемии. Вродени хемолитични анемии. Общи данни. Механизми и хемолитични констелации за интравасална и екстравасална хемолиза. Вродени хемолитични анемии. Мембранопатични хемолитични анемии. Микросфероцитна хемолитична анемия. Ензимопатични хемолитични анемии.	2

	Глюкозо-6 фосфатен дефицит. Хемоглобинопатии. Хемоглобинози. Сърповидноклетъчна анемия. Таласемии. Хомозиготна бета-таласемия. Придобити хемоалитични анемии. Имунни, автоимунни и лекарствено имунни хемолитични анемии. Общи данни. Патогенеза на имунния хемолитичен процес. Хемолитична болест на новороденото. Пострансфузионни хемолитични анемии. Автоимунни хемолитични анемии. Индикации за кръвопреливане при автоимунни хемолитични анемии. Лекарственоимунни хемолитични анемии.	
3	Малигнени заболявания на кръвта и кръвотворните органи. Основни патогенетични механизми на неоплазийни растеж. Класификация на злокачествените заболявания на кръвта и кръвотворните органи. Остри левкемии. Подостри миелопролиферативни заболявания – миелодисплазийни синдроми.	2
4	Хронични миелопролиферативни заболявания. Хронична ph^+ миелоидна левкемия. Полицитемия вера. Есенциална тромбocyтeмия. Първична миелофиброза. Хронични лимфoпролиферативни заболявания. Съвременна класификация. Хронична лимфоцитна левкемия.	2
5	Болест на ходжкин. Определение. Патогенеза Клетъчен произход. Хистологични варианти. Стадийна система. Клиника. Прогностични фактори. Методи за стадиране и диагноза. Диференциална диагноза. Лечение. Прогноза. Неходжкинови лимфоми. Определение. Патогенеза. Клетъчен произход. Хистологични варианти. Имунохистохимични и флоуцитометрични панели. Стадийна система. Клиника Прогностични системи Методи за стадиране и диагноза. Диференциална диагноза. Лечение. Прогноза. Фоликуларни лимфоми. Дифузни В-едроклетъчни лимфоми. Лимфoплазмoцитен лимфом Трихoлeвкeмия МАЛТ – лимфоми. Мантeлнoклетъчни лимфоми.	2
6	Болести на плазмoцитната рeдицa. Мултиплeн миeлoм. AL-амилоидoзa. Основни методи за лечение на малигнeнитe хeмoпaтии: хирургичeскo лeчeниe, лъчeтeрaпия, химиoтeрaпия. Цитостaтици. Тaргeтнa тeрaпия. Имуномoдyлaтoри. Тpaнcплaнтaция нa хeмoпoетични cтвoлoви кeткeи.	2
7	Хeмocтaзa. Хeмoрaгични диaтeзи. Врoдeни нapyшeния нa кръвoсъcиpвaнeтo (кoагулoпaтии). Хeмoфилия A. Хeмoфилия B. Болeст нa Вилeбpaнд. Вaзoпaтии. Трoмбoцитoпaтии и трoмбoцитoпeнии. Имyннa трoмбoцитoпeния. Дисeминиpaнo вътpeсъдoвo съcиpвaнe. Oпpeдeлeниe. Eтиoпaтoгeнeзa. Фaзи нa прoтичaнe. Клиникa. Клинични форми. Диагнoстични кpитeрии и cкaли. Дифeрeнциaлнa диaгнoзa. Лeчeниe. Динaмичeн кoнтрoл.	2
Модул Нeфрoлoгия		
8	Фyнкциoнaлнo изслeдвaнe нa бъбpeцитe: пpoби зa кoнцeнтpaция и paзpeждaнe. Клийpънcови пpoби.	2

	Имунологични изследвания в нефрологията. Инструментални методи използвани в нефрологията – ехография, рентгенови и изотопни методи, ЯМР и др. ПББ – методика, индикации и контраиндикации. Симптоми и основни синдроми при бъбречните заболявания. Гломерулонефрити – класификация, етиология, патогенеза, патоанатомия.	
9	Остър гломерулонефрит – етиология, патогенеза, клиника. Диагноза, лечение и прогноза на ОГН. Индикации за биопсия. Подостър, бързопрогресиращ гломерулонефрит – класификация, етиология, патогенеза на отделните форми. Клиника, диагноза, лечение и прогноза.	2
10	Хроничен гломерулонефрит с минимални промени. Хронични мезангиопролиферативни гломерулонефрити. Огнесто-сегментна гломерулосклероза и хиалиноза. Хронични мембранозни гломерулонефрити. Хронични мезангиокапилярни гломерулонефрити. Болест на плътните депа. МКГН тип III. Мезангиопролиферативен IgA нефрит.	2
11	Сателитни нефропатии: Класификация. Колагенозни нефропатии. Нефропатия при болестта на Шьонлайн-Хенох. Метаболитни нефропатии. Тубуло-интерстициални нефропатии. Лекарствени нефропатии. Остър интерстициален /имуноалергичен/ нефрит.	2
12	Уринарни инфекции. Клиника, диагноза и лечение при остър тубуло-интерстициален нефрит /пиелонефрит/. Клиника, диагноза, лечение и прогноза при хроничен пиелонефрит. Уринарни инфекции и бременност – диагноза, лечение и профилактика.	2
13	Автозомно-доминантна бъбречна поликистоза – ренални и екстраренални клинични изяви, лечение, прогноза. Генетични и наследствени заболявания с бъбречно засягане. Болест на Фабри. Болест на тънките мембрани. Бъбречно-каменна болест.	2
14	Остра бъбречна недостатъчност – класификация, етиология, патогенеза. Клинична картина на ОБН, диагноза и терапевтично поведение. Хронични бъбречни заболявания – класификация. Клинична картина: основни симптоми и синдроми при бъбречна недостатъчност. Консервативно лечение на основните синдроми при бъбречна недостатъчност. Терминална бъбречна недостатъчност – видове екстракорпорални методи на почистване. Показания и противопоказания за прилагане на отделните екстракорпорални методи почистване.	2
15	Бъбречна трансплантация – история, показания, противопоказания. Предоперативни изследвания при пациент подлежащ на БТ. Ранни и късни усложнения след БТ. Лечение и прогноза след БТ.	2
	Общо:	30

В X семестър – 30 часа (15 седмици по 2 часа)

№	Тема	Лекции часове
Модул Ендокринология		
1	Хипоталамо – хипофизни заболявания. Хипоталамични синдроми. Заболявания на аденохипофизата. Хормонално активни и неактивни тумори. Пролактином и хиперпролактинемии. Акромегалия и гигантизъм. Хипопитуитаризъм. Панхипо-питуитаризъм – синдром на Sheehan.	2
2	Неврохипофизни хормони – биосинтеза, освобождаване. Заболявания на неврохипофизата. Безвкусен диабет – етиология, патогенеза, клинична картина, видове инсипиден диабет, диференциална диагноза и лечение. Синдром на несъответна секреция на АДХ.	2
3	Хормони на надбъбречната кора, регулация и биологично действие. Хиперфункция на надбъбречната кора. Хиперглюкокортицизъм – АКТХ-зависими и АКТХ-независими форми. Болест на Иценко-Cushing. Ектопичен АКТХ-синдром. Синдром на Cushing. Хипералдостеронизъм (синдром на Conn. Вродена надбъбречнокорова хиперплазия – характеристика, форми. Заболявания на надбъбречната кора: първична надбъбречно-корова недостатъчност (болест на Addison). Автоимунни полигландуларни синдроми (АПС). Заболявания на надбъбречната медула. Феохромоцитом. Множествена ендокринна неоплазия.	2
4	Заболявания на щитовидната жлеза. Ендемична и спорадична гуша. Хипотиреоидизъм. Тиреоидити. Хипертиреоидизъм и тиреотоксикоза. Базедова болест. Токсичен аденом. Базедовифицирана нодозна струма. Карцином на щитовидната жлеза. Заболявания на паращитовидните жлези и костно-минералния обмен. Хипопаратиреоидизъм. Първичен хиперпаратиреоидизъм. Остеопороза.	2
5	Нарушения във въглехидратния метаболизъм и заболявания на ендокринния панкреас – захарен диабет и предиабетни състояния, метаболитен синдром. Захарен диабет – етиология, патофизиология, класификация, клинична картина, диагноза, и диференциална диагноза. Лечение на захарен диабет – обучение, диета, перорални средства, инсулин. Остри усложнения на захарния диабет. Късни съдоводегенеративни усложнения на захарния диабет.	2
Модул Гастроентерология		
6	Функционална (неязвена) диспепсия. ГЕРБ. Определение на понятието функционална (неязвена) диспепсия. Клиника, диагноза, лечение. Определение на понятието ГЕРБ. Етиология и патогенеза на ГЕРБ. Хистоморфологични промени при ГЕРБ. Клиника, диагноза, диференциална диагноза на функционална (неязвена) диспепсия и ГЕРБ. Лечение на функционална (неязвена) диспепсия и ГЕРБ.	2

7	Гастрити. Определение. Класификация на гастритите. Сиднейска класификация. Хистоморфология на острите и хронични гастрити. Етиология и патогенеза. Клиника на гастритите. Клинични форми (по тежест). Хроничен гастрит на корпуса (тип А). Хроничен гастрит на антрума (тип В). Специални гастрити. Диагностика и ДД на гастритите. Лечение на гастритите.	2
8	Функционално изследване на стомах. Язвена болест на стомаха. Язвена болест на дванадесетопръстника.	
9	Рак на стомаха. Дефиниция на понятието ранен карцином на стомаха. Етиология, патогенеза, патологоанатомия и класификации на стомашния рак. Клинична картина на ранния и напреднал стомашен карцином. Ендоскопски белези, рентгенова диагностика и имунодиагностика на ранния и напреднал стомашен карцином. ДД на ранния и напреднал стомашен карцином. Консервативно и оперативно лечение на стомашния карцином.	2
10	Ентероколити. Дефиниция на понятията остър и хроничен ентероколит. Етиология, патогенеза, класификации и клиника на ентероколитите. Диагностика. Копрологични и микробиологични изследвания. Диагностични тестове. Рентгенологично изследване на тънкото черво. Ентеропатии.	2
11	Болест на Крон. Етиология и патогенеза на заболяването. Хистологична характеристика. Клинични форми, диагноза и диференциална диагноза на М. Крон. Лечение на болестта на Крон. Хроничен улцеро-хеморагичен колит. Дефиниция на ХУХК. Етиология и патогенеза. По-важни теории. Иmunни фактори. Клиника. Клинични форми. Основен синдром. Диагноза и ДД. Усложнения – местни и общи. Лечение. Диета. Салазопирин и производни на 5-ASA. Кортикостероиди, имunosупресори и др. Дивертикулозна болест на дебелото черво. Етиология, патогенеза, видове дивертикули. Клинична картина, диагноза и диференциална диагноза на заболяването. Усложнения. Лечение на неусложнената дивертикулозна болест на дебелото черво.	2
12	Хронични хепатити. Определение на понятието хроничен хепатит. Класификация. Етиология. Вирусни маркери. Патогенеза. Патогенеза на хроничните вирусни хепатити. Патохистология на хроничните хепатити. Хистологични форми. Хронични вирусни хепатити. Клинична картина на хроничните хепатити. Хроничен автоимунен хепатит. Диагноза и ДД на хроничните хепатити. Лечение на хроничните хепатити. Хигиенно-диетичен режим. Групи медикаменти и режим на лечение на хроничен вирусен хепатит В. Лечение на хроничен вирусен хепатит С. Лечение на хроничния автоимунен хепатит.	2
13	Чернодробни цирози. Дефиниция на понятието цироза на черния дроб. Класификация. Етиология. Патогенеза на ЧДЦ. Макроскопска и хистоморфологична картина. Клиника на микро- и макронодуларната цироза. Параклинични изяви.	2

	Инструментални изследвания. Лечение на ЧДЦ. Диета. Медикаментозна терапия. Лечение на усложненията.	
14	Жлъчно-каменна болест. Определение на понятието холелитиаза и холедохолитиаза. Етиология. Патогенеза, клинична картина. Клинични форми. Протичане и усложнения на холелитиазата. Холедохолитиаза. Еволюция и усложнения. Лечение на ЖКБ. Диета. Медикаментозна терапия. Ендоскопски методи на лечение на холе- и холедохолитиазата.	2
15	Панкреатити. Рак на жлъчните пътища и панкреаса. Дефиниция. Класификация, етиология и патогенеза на хроничните панкреатити. Клинична картина. Клинични синдроми. Усложнения на панкреатитите. Диагноза и ДД на панкреатитите. Лечение на хроничните панкреатити: диетично, субституиращо и симптоматично. Рак на жлъчните пътища и панкреаса.	2
	Общо:	30

**Тематичен план за упражнения
(общо 360 часа)**

В VII семестър – 120 часа (30 упражнения по 4 часа)

№	Тема	Прак. занятия часове
Модул Ревматология		
1	Ревматологична терминология. Анамнеза при ставно болен: болка, оток, ограничена подвижност, деформации, проведено лечение, общи прояви. Физикално изследване на ставно болен /болка, оток на ставите, обем на движение, крепитации, ревматични възли, ставни деформации, промени в стойката и походката/. Кожни, лигавични и нокътни лезии.	4
2	Медикаментозно лечение на ревматичните заболявания. НСПВС – обща характеристика и механизъм на действие. Странични действия. Препарати, доза и начин на приложение. СОХ-2 инхибитори. Кортикостероидни средства – начин на действие, препарати за перорално и локално лечение, доза, начин на приложение.	4
3	Ревматоиден артрит. Изследване на болни с ревматоиден артрит. Клинични форми, прояви на системност, изследвания Критерии за диагноза. Активност на заболяването.	4
4	Ревматоиден артрит – лечение: противовъзпалителни и бавнодействащи антиревматични болестопроменящи средства.	4
5	Серонегативни спондилартропатии: основна характеристика. Анкилозиращ спондилит /болест на Бехтерев/ – клинични прояви. Изследване на болни. Рентгенови промени – спондилит, сакроилеит, ентезопатия. Медикаментозно лечение и физиотерапия.	4

6	Реактивни артрити – синдром на Райтер. Клинични, лабораторни и рентгенови промени. Лечение на синдрома. Псориатичен артрит и ентеногенни артрити. Изследване на болни. Принципи на лечение, препарати, доза, начин на лечение.	4
7	Системен лупус еритематозус. Основни клинични синдроми. Клинични и лабораторни критерии за диагнозата. Изследвания. Оценка активността на заболяването. ПУЛС – лечение. Лечение с кортикостероидни и цитостатични средства.	4
8	Дерматомиозит/ полимиозит – клинична картина. Диагноза и диференциална диагноза. Системна прогресираща склероза. Клинични прояви – изследване на болни. Полиартериитис нодоза – клинична картина и диагноза. Принципи на лечение.	4
9	Подагрозна артропатия. Клинична картина на подагрозния пристъп. Хронична подагрозна артропатия. Подагрозна нефропатия. Изследвания. Рентгенови промени. Изследване на синовиалната течност за кристали. Артроцентеза. Лечение на Артрозна болест. Клинични форми. Рентгенови промени. Лечение на артрозната болест.	4
10	Колоквиум. Тест. Семинар.	4
Модул Пневмология и фтизиатрия		
11	Методи на изследване в пулмологията. Анамнеза. Физикално изследване. Образна диагностика. Микробиологични изследвания. Имунологични методи на изследване. Клинично-лабораторни изследвания. Инвазивни методи на изследване. Функционално изследване на дишането. Други методи.	4
12	Пневмонии – част първа. Класификации, диагноза, диференциална диагноза на пневмониите. Разглеждане на случаи.	4
13	Пневмонии – част втора. Лечение на пневмонии придобити в обществото. Лечение на вътреболнични пневмонии. Разглеждане на случаи.	4
14	Плеврални изливи. Диагностика на плевралните изливи. Разглеждане на случаи. Наблюдаване на плеврална пункция.	4
15	Гнойни болести на белите дробове. Остър и хроничен абсцес. Некротизираща пневмония. Разглеждане на случаи.	4
16	Бронхиална астма. Класификации, диагноза, диференциална диагноза. Разглеждане на случаи. Наблюдение на небулизация.	4
17	Бронхиална астма – лечение. Основни групи медикаменти за лечение. Лечение на астматичен пристъп. Лечение в извънпристъпния период.	4
18	ХОББ. Диагностика, оценка на тежестта. Диференциална диагноза на бронхо-обструктивните заболявания. Разглеждане на случаи.	4
19	ХОББ – лечение. Основни групи медикаменти за лечение. Поведение при стабилна ХОББ. Лечение на екзацербация. Дихателна недостатъчност.	4
20	Белодробен карцином. Диагностика на белодробния карцином. Разглеждане на случаи. Наблюдаване на бронхоскопия	4

21	Белодробен тромбемболизъм. Рискови фактори, диагноза, диференциална диагноза. Лечение на БТЕ. Профилактика. Разглеждане на случаи.	4
22	Колоквиум пневмология. Тест. Семинар.	4
23	Методи на изследване при туберкулозно болните. Анамнеза. Физикално изследване. Образна диагностика. Микробиологични изследвания.	4
24	Методи на изследване при туберкулозно болните. Имунологични методи на изследване. Клинично-лабораторни изследвания. Инвазивни методи на изследване.	4
25	Първични форми на туберкулоза. Първичен белодробен комплекс. Туберкулозен бронхаденит.	4
26	Хематогенно дисеминирана туберкулоза. Туберкулозен сепсис. Остра милиарна туберкулоза. Подостра хематогенно-дисеминирана туберкулоза. Хронична хематогенно-дисеминирана туберкулоза.	4
27	Вторични форми на белодробната туберкулоза – първа част. Огнищна туберкулоза. Инфилтративно-пневмонична туберкулоза.	4
28	Вторични форми на белодробната туберкулоза – втора част. Туберкулом на белите дробове. Кавернозна туберкулоза. Фиброзно-кавернозна туберкулоза. Циротична туберкулоза.	4
29	Усложнения при болни с белодробна туберкулоза. Лечение на туберкулозата. Кръвохрак. Пневмоторакс.	4
30	Колоквиум фтизиатрия. Тест. Семинар.	4
Общо:		120

В VIII семестър – 120 часа (30 упражнения по 4 часа)

№	Тема	Прак. занятия часове
Модул Кардиология		
1	Обективно изследване на сърдечно-съдовата система (ССС). Алгоритъм на обективно изследване на сърдечно болен. Обсъждане информативната стойности на основните симптоми и синдроми. Докладване на уточнения ред на изследване при предварително определен болен. Обсъждане на основните синдроми при същия болен. Функционално изследване на СССР. Изброяване на основните функционална методи в кардиологията: ЕКГ – норма; ЕхоКГ – показания, информативна стойност, основни параметри; Велоергометрия – показания, противопоказания, разчитане на ВЕТ; Холтер-мониторирание, Рьо-графии, гамакамерна сцинтиграфия, инвазивна диагностика.	4
2	Хронична застойна сърдечна недостатъчност. Етиология. Хемодинамика. Класификация. Клиника.	4
3	Хронична застойна сърдечна недостатъчност – лечение. Основни принципи. Немедикаментозни (режим, диета) и	4

	медикаментозни средства. Избор на медикаменти и алгоритъм на лечение.	
4	Остра сърдечна недостатъчност – кардиална астма, белодробен оток, кардиогенен шок. Етиология. Клиника. Критерии за диагноза. Лечение.	4
5	Ритъмни нарушения – надкамерни. Разглеждане на атлас (сбирка) с надкамерни ритъмни нарушения. Избор на медикаментозно лечение при надкамерни ритъмни нарушения. Разглеждане на болен.	4
6	Ритъмни нарушения – камерни. Разглеждане на схеми с камерни ритъмни нарушения. Терапевтичен подход при болни. Разглеждане на болен.	4
7	Проводни нарушения. Етиологични фактори. Разглеждане на атлас с проводни нарушения. Лечение. Демонстриране на болен.	4
8	Лечение на ритъмните и проводните нарушения. Класификация на антиаритмичните медикаменти. Критерии за избор на антиаритмичен медикамент. Критерии за временна и постоянна ЕКС.	4
9	Колоквиум – сърдечна недостатъчност, ритъмни и проводни нарушения. Тест. Семинар.	4
10	Хронично белодробно сърце. Патопфизиология. Обсъждане на болен. Лечение.	4
11	Ревматизъм. Докладване и дискусия при болен с ревматизъм.	4
12	Инфекциозен ендокардит. Патоморфология, клинична картина, параклиника. Диагноза, ДД, лечение. Профилактика и прогноза.	4
13	Митрална стеноза. Обективно изследване на болен. Функционални изследвания, ДД, лечение.	4
14	Митрална инсуфициенция. Обсъждане на болен.	4
15	Аортна стеноза. Клинична картина. Функционални изследвания. Диференциална диагноза, прогноза, лечение.	4
16	Аортна инсуфициенция. Клиника. Данни от инструменталните методи на изследване. Диференциална диагноза, протичане, прогноза, лечение.	4
17	Колоквиум – придобити сърдечни пороци.	4
18	ИБС – класификация, етиология, рискови фактори. Определение. Класификация. Етиология. Рискови фактори.	4
19	Антиангинозни средства. Нитрати – механизъм на действие, видове. Бетаблокери. Калциеви антагонисти. Антикоагуланти – класификация.	4
20	Стабилна стенокардия. Критерии за диагноза. Обсъждане на болен.	4
21	Нестабилна стенокардия. Клиника на болен – форми, функционална диагностика. Диференциална диагноза, лечение.	4
22	Миокарден инфаркт – патогенеза, клиника и диагноза. Клиника на болен. ЕКГ – локализация, динамика. Параклинични изследвания.	4
23	Миокарден инфаркт – усложнения, диференциална диагноза. Усложнения породени от нарушена помпена функция на сърцето. Усложнения породени от електрическата	4

	нестабилност на сърцето. Усложнения породени от асептично дразнене и алергизиране на организма. ДД по отношение на болката, на ЕКГ промените, на ензимната констелация.	
24	Остър миокарден инфаркт – лечение. Лечение в доболничния период. Лечение в СИТ. Лечение на усложненията. Рехабилитация.	4
25	Колоквиум – ИБС.	4
26	Артериална хипертония – етиология, патогенеза, клиника и ДД. Разглеждане на болен. Инструментални и параклинични изследвания. Усложнения и прогноза.	4
27	Артериална хипертония – лечение. Критерии за започване на лечението. Немедикаментозни мерки. Медикаментозно лечение. Избор на медикамент за инициално лечение. Избор на медикамент в условията на полипатология. Поведение при хипертонична криза.	4
28	Миокардити. Функционално изследване. Клинични форми и лечение.	4
29	Кардиомиопatii. Дилатативна кардиомиопатия – етиология, патоморфология, клиника, ДД, лечение. Хипертрофична кардиомиопатия – основни форми, клиника, лечение. Рестриктивна кардиомиопатия.	4
30	Перикардити. Клиника на сухия и ексудативния перикардит. ЕКГ, параклиника, клиника и диагноза. Диференциална диагноза, лечение.	4
	Общо:	120

В IX семестър 30 часа (15 упражнения по 2 часа)

№	Тема	Прак. занятия часове
Модул Хематология		
1	Методи за изследване на хематологично болен. Анамнеза. Физикални дадни, лабораторен минимум. Специфични методи: ДКК, миелограма, трепанобиопсия, имунохистохимия, флоуцитометрия, хемостазен статус, имуноелектрофореза, образни методи, изотопни методи, класическа цитогенетика, молекулярно-генетичен анализ.	2
2	Еритроцитна редица – цитогенеза, морфология в норма и патология. Желязодефицитни анемии. Мегалобластни анемии. Вродени хемолитични анемии – М. Minkowski-Chauffard, ензимопатии.	2
3	Вродени хемолитични анемии – таласемии и хемоглобинози. Придобити хемолитични – изоимунни, автоимунни. Костномозъчна недостатъчност. Костномозъчна трансплантация. Лечение с кръв и кръвни биопродукти.	2
4	Гранулоцитна редица – цитогенеза, цитохимия, морфология в норма и патология. Остри миелопролиферативни процеси – класификация, клиника, диагноза. Остри миелопролиферативни процеси – лечение. Подостри миелопролиферативни процеси.	2

	Хронични миелопролиферативни процеси – хронична гранулоцитна левкемия. Други хронични миелопролиферативни процеси.	
5	Лимфоцитна редица – цитогенеза, цитохимия, морфология в норма и патология, функционална характеристика. Остри лимфопролиферативни процеси – класификация, клиника, диагноза и лечение. М. Hodgkin – клиника, стадиране, диагноза, лечение. Неходжкинови лимфоми. Хронична лимфоцитна левкемия.	2
6	Мултиплен миелом. Коагулопатии. Хемофилии.	2
7	Есенциална тромбоцитопения. Дисеминирана интравазална коагулация. Колоквиум. Тест. Семинар.	2
Модул Нефрология		
8	Анамнеза и статус със специфична насоченост към бъбречните заболявания. Функционално изследване на бъбречно болен – интерпретация на лабораторни изследвания. Интерпретация на основните клинични синдроми: отоци, хематурия, хипертония, анемия. Диагностично значение на промените в седимента, протеинограмата, липидния и електролитен профил, нивото на уреята, креатинина, креатининовия клирънс, промените в хуморалния и клетъчния имунитет. Интерпретация на данните от ехографското, радиоизотопното и рентгеново изследване на бъбреците. Бъбречна биопсия – показания, противопоказания. Съпоставка на клиничните данни с хистологичната находка. Симптоми и основни синдроми при бъбречните заболявания – нефрозен и нефритен синдром. Разглеждане на пациент с нефрозен или нефритен синдром и интерпретация на резултатите. Гломерулонефрити – класификация, етиология, патогенеза, патоанатомия.	2
9	Остър гломерулонефрит. Показания за биопсия. Лечение и прогноза. Подостър и гломерулонефрити. Хроничен гломерулонефрит с минимални промени. Хронични мезангиопролиферативни гломерулонефрити. Огнищно-сегментна гломерулосклероза и хиалиноза. Идиопатичен нефрозен синдром – определение, патогенеза и клинична интерпретация.	2
10	Хронични мембранозни гломерулонефрити. Хронични мезангиокапиларни гломерулонефрити. Мезангиопролиферативен IgA нефрит. Трансплантация при болни с IgA нефрит и посттрансплантационни резултати. Колагенозни нефропатии – Лупусна нефропатия. Нефропатия при болестта на Шьонлайн-Хенох.	2
11	Диабетна нефропатия – патогенеза, патофизиология и патоанатомични особености. Извънбъбречни методи на почистване при пациенти с ДН. Трансплантация при болни с ДН – резултати, прогноза. Тубуло-интерстициални нефропатии. Лекарствени нефропатии: характеристика, патоанатомични особености. Нефропатия от рентген-контрастни вещества. Аналгезийна нефропатия.	2

12	Остър интерстициален нефрит. Уринарни инфекции – класификация, честота, епидемиология и патогенеза на уринарните инфекции. Остър и пиелонефрит. Хроничен пиелонефрит. Уринарни инфекции и бременност. Автозомно – доминантна бъбречна поликистоза. Болест на Фабри. Болест на тънките мембрани патоанатомия, клинични прояви, диагноза.	2
13	Бъбречно-каменна болест – класификация, етиология, патогенеза на литогиенезата. Клиника на бъбречната колика, диагноза, ДД. Консервативно и инвазивно лечение. Остра бъбречна недостатъчност – класификация, етиология, патогенеза. Хронично бъбречно заболяване – класификация, етиология, патогенеза. Клинична картина на бъбречната недостатъчност – основни симптоми и синдроми. Консервативно лечение на основните синдроми при бъбречна недостатъчност.	2
14	Екстракорпорални методи на почистване – видове, индикации и контраиндикации за приложение. Подготовка на пациент за включване на диализно лечение. Демонстрация на включване и изключване на пациент на хронично диализно лечение. Лечение на основните синдроми при пациенти с терминална БН на диализно лечение – артериална хипертония, ренална анемия и костна болест. Плазмафереза и карбоперфузия. Нежелани ефекти и усложнения при приложение на извънбъбречните методи на почистване – лечение и профилактика.	2
15	Бъбречна трансплантация – показания и противопоказания. Подготовка на пациент за бъбречна трансплантация. Изисквания към донор и реципиент. Необходими изследвания на донор и реципиент при провеждане на БТ. Ранни и късни усложнения при БТ. Лечение и прогноза при бъбречно-трансплантирани пациенти. Колоквиум. Тест. Семинар.	2
Общо:		30

В X семестър – 90 часа (15 упражнения по 6 часа)

№	Тема	Прак. занятия часове
Модул Ендокринология и болести на обмяната		
1	Правила и принципи за насочено изследване на ендокринно болен. Изследване на хипоталамо-хипофизна система. Принципи на хормонална диагностика. Тумори на хипоталамо-хипофизната система – общи данни. Хипоталамични синдроми. Мъжки и женски хипогонадизъм – първична и централна форми. Насоки за диагноза и лечение. Акромегалия. Пролактином и хиперпролактинемии. Хипопитуитаризъм. Синдром на Шихан.	6
2	Безвкусен диабет. Диагноза на водно-електролитните нарушения. Хиперглюкокортицизъм – клинична картина. Принципи на диференциална диагноза на АКТХ – зависима и	6

	АКТХ независима форма (дексаметазон супресивен тест). Лечение.	
3	Ендокринни хипертонии. Феохромоцитом. Минералокортикоидна хипертония (Синдром на Кон). Вродена надбъбречно-корова хиперплазия. Първичен хроничен хипокортицизъм (Болест на Адисон).	6
4	Изследване на щитовидна жлеза – клинични, функционални, образни и морфологични изследвания. Иmunни тестове. Ендемична и спорадична гуша. Тиреотоксикоза – клинична картина. Класификация (Базедова болест, нодозна базедовифицирана струма, токсичен аденом и др.). Диференциална диагноза. Лечение на тиреотоксикозата. Тиреоидити. Рак на щитовидната жлеза. Принципи на поведение при нодозни гуши. Хипотиреоидизъм – класификация, клинична картина, диференциална диагноза, лечение. Хипопаратиреоидизъм. Хиперпаратиреоидизъм. Остеопороза – характеристика, класификация, диагноза, диференциална диагноза.	6
5	Захарен диабет – класификация, диагноза, характеристика на основните типове. Пред-диабетни състояния. Метаболитен синдром. Захарен диабет – остри метаболитни усложнения. Хипогликемия. Диабетна кетоацидоза. Хиперосмоларна некетогенна кома.	6
6	Захарен диабет – късни съдово-дегенеративни усложнения. Профилактика и лечение. Захарен диабет – обучение на болните от захарен диабет. Лечение с диета и физическа активност. Перорални антидиабетни препарати. Захарен диабет – лечение с инсулин. Видове инсулинови препарати. Инсулинови ре-ими.	6
7	Автоимунни полигландуларни синдроми. Множествена ендокринна неоплазия. Колоквиум. Тест. Семинар.	6
Модул Гастроентерология		
8	Изследване на гастроентерологично болен. Основни симптоми в гастроентерологията. Изследване на стомах. ГЕРБ. Остри гастрити. Демонстрация на ФГДС/ВГДС. Хронични гастрити. Лечение на гастритите.	6
9	Язвена болест на стомаха и дуоденума – клиника, усложнения на язвена болест на стомаха и дуоденума – лечение. Рак на стомаха. Ранна диагноза. Функционални заболявания на стомаха.	6
10	Ентерити. Ентеропатии (Спру). Болест на Крон.	6
11	Хронични колити. ХУХК.	6
12	Рак на дебелото черво.	6
13	Изследване на черен дроб. Хронични хепатити. Чернодробни цирози – клиника, усложнения.	6
14	Холелитиаза. Остър и хроничен холецистит.	6
15	Хроничен панкреатит. Рак на жлъчните пътища и панкреаса. Колоквиум. Тест. Семинар.	6
Общо:		90

Форми на оценяване на придобитите знания

При оценка на знанията на студентите се прилага комбинация от съвременни и класически методи.

Текущ контрол:

- ✓ Устно препитване преди провеждане на практическото занятие
- ✓ Тестове
- ✓ Семинарни занятия – дискусии
- ✓ Оценка и заверка на протоколите в края на упражнението
- ✓ Колоквиум с тестова част и устно препитване

Семестриален изпит:

- ✓ Практически изпит
- ✓ Тест
- ✓ Теоретичен изпит с писмена част, съхранявана в архива на катедрата и устна част пред комисия от хабилитирани преподаватели.

Конспект за изпит по Вътрешни болести за студенти в V курс

Белодробни болести

1. Остър бронхит, трахеобронхит, бронхиолит
2. Хроничен бронхит, белодробен емфизем и хронична обструктивна белодробна болест
3. Дихателна недостатъчност – патофизиология и клинична картина
4. Бактериални пневмонии придобити в общността
5. Небактериални пневмонии придобити в общността
6. Вътреболнични пневмонии и пневмонии при имunosупресирани болни
7. Лечение на пневмониите
8. Гнойни болести – бронхиектазна болест, белодробен абсцес
9. Плеврални изливи
10. Белодробна туберкулоза
11. Белодробен тромбоемболизъм
12. Злокачествени тумори на белия дроб
13. Дифузни паренхимни белодробни болести

Болести на сърдечносъдовата система

14. Болести на митралната клапа: митрална стеноза
15. Болести на митралната клапа: митрална инсуфициенция
16. Болести на аортната клапа: аортна стеноза
17. Болести на аортната клапа: аортна инсуфициенция
18. Инфекциозен ендокардит
19. Заболявания на перикарда – класификация. Перикардит. Перикардна тампонада
20. Заболявания на миокарда: миокардити
21. Заболявания на миокарда: кардиомиопатии
22. Остра сърдечна недостатъчност: кардиална астма, белодробен оток, кардиогенен шок – етиология, хемодинамика, клинични прояви
23. Лечение на острата сърдечна недостатъчност
24. Хронична застойна сърдечна недостатъчност: етиология, патогенеза, клинични прояви

25. Лечение на Хронична сърдечна недостатъчност.
26. ИБС. Стабилна ангина пекторис
27. Остри коронарни синдроми. Остър миокарден инфаркт със ST-елевация
28. Остри коронарни синдроми без ST-елевация – нестабилна ангина пекторис, миокарден инфаркт без ST-елевация
29. Проводни нарушения. Лечение на проводните нарушения
30. Ритъмни нарушения: надкамерни аритмии
31. Ритъмни нарушения: камерни аритмии.
32. Антиаритмични средства
33. Артериална хипертония
34. Ревматизъм. Ревмокардит
35. Хронично белодробно сърце
36. Болести на аортата – аортна дисекция, аортна аневризма

Ревматология

37. Ревматоиден артрит
38. Болест на Бехтерев
39. Реактивни артрити – ревматизъм, синдром на Reiter, Лаймска болест
40. Ревматизъм – диагноза и лечение
41. Псориатичен артрит
42. Системен лупус еритематозус
43. Прогресивна системна склероза
44. Полимиозит/ Дерматомиозит
45. Системни васкулити – класификация и клинични прояви
46. Пурпура на Henoch-Schönlein
47. Полиартритис нодоза (ПАН)
48. ANCA-асоциирани васкулити
49. Васкулити на големи съдове – болести на Horton, Takayasu, Buerger
50. Антифосфолипиден синдром
51. Полимиалгия ревматика и фибромиалгия
52. Подагра
53. Остеоартроза
54. Остеопороза
55. Лечение на ревматичните заболявания с биологични и биоподобни средства
56. Промени в хуморалния имунитет при ревматичните заболявания

Болести на кръвта и кръвотворните органи

57. Желязо дефицитна анемия
58. Макроцитни и мегалобластни анемии
59. Хемолитични анемии. Хемолизен синдром
60. Апластична анемия. Агранулоцитоза
61. Болест на Hodgkin
62. Неходжкинови лимфоми
63. Хронична лимфоцитна левкемия
64. Множествен миелом
65. Хронична миелоидна левкемия
66. Полицитемия вера
67. Остра миелоидна левкемия
68. Остра лимфобластна левкемия при възрастни

69. Хеморагични диатези – същност и класификация. Тромбоцитопении – класификация. Автоимунна тромбоцитопения
70. Хеморагични диатези – същност и класификация. Хемофилия

Болести на ендокринната система и обмяната на веществата

71. Захарен диабет етиопатогенеза, клинична картина
72. Лечение на захарния диабет с инсулин и перорални препарати
73. Лечение на усложненията на захарния диабет
74. Затлъстяване, метаболитен синдром
75. Дислипидемия
76. Хипотиреоидизъм
77. Тиреотоксикоза. Хипертиреоидизъм
78. Хиперкалциемични състояния
79. Хипокалциемични състояния
80. Акромегалия и безвкусен диабет
81. Хиперкортицизъм
82. Хипокортицизъм
83. Хипогонадизъм, обща клинична характеристика

Болести на храносмилателната система

84. Гастро-езофагиална рефлуксна болест /ГЕРБ/
85. Карцином на хранопровода
86. Инфекция с *Helicobacter pylori*
87. Язвена болест /пептична язва/
88. Рак на стомаха
89. Малабсорбция
90. Язвен колит и болест на Crohn
91. Тумори на дебелото черво
92. Хронични вирусни хепатити
93. Чернодробна стеатоза. Алкохолен и неалкохолен стеатозен хепатит
94. Първичен билиарен холангит /първична билиарна цироза/. Първичен склерозиращ холангит
95. Автоимунен хепатит
96. Чернодробна цироза – етиология, патогенеза и клинична картина
97. Чернодробна цироза – усложнения – варици на хранопровода, асцит, спонтанен бактериален перитонит, хепато-ренален синдром, енцефалопатия
98. Асцит – диагноза, диференциална диагноза, поведение
99. Жлъчнокаменна болест – етиология, патогенеза и клинична картина.
100. Усложнения на жлъчно-каменната болест – холецистит, холангит
101. Остър и хроничен панкреатит
102. Рак на панкреаса
103. Тумори на черния дроб
104. Синдром на холестаза/ жълтеница

Болести на отделителната система

105. Остър постстрептококов гломерулонефрит
106. Идиопатичен нефрозен синдром
107. Мембранозен гломерулонефрит
108. Ig A гломерулонефрит
109. Мембранопролиферативен гломерулонефрит

110. Лупусен гломерулонефрит
111. Диабет и бъбрек
112. Остри инфекции на пикочните пътища
113. Хроничен пиелонефрит
114. Туберкулоза на бъбреците
115. Бъбречнокаменна болест
116. Бъбречна поликистозна болест
117. Остро бъбречно увреждане. Патогенеза, клиника и лечение
118. Хронична бъбречна недостатъчност /ХБН/ – стадии и клиничен ход

Учебна литература:

1. Учебник по Вътрешна медицина, под. ред. на проф. Захарий Кръстев, 2010.
2. Й. Шейтанов, Ревматични болести, София, 1998.
3. Й. Шейтанов, Р. Рашков. Системни заболявания на съединителната тъкан, София, 1999
4. Практическо ръководство по белодробни болести – Авторски колектив: Зл. Янкова, Г. Белев, А. Гърва, Ст. Костянев, Ст. Къртев, А. Торосян, В. Ходжев, Артик 2001, София, 2006
5. Диагноза и терапия на вътрешните болести – I част, под редакцията на проф. Ат. Джурджев. II преработено издание 2005 г.
6. Клиника и терапия на вътрешните болести – I и II част под редакцията на проф Ф. Николов, I издание 2013 г.
7. Клиника и терапия на вътрешните болести – под редакцията на Д. Димитраков, Пловдив 2006 г.
8. Нефрология и Урология – под редакцията на Н. Беловеждов, София. 2003 г.

Съставил:

(проф. д-р Владимир Гончев, дм)

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра „Вътрешни болести, социална медицина, физиотерапия и рехабилитация, медицина на бедствените ситуации“, Протокол № 3 от 13.03.2015 г.

Ръководител катедра:

(проф. д-р Владимир Гончев, дм)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Медицински факултет, Протокол № 22 от 19.03.2015 г.

Секретар на ФС:

(гл. ас. д-р Руска Ненкова)

БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ
“ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ”
ФАКУЛТЕТ ПО МЕДИЦИНА
КАТЕДРА „ФИЗИОЛОГИЯ, ПАТОФИЗИОЛОГИЯ, МЕДИЦИНСКА
ГЕНЕТИКА, МЕДИЦИНСКА ПАРАЗИТОЛОГИЯ, КЛИНИЧНА
ЛАБОРАТОРИЯ И ИМУНОЛОГИЯ “

УТВЪРЖДАВАМ !

ДЕКАН:

/Проф. д-р Румяна Янкова/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:	”КЛИНИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ И ИМУНОЛОГИЯ”
Специалност:	МЕДИЦИНА
Професионално направление:	7.1 МЕДИЦИНА
Образователно-квалификационна степен:	МАГИСТЪР
Форма на обучение:	РЕДОВНА
Професионална квалификация:	ЛЕКАР

Бургас, 2026г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА					
Обща учебна заетост (часове):		150		Кредити:	
5					
Аудиторна заетост		Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	
Извънаудиторна заетост					
90		60		3	
2					
Вид на дисциплината:		Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	
Семестър:					
ЗАДЪЛЖИТЕЛНА		VII 2/2 VIII 1/1		IV	
VII и VIII					
2. УЧЕБНИ ФОРМИ					
Аудиторна заетост: 90		Часове		Кредити	
Извънаудиторна заетост:		Часове		Кредити	
Лекции		45		1.5	
Консултации (работа с преподавател)		30		1	
Семинарни занятия					
Самостоятелна работа		30		1	
Практически занятия		45		1.5	
-					
-					
-					
3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ					
Форми за оценяване и контрол				Относителен дял в общата оценка	
Сесийно оценяване: Изпит (входящ тест и теоретична част-интерпретация на лаб. резултати в клинични казуси)				0.4	
Семестриално (текущо) оценяване:				0.6	
Форми на семестриален контрол:					
Текуща оценка от самостоятелно представяне, интерпретация или обсъждане на клиничен казус				0.5	
Тест 7 седмица КЛ				0.5	

АНОТАЦИЯ

на дисциплината „Клинична лаборатория и имунология“

Предназначение на учебната дисциплина

Учебната дисциплина „Клинична лаборатория и имунология“ е предназначена за студентите от специалност „Медицина“, редовна форма на обучение. Клиничната лаборатория и Клиничната имунология са основни медицински специалности с научен и приложен характер, неразделна част от диагностично-лечебния процес.

Цели

Клинична лаборатория

Да организира и внедри в обучението на студентите по специалност „Медицина“, магистърска степен основни теоретични знания и практически умения по дисциплината „Клинична лаборатория и имунология“ с цел ефективен подбор и професионална интерпретация на лабораторните резултати като основа на клинична практика, основана на медицина на доказателствата. Цел в обучението е студентите по медицина да усвоят знания за принципите на работа при различните лабораторни изследвания, работата с лабораторната апаратура, стойностите на клинично-лабораторните показатели, тяхното значение за клиничната практика.

Клинична имунология

Клиничната имунология е учебна дисциплина с интердисциплинарен характер, която запознава студентите с ролята на имунната система в патогенезата и клиничното протичане на различни болестни състояния; промените в показателите на имунния статус и тяхното клинично значение. Изучават се имунообусловените заболявания: имунодефицитни, автоимунни и алергични болести, диагностичните и терапевтични подходи при тях. Програмата е съобразена с подготовката по имунобиология, която студентите получават в курса по биология и е във връзка с обучението по всички клинични дисциплини при които се изучават болести свързани с нарушения във функцията на имунната система.

Структура на учебното съдържание

Хорариумът по дисциплината „Клинична лаборатория“ се състои от 45 учебни часа лекции и 45 учебни часа упражнения, разпределени в рамките на два семестъра -VII и VIII и 22 учебни седмици.

Методи на преподаване

По време на упражнението студентите участват активно, като всеки от групата представя, обсъжда и интерпретира лабораторни резултати по даден от преподавателя клиничен казус. Останалите студенти се включват в дискусията и отговарят на зададени въпроси. Анализират се възможните патологични състояния, променящи съответните параметри. Стимулира се клиничното мислене и свързване на лабораторните резултати с дадените анамнестични данни. Упражнението завършва с кратък тест, за да се оцени усвояването на темата, както като теория, така и като практика.

Десет от упражненията имат практическа част, в която студентите ще извършат следните дейности:

- ✓ вземане на венозна и капилярна кръв
- ✓ апаратно броене на кръвни клетки
- ✓ микроскопиране на кръвни натривки с оценка морфологията на кръвните клетки
- ✓ визуализиране на хронометричния принцип на определяне на хемостазата и особености при пробонабирането.
- ✓ Химично изследване на урина с тест ленти
- ✓ Кръвно-захарен профил, определяне на глюкоза с глюкомер
- ✓ Вземане на артериализирана капилярна кръв за КГА и особености
- ✓ Аглутинационни реакции
- ✓ Фагоцитен тест – фагоцитен индекс (ФИ) (оцветена по Романовски-Гимза натривка от периферна кръв със стафилококова суспензия)
- ✓ In vivo тестване на свръхчувствителност от бърз и забавен тип.
- ✓ Индиректен флуоресцентен тест за доказване на АНА със субстрат клетъчни линии HEp2.

Форми на самостоятелна работа

Студентите се подготвят самостоятелно теоретично за упражненията използвайки лекцията (предхожда упражнението) и препоръчителната литература.

Методи на оценяване

1. **Текуща оценка** от самостоятелно представяне в Семинарните занятия - дискусии и интерпретация на клиничен казус по време на упражнение.
2. **Текущ контрол**- провежда се като **тестово** изпитване през 7 учебна седмица, в рамките на 7-то упражнение по Клинична лаборатория и в края на упражненията по Клинична имунология. Критерий - минимум от 60% правилно отговорени тестови въпроса.
3. **Изпит**

Изпитът по клинична лаборатория се състои от два етапа:

- ✓ входящ тест (минимум от 60% правилно отговорени тестови въпроса за успешно преминаване),
- ✓ практическа част (устна интерпретация на клинично-лабораторен случай или практическа задача) и отговор на теоретичен въпрос по конспект.

Изпитът по клинична имунология е писмен и се състои от тест, включващ тестови въпроси, интерпретация на клиничен случай и отговор на отворени въпроси.

4. **Крайната оценка** се формира от резултата от текущата оценка от семестъра, входящия тест, практическата част и отговора на теоретичния въпрос по клинична лаборатория и от резултата от текущия контрол и изпита по клинична имунология.

5. Теоретичният изпит с писмена част се съхранява в архива на катедрата, а устна част е пред комисия от хабилитирани преподаватели.

Предварителни изисквания към основните знания и умения на студентите

Студентите следва да имат познания по цитология, биохимия, физиология, патофизиология и патоанатомия и пропедевтика на вътрешните болести и умения да ги използват по най-подходящ начин в практическите упражнения, където се разглеждат промените в лабораторните показатели при конкретни клинични случаи.

Очаквани резултати

След успешно завършване на курса по дисциплината, студентите следва да знаят и могат:

Клинична лаборатория

- ✓ Да познават добре и спазват изискванията на преданалитичната подготовка на пациента и пробата, с цел получаване на максимално информативен резултат. Да достигнат оптимално ниво на осведоменост за грешките в преданалитичния, аналитичния и постаналитичния етап на лабораторното изследване с цел елиминирането им като фактор при вземане на медицинско решение в клиничната практика.
- ✓ Да си изградят умения и усет за пълноценно използване на възможностите на клинично-лабораторната диагностика за правилен избор на параметри, при обосновано съобразяване с диагностичната им надеждност и икономическите аспекти на лабораторната дейност.
- ✓ Да познават спецификата и предимствата на аналитичните методи и формиране на критично и обективно отношение към възможностите на лабораторния метод.
- ✓ Да придобият професионално умение за коректна и пълна интерпретация на лабораторните резултати, познаване на диагностичната надеждност на лабораторните параметри, корелацията на показателите при различните заболявания с оглед подбор на най-информативна констелация от лабораторни тестове в индивидуалната клинична ситуация.
- ✓ Да придобият конкретни практически умения, нужни в клиничната практика-уринен анализ, микроскопиране на кръвни натривки, анализ на ликвор, вземане на капилярна кръв, вземане на венозна кръв (познаване подходящите вакутейнери за съответно изследване) изследване на периферна глюкоза с глюкометър и глюкоанализатор.

Клинична имунология

След успешно завършване на курса, студентите следва да притежават следните знания и умения:

- ✓ Да притежават знания за основните принципи и механизми на действие на имунната система в норма и патология.
- ✓ Да придобият познания относно съвременните схващания за причините, водещи до нарушения във функцията на имунната система.
- ✓ Да са наясно с имунопатогенезата и основните принципи на имунодиагностика и съвременните принципи на имунотерапия и имунопрофилактика на имунодефицитните, автоимунните и алергични болести.
- ✓ Да придобият практически умения за прецизно определяне на набора от необходими имунологични изследвания за всеки отделен болен - избор на подходящ метод за извършване на изследването, правилна интерпретация на получените резултати
- ✓ Да притежават знания и умения, които да позволяват назначаване на имуномодулиращо лечение и имунопрофилактика.

След успешно завършване на курса по дисциплината, студентите следва да знаят и могат: самостоятелно да интерпретират лабораторните резултати в контекста на клиничната симптоматика.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

ЛЕКЦИИ КЛИНИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ

Тема	часове
1. Анемии – класификация и лабораторни констелации при най-често срещаните анемии. Тромбоцитоза и тромбоцитопения.	2
2. Лабораторни изследвания за оценка на белите кръвни клетки. ДКК–методи. Нормални и патологични отклонения. Тромбоцитоза и тромбоцитопения	2
3. Злокачествените кръвни заболявания. Лабораторна диагностика на левкемиите	2
4. Лабораторни параметри за изследване на хемостазата. Лабораторен контрол на анти-коагулантната терапия	2
5. Уринен анализ. Качествени и количествени изследвания. Уринен седимент	2
6. Нарушения във въглехидратната обмяна. Захарен диабет.- диагностика и мониториране	2
7. Водно-електролитното равновесие. Микроелементи. Основни лабораторни параметри за тяхната оценка.	2
8. Киселинно- алкалното равновесие. Регулация на КАО. Основни лабораторни параметри за тяхната оценка.	2
9. Белтъци. Общ белтък и албумин в серум и други биологични течности. Методи за определяне. Видове протеинурии. Острофазови белтъци	2
10. Небелтъчни азот-съдържащи съединения. Лабораторна диагностика на бъбречните заболявания. Нови маркери	2
11. Ензими и изoenzими. Жлъчни пигменти. Лабораторна диагностика на болестите на черен дроб и панкреас. ДД на жълтениците	2
12. Липиди и липопротеини. Методи на изследване. Лабораторна диагноза на атерогенния риск и ОКС	2
13. Хормони. Основни механизми на регулация на хормоналния синтез. Лабораторна диагностика на ендокринните заболявания	2
14. Туморни маркери. Класификация. Диагностично значение	2
15. Пунктати. Видове. CSF. Лабораторни изследвания.	2
Общо:	30

ЛЕКЦИИ КЛИНИЧНА ИМУНОЛОГИЯ

Тема	часове
1. Предмет и раздели на клиничната имунология. Инфекциозен имунитет. Естествена резистентност и адаптивен имунитет – интеграция в имунни ефекторни модули. Имуnen отговор към екстрацелуларни и интрацелуларни бактерии и механизми на подтискане на имунния отговор. Бактериални суперантигени. Механизми на имунитета към гъбични инфекции. Вирусни инфекции – имуnen отговор и механизми на изплъзване от имунния надзор. Имунопатология свързана с инфекции.	3
2. Имунодефицитни състояния и болести - определение и класификация. Вродени нарушения на имунитета - фенотипна класификация и	2

- клинични манифестации. Диагностични алгоритми и лабораторен анализ на имунната функция при имунодефицити. Принципи на терапия при вродените имунодефицити. Преобладаващ дефицит на антитела. Вродени комбинирани имунодефицитни. Първични дефекти на вродения имунитет.
3. **Вторични имунодефицитни състояния:** причини. Възраст и недохранване като причина за имунен дефицит. Особенности на имунната система в детска възраст. Стареене и имунна система, клинични последиствия. Синдром на придобита имунна недостатъчност (СПИН - имунопатология, имунодиагностика и мониторинг. Ятрогенна имуносупресия. 2
 4. **Свръхчувствителност, алергия и анафилаксия.** Номенклатура на алергичните заболявания и реакциите на свръхчувствителност. Антитяло-медириани, клетъчно медириани и тъканно-задвигвани реакции на свръхчувствителност и заболявания. Механизъм на свръхчувствителност тип I при астма, алергичен риноконюнктивит, атопичен дерматит, уртикария, ангиоедем, хранителна, медикаментозна и инсект алергия. Предиспозиция към алергия и атопия. Алерген-специфична имунотерапия - принципи на хипосенсибилизация. 2
 5. **Автоимунитет и автоимунни болести.** Механизми за постигане на имунен толеранс и превенция на автоимунните заболявания. Критерии за автоимунна болест. Развитие на автоимунните заболявания - роля на генетиката, ендегенните фактори и факторите на околната среда, инфекциите, имунната регулация. Фази в развитието на автоимунните заболявания. 2
 6. **Автоимунни болести:** характеристика на конвенционлните автоимунни болести. Спектър на автоимунните болести – орган-специфични, интермедиерни и системни. Механизъм на тъканната увреда при автоимунните болести. Роля на автоантителата в патогенезата на асоциираните автоимунни заболявания. Имунопатогенетични механизми при Т-клетъчно медириани автоимунни заболявания. Избрани нозологични еденици. 2
 7. **Имунопрофилактика и имунотерапия** - активна и пасивна имунопрофилактика. Ваксини, видове ваксинални платформи. Въздействие на ваксинацията, фактори влияещи на ваксинално-индуциранара защита. Съвременни направления на имунотерапията, 2

Общо: 15

УПРАЖНЕНИЯ КЛИНИЧНА ЛАБОРАТОРИЯ

Тема	часове
1. Организация на клинично-лабораторната дейност. Източници на грешки. Контрол на качеството на лабораторните резултати. Референтна област и референтни граници	2
2. Основни изследвания при анемии. Лабораторни констелации при най-често срещаните анемии	2
3. Нормална морфология на клетките от белия ред. Диференциална формула (ДКК) – норма и патологични отклонения. Тромбоцитоза и тромбоцитопения	2

4. Злокачествените кръвни заболявания. Костно-мозъчна пункция. Индикации за изследване. Класификация и лабораторна диагностика на левкемиите	2
5. Методи за изследване на кръвосъсирването – пресяващи тестове. Лабораторна диагноза на тромбофилията и хеморагичната диатеза. Контрол на антикоагулантната терапия	2
6. Уринен анализ. Химично изследване с тест ленти. Уринен седимент	2
7. Колоквиум	2
8. Въглехидратната обмяна. Лабораторни параметри, свързани с въглехидратната обмяна. Захарен диабет – скрининг и диагноза. Кръвно-захарен профил и ОГТТ.	2
9. Водно-електролитното и киселинно-алкалното равновесие. Лабораторни параметри за тяхната оценка. Индикации за изследване и интерпретация на резултатите	2
10. Методи за определяне на общ белтък и албумин в серум и други биологични течности. Острофазови белтъци. Олигоелементи и специфични белтъци, свързани с техния метаболизъм.	2
11. Небелтъчни азотсъдържащи вещества: амоняк, урея, креатинин, пикочна киселина. Креатининов клирънс Лабораторна диагностика при бъбречни заболявания	2
12. Ензими – ASAT, ALAT, AP, LDH, GGT, холинестераза, липаза, амилаза. Лабораторна диагностика на заболяванията на черен дроб и панкреаса. Жлъчни пигменти в серум и урина – индикации за изследване. ДД на жълтениците.	2
13. Лабораторни параметри, свързани с липидната обмяна: триглицериди, общ холестерол, HDL, LDL. Класификация на дислипопропротеинемията (ДЛП) и оценка на атерогенния риск. Лабораторни параметри при диагностиката на ОМИ.	2
14. Лабораторна ендокринология – хормонален анализ. Хормони на щитовидната и паращитовидните жлези; стероидни хормони; репродуктивни хормони – индикации за изследване и клинична интерпретация	2
15. Туморни маркери. Информативно значение и приложение	2
Общо:	30

УПРАЖНЕНИЯ КЛИНИЧНА ИМУНОЛОГИЯ

Тема	часове
1. Методи за оценка на хуморалния имунитет: Количествено определяне на имуноглобулиновите класове	2
✓ Методи за количествено определяне на серумни протеини: имунодифузия; нефелометрия и турбидиметрия; лиганд-свързващи методи – принципи, приложение в имунодиагностиката, предимства и недостатъци на използваните методи	
✓ Референтни граници на серумните имуноглобулини. Възрастови	

- ✓ промени в серумната концентрация на имуноглобулините.
- ✓ Клинични и лабораторни индикации за изследване на серумните имуноглобулини.
- ✓ Значение на количествения анализ на имуноглобулиновите класове при оценка състоянието на хуморалния имунен отговор.

2. Методи за оценка на хуморалния имунитет: Качествено определяне на имуноглобулини в телесни течности.

2

- ✓ Електрофоретична характеристика на имуноглобулините.
- ✓ Моноклонални имуноглобулини, моноклонални гамопатии
- ✓ Методи за качествено определяне на имуноглобулини: зонална електрофореза с денситометрия; имуноелектрофореза (ИЕФ); имунофиксационна електрофореза (ИФ) - принципи, приложение на методите в имунодиагностиката, предимства и недостатъци.
- ✓ Демонстрация и анализ на протеинограми, плаки от ИЕФ, ИФ за наличие на моноклонални протеини
- ✓ Имунодиагностика и мониториране на пациенти с моноклонални гамопатии.
- ✓ Криоглобулини и криоглобулинемии – определение, класификация и клинична манифестация

Обсъждане на клинични казуси.

3. Методи за оценка на хуморалния имунитет: изследване на острофазови протеини и система на комплемента

2

- ✓ Острофазов отговор и острофазови протеини – кинетика на острофазовия отговор и клинична интерпретация на промените в острофазовите протеини при заболявания.
- ✓ Изследване системата на комплемента: изискване за вземане, транспортиране и съхранение на кръвните проби при анализ на комплемента.
- ✓ Тестове за изследване на комплемента: количествено определяне на индивидуалните компоненти; функционални методи за оценка на системата на комплемента (хемолитична активност на комплемента по 50% хемолиза).
- ✓ Клинични индикации за изследване на системата на комплемента и интерпретация на резултатите. Вродени дефицити на компонентите и регулаторните протеини на системата на комплемента, дефицит на C1-естеразен инхибитор.

Обсъждане на клинични казуси.

4. Методи за оценка на клетъчния имунитет. Имунофенотипизиране.

2

- ✓ CD маркери характеризиращи миелоидната и лимфоцитните (Т, В и NK) клетъчни линии.
- ✓ Принципи на флоуцитометрията - използване на маркирани с флуорохроми моноклонални антитела срещу повърхностни клетъчни молекули за директно и индиректно флуоресцентно оцветяване на клетките. Предимства и клинично приложения на флоуцитометрията. Демонстрация на учебен филм.
- ✓ Лабораторни и клинични индикации за имунофенотипизиране на лимфоцитни популации. Демонстрация и анализиране на нормални и патологични хистограми от флоуцитометричен анализ.
- ✓ Тестове за оценка на фагоцитната функция: NBT тест - качествен и количествен; флоуцитометрична оценка на "кислородния взрив".

- ✓ Стимулация на лимфоцитната пролиферация с митогени и специфични антигени: флоуцитометрична оценка на Т-клетъчната активация. Клинични индикации.

Обсъждане на клинични казуси.

5. Автоимунитет. Диагностика на органоспецифични автоимунни болести 2

- ✓ Имунофлуоресцентна техника: принципи на директната и индиректна имунофлуоресценция (ИИФ)
- ✓ ИИФ тест за доказване на органоспецифични антитела – демонстрация на имунофлуоресцентни образи
- ✓ Имуноензимни методи за доказване на специфични антитела: ELISA, мултиплексни имунотестове (имуноблот и др.) за доказване на болест-асоциирани автоантитела. Принципи, предимства и недостатъци на методите за анализ на автоантитела.
- ✓ Основни видове органоспецифични автоантитела в диагностиката на органоспецифичните автоимунни болести - клинични асоциации
- ✓ Диагностичен подход при изследване на органоспецифични автоимунни болести.

Обсъждане на клинични казуси.

6. Автоимунитет. Диагностика на органонеспецифични (системни) автоимунни болести 2

- ✓ Имунофлуоресцентна техника: АНА-ИИФ тест, АНЦА-ИИФ тест – демонстрация на имунофлуоресцентни образи и клинична значимост.
- ✓ Имуноензимни методи за доказване на специфични антитела: ELISA, мултиплексни имунотестове (имуноблот и др.) за доказване на болест-асоциирани автоантитела. Демонстрация и анализ на имуноблотове.
- ✓ Определяне на РФ – качествени и количествени методи, антитела срещу циклични цитрулинизирани пептиди (анти-ССР). Клинични асоциации.
- ✓ Антинуклеарни антитела – антигенна специфичност и клинична асоциация.
- ✓ Диагностичен алгоритъм за оценка на болни със системни болести на съединителната тъкан. Интерпретация на резултатите и диагностична стойност на методите за доказване на автоантитела.

Обсъждане на клинични казуси.

7. Диагностика на алергични болести 2

- ✓ Методи за диагностика на алергичните болести: индикации и приложение, предимства и недостатъци. Алергени за диагностика и лечение
- ✓ Кожни тестове за доказване на хиперчувствителност от I тип: чрез убождане (Prick тест), скарификационен тест, интрадермален кожен тест – индикации - техническо изпълнение; отчитане и интерпретация на резултатите .
- ✓ Кожни тестове за забавен тип свръхчувствителност: апликационни тестове (епикутанни), интрадермален кожен тест тип Манту за оценка на клетъчния имунитет - индикации; отчитане и клинична интерпретация.
- ✓ Лабораторни тестове в диагностиката на алергични болести – индикации и клинична стойност.
- ✓ Диагностичен подход при изследване на болни с алергични болести

Обсъждане на клинични казуси

Тест. Колоквиум

1
Общо: 15

КУРСОВ ПРОЕКТ (ако се възлага)

(Описание на задачата)

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗПИТ

1. Диагностична надеждност на клинично-лабораторните показатели: диагностична чувствителност, диагностична специфичност и диагностична ефективност. ROC анализ.
2. Фактори, оказващи влияние върху резултатите от лабораторните изследвания. Интраиндивидуална и интериндивидуална вариации. Изисквания към подготовката на пациента за клинично-лабораторно изследване. Повлияване на лабораторните резултати от медицински процедури и лекарства. Граници на референтната област. Дефиниция, видове. Основни мерни единици за изразяване на резултатите.
3. Оценка на качеството на клинично-лабораторните резултати: вътрелабораторен контрол на качеството; външна оценка на качеството на лабораторните резултати. Основни видове методи, прилагани за анализ в клиничната лаборатория. Основни видове анализатори, които се използват в клиничната лаборатория.
4. Правила за вземане на материал за клинично-лабораторно изследване: венепункция -видове антикоагуланти, видове вакутейнери; периферно убождане; събиране на урина – еднократна порция и 24-часова диуреза; ликвор и други пунктати; фецес. Източници на грешки. Преданалитична обработка, съхранение и транспортиране на материала за изследване. Възможни източници на грешки в аналитичния и следаналитичния период на лабораторното изследване.
5. Общи свойства на урината: количество, цвят, мирис, специфично тегло, прозрачност. Визуална оценка на еднократна порция урина и клинично информативна стойност.
6. Качествено химическо изследване на урината – белтък, глюкоза, кетонни тела, жлъчни пигменти, еритроцити, нитрити, левкоцити, рН. Експресни тестове. Интерференция. Изразяване на резултатите. Клинично тълкуване на резултатите.
7. Микроскопско изследване на урината. Седимент – организиран и неорганизиран. Клинична информация на резултатите. Оценка на функцията на бъбреците: проби на Фолхард и Зимницки. Скорост на гломерулната филтрация. Клирънс – индикации, провеждане, видове, подготовка на пациента. Единици за изразяване на резултатите. Тълкуване на резултатите.
8. Количествено химическо изследване на урината. Правила за събиране на диуреза; параметри за количествен анализ. Изразяване на резултата. Източници на грешки. Видове протеинурии – преренална, ренална и постренална. Селективност на протеинурията. Клинична интерпретация на микроалбуминурията и другите протеинурии.
9. Показатели на червения кръвен ред – еритроцити, хемоглобин, хематокрит, еритроцитни индекси, СУЕ, ретикулоцити. Граници на референтната област. Автоматичен хематологичен анализ. Кръвна натривка. Нормална морфология на еритроцитите. Патологични промени в морфологията на еритроцитите. Клинична интерпретация.
10. Левкоцити. Кръвна натривка – нормална и патологична морфология на клетките от белия кръвен ред. Диференциално броене (ДКК). Патологични промени в ДКК и клинична интерпретация на резултатите.
11. Миелограма. Основни морфологични белези на клетките от еритробластния,

- гранулоцитния, мегакариоцитния ред; на моноцити, лимфоцити и плазматични клетки. Показания за изследване.
12. Анемия – дефиниция. Лабораторна диагноза на анемичния синдром – хематологични и клинично химични параметри. Класификации на анемиите. Лабораторни констелации при различни типове анемия.
 13. Остри и хронични левкози. Промени в автоматичния хематологичен анализ. Морфологични белези на бластните клетки. Специализирани анализи (цитохимични и флоуцитометрични). Обща класификация на левкозите.
 14. Хемостаза (кръвосъсирване) и фибринолиза. Дефиниция, обща схема, основни фактори. Вземане на кръв за изследвания на хемостазата. Източници на грешки.
 15. Лабораторни параметри за изследване на кръвосъсирването и фибринолизата. Глобални тестове - пресяващи: време на кръвене, протромбиново време, aPTT, TT, фибриноген, брой на тромбоцити. Методи. Граници на референтната област. Мерни единици. Клинична интерпретация на резултатите.
 16. Специализирани параметри за оценка на кръвосъсирването и фибринолизата: анти тромбин III (AT III), протеин C, протеин S, FDP, D-димер, Фибрин –мономер (FM). Показания за изследване, клинична оценка на резултатите.
 17. ДИК синдром. Остър и хроничен ДИК. Лабораторна констелация за диагноза, проследяване на развитието и лечението на заболяването.
 18. Клинично-лабораторен контрол на антикоагулантната и тромболизираща терапия.
 19. Количествено определяне на глюкоза в биологични течности. Методи. РОСТ (глюкометри). Показания. Интерференция и източници на грешки в преданалитичния етап. Референтни граници.
 20. Лабораторни параметри и тестове за преценка на нарушенията във въглехидратната обмяна: кръвна глюкоза на гладно, ОГТТ, „кръвнозахарен” профил. Нарушен въглехидратен толеранс. Препоръчителни стойности на резултатите и клинично тълкуване на тестовите.
 21. Лабораторен мониторинг на лечението на болни от захарен диабет: кръвна глюкоза, фруктозамин, гликиран хемоглобин, инсулин, С-пептид.
 22. Серумни белтъци. Общ белтък, албумин. Електрофоретични фракции. Показания за изследване. Индивидуални белтъци: церулоплазмин, трансферин, алфа-1 антитрипсин, алфа-2 макроглобулин, бета-2 микроглобулин. Показания за изследване. Клинично тълкуване на резултатите.
 23. Имуноглобулини и фракции на комплемента. Показания за изследване. Информативно съдържание на резултатите.
 24. Белтъци на острата фаза на възпалението: фибриноген, С-реактивен протеин, hs CRP, серумен амилоид Ан(SAA), procalcitonin, преалбумин, хаптоглобин. Показания за изследване. Клинична интерпретация на резултатите.
 25. Не белтъчни азот-съдържащи вещества. Креатинин, Урея, Пикочна киселина, Амоняк. Обмяна, показания за изследване, референтни граници, клинично тълкуване на резултатите.
 26. Основни микроелементи в кръвта и урината - калций, фосфор, Mg, желязо, мед, цинк.
 27. Водно-електролитен баланс. Основни електролити в кръвта и урината – K, Na, Cl, бикарбонати. Осмолалитет.
 28. Киселинно алкален обмен (КАО). Регулация. Основни лабораторни показатели на КАО – pH, pCO₂, pCO₂, pO₂, BB, ABB, BE. Апарати. Интерпретация на резултатите - ацидоза и алкалоза.
 29. Лабораторни параметри за оценка на липидната обмяна: общ холестерол, триглицериди, фосфолипиди, HDL-холестерол, LDL-холестерол, VLDL-

- холестерол, мастни киселини. Дислиппротеинемии – класификация по Фредериксон. Хипер LDL-холестеролемия и хипо HDL-холестеролемия. Значение на липидните коефициенти за оценка на липидния атерогенен риск. Препоръчителни стойности при първична и вторична оценка на риска.
30. Анализ на ензими и изоензими в клиничната химия. Тъканна и органна специфичност на циркулиращите ензими. Причини за промени в активността им. Най-чести ензимни констелации при заболявания на черния дроб; на жлъчката; на панкреаса; на сърцето.
 31. Клинично-лабораторна ендокринология. Репродуктивни хормони. Хормони на хипофизата. Преданалитични изисквания.
 32. Клинично-лабораторна ендокринология. Хормони на щитовидната жлеза. Хормони на надбъбречните жлези. Преданалитични изисквания.
 33. Управление на лекарствената терапия. Принципи, показания.
 34. Туморни маркери. Клинично значение.
 35. Клинично-лабораторна програма за подпомагане на диагнозата и оценка на състоянието при Остър Коронарен Синдром (ОКС): исхемия - IMA, D-dimer, hsCRP, BNP; миокардна некроза - CK-MB mass, Troponin I (T); левокамерна дисфункция и сърдечна недостатъчност - BNP, ANP.
 36. Клинично лабораторна програма за диагноза и проследяване на заболяванията на черния дроб, жлъчката и панкреаса.
 37. Изследване на пунктати. Трансудат и ексудат. CSF. Основни лабораторни показатели изследвани в пунктатите.
 38. Клинично лабораторна програма за диагноза и проследяване на остро и хронично бъбречно увреждане и заболявания на пикочо-проводните пътища.
 39. Клинично лабораторна програма за диагноза на злокачествените новообразувания. Лабораторни изследвания и маркери.
 40. Имунизация – пасивна и активна. Ваксинален имунен отговор. Видове ваксини. Имунен отговор към полизахаридни и конюгирани ваксини.
 41. Съзряване на имунната система в детството: характеристики на развиващата се имунна система и клинични последици. Възрастова динамика на имуноглобулиновата синтеза. Физиологична и преходна детска хипогамаглобулинемия
 42. Имуно стареене: лимфопоеза и имунна хомеостаза при възрастните индивиди, клинични последици
 43. Имулни дефицит. Класификация, клинични прояви и характерни инфекции при имунодефицитните болести. Алгоритъм за оценка на пациент с подозиран имунодефицит. Анамнестични, клинични и лабораторни индикации за наличието на имунен дефицит. Принципи на лечение и предпазни мерки при пациенти с имунен дефицит.
 44. Предимно антителни имунофефицити. X-свързана детска хипогамаглобулинемия (болест на Bruton). Общ вариабилен имунодефицит. Селективен дефицит на IgA. Имунодефицити на субкласовете IgA и IgG. Имунологични особености, диагностика и имунотерапия.
 45. Комбинирани Т- и В-клетъчни имунодефицити. Тежък комбиниран имунодефицит. Комбинирани имунодефицити със синдромни характериситки. Болести на имунната дисрегулация: моногенни автоимунни болести.
 46. Дефекти на вродения имунитет и вродени дефекти на фагоцитния брой или функции: тежка вродена неутропения, дефекти на левкоцитната адхезия, дефекти в оксидативния взив.
 47. Вторични имунни дефицити: причини, недохранването като причина за имунен

- дефицит. Имунен дефицит при вирусни инфекции. Синдром на придобитата имунна недостатъчност (СПИН) - етиология, патогенеза, клинична картина и диагностика.
48. Отклонения от нормален имунен отговор - свръхчувствителност. Имунологични механизми на антитяло медириани алергичните реакции. Имунологични механизми на Т-клетъчно медириани алергични реакции. Алергия, атопия и анафилаксия: алергични заболявания
 49. Автоимунитет и автоимунни болести. Фактори асоциирани с развитието на автоимунните заболявания. Спектър на автоимунните болести: автоантигени и автоантитела. Механизмите на тъканна увреда при автоимунните заболявания.
 50. Автоимунни заболявания на съединителната тъкан и стемни некротизиращи васкулити: имунологична характеристика и имунодиагностика.
 51. Автоимунни хематологични, ендокринни и заболявания на гастроинтестиналния тракт: имунологична характеристика и имунодиагностика.

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА

Задължителна:

I. Учебници и ръководства на български език:

1. Клиничнолабораторни резултати – Част I, Ръководство за студенти медици (1998, под ред. на проф. Т. Цветкова; ISBN: 9789549301816)
2. Клиничнолабораторни резултати – Част II, Ръководство за студенти медици (1998, под ред. на проф. Т. Цветкова; ISBN: 954-9806-04-9)
3. **Лабораторна хематология** (2014, Марин Пенев, Полет Дукова-Пенева; ISBN: 978-954-9365-16-0)
4. Клиничната лаборатория и клиничната медицина (2017, под ред. на З. Кръстев и Т. Шипков; Мединфо Код: 64091_SHP_01)
5. Келер Х. Клиникохимична лабораторна диагностика за практиката. Второ преработено издание. Медицина и физкултура, София, 1999
6. Автоимунни болести в клиничната практика. Под редакцията на Искра Алтънкова и Даниела Балтаджиева, Университетско издателство 'Св. Климент Охридски', София 2015.
7. Клинична имунология. Ръководство за студенти и специализанти. Е. Наумова, И. Алтънкова, София, 2001, 2008
8. Лекции по клинична имунология и материали от упражненията по клинична имунология.

Препоръчителна

II. Учебници и ръководства на английски език:

1. Tietz Fundamentals of Clinical Chemistry and Molecular Diagnostics, 8th Edition (2018, Nader Rifai; ISBN: 9780323530446)
2. Lab Values: Everything You Need to Know about Laboratory Medicine and its Importance in the Diagnosis of Diseases (2018, David Andersson)
3. Henry's Clinical Diagnosis and Management by Laboratory Methods, 23rd Edition (2017, Richard A. McPherson, Matthew R. Pincus; ISBN: 978-0-323-41315-2)

4. Basic Skills in Interpreting Laboratory Data, 6th Edition (2017, Mary Lee; ISBN: 978-1-58528-548-8)
5. Essentials of Clinical Immunology, 6th edition, H. Chapel, M. Haeney, S. Misbah, N. Snowden, 2014.

Дисциплина Клинична лаборатория
 Съставил:.....
 (доц. д-р Марияна Йорданова д.м.)

Дисциплина Клинична имунология
 Съставил:.....
 (проф. д-р Ирена Манолова, д.м.)

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра „Физиология, Патофизиология, Медицинска генетика, Медицинска паразитология, Клинична лаборатория и имунология“, протокол № 11, от 3.8.25...

Р-л- катедра
 (проф.д-р Петя Цветкова дмн)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Медицински факултет, протокол № 11 от 03.07.2025

Научен секретар на ФС:
 (гл.ас д-р Р.Ненкова)

Актуализации на учебната програма

Катедрен съвет, протокол № 18 от 18.12.25
 Медицински факултет, протокол № 38 от 09.01.2026 г.

БУРГАСКИ ДЪРЖАВЕН УНИВЕРСИТЕТ “ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ”
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА “ОБЩА И СПЕЦИАЛНА ХИРУРГИЯ, АКУШЕРСТВО И
ГИНЕКОЛОГИЯ, УРОЛОГИЯ, НЕВРОХИРУРГИЯ”

УТВЪРЖДАВАМ!

ДЕКАН:

/доц. д-р Даниел Петков, дм/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:

ХИРУРГИЧЕСКИ БОЛЕСТИ

Специалност:

МЕДИЦИНА

Професионално направление:

7.1. Медицина

**Образователно-
квалификационна степен:**

МАГИСТЪР

Форма на обучение:

РЕДОВНА

Бургас, 2026 г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА					 ”	
Обща учебна заетост (часове): 360			Кредити:		12	
Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост		
270	90		6	6		
Вид на дисциплината:	Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	Семестър:		
Задължителна	2 + 2 / 2+4 / 2+2 / 2+4		IV и V	VII, VIII, IX и X		
2. УЧЕБНИ ФОРМИ						
Аудиторна заетост:	Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост:	Часове	Кредити	
Лекции	90	2.0	Консултации (работа с преподавател)	30	2.0	
Практически занятия	180	4.0	Самостоятелна работа			
			- Подготвяне на реферат	30	2.0	
			- Подготовка на упражнения	30	2.0	
3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ						
Форми за оценяване и контрол				Относителен дял в общата оценка		
Сесийно оценяване: Изпит				0.4		
Семестриално (текущо) оценяване:				0.6		
Форми на семестриален контрол:						
- Присъствие на учебни занятия				0.25		
- Текущо препитване преди всяко упражнение				0.25		
- Активно участие в занятията				0.25		
- Защита на протоколи				0.25		

АНОТАЦИЯ

на дисциплината „Хирургия“ към катедра „ОБЩА И СПЕЦИАЛНА ХИРУРГИЯ, АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ, УРОЛОГИЯ, НЕВРОХИРУРГИЯ“

Предназначение на учебната дисциплина

Дисциплината Хирургически болести е основна в обучението по медицина. Преподават се задълбочено класическите и съвременни познания върху етиологията, патогенезата, класификациите, патологоанатомичния субстрат, диагностичните методи, клиничната картина, лечението и прогнозата на хирургическите заболявания при човека в областта на коремната, гръдната, сърдечно-съдовата, детската, лицево-челюстната хирургия.

Цели на учебната дисциплина „Хирургия“:

Основната цел на обучението е да формира в студентите по медицина мотивирано и логично клинично мислене, базирано на факти и доказателства, правилата за изграждане на хирургическата диагноза и диференциална диагноза, правилата за изграждане на лечебно-диагностичен план, алгоритми и правила за поведение при планови и спешни хирургически заболявания, показанията и рисковете за извършване на хирургически операции, основните видове оперативни интервенции, усложненията и поведението в следоперативния период с грижи за болния - общи грижи по органи и системи, грижи за оперативната рана, дренажен период, правилата за проследяване и наблюдение на оперирани пациенти. Преподава се диагностика и лечение на хирургически заболявания в условията на извънболнична амбулатория и обхвата на диагностиката и лечението в условията на болнична хирургическа структура. При обучението по Детска хирургия се разглеждат най-често срещаните хирургически заболявания в детската възраст като: вродени заболявания на хранопровода и диафрагмата, вродена хипертрофична пилорна стеноза, вродени заболявания на тънките и дебелия черва, остър хирургически корем в детската възраст, остри гнойни инфекции в детската възраст, вродени заболявания на предната коремна стена, тумори в детската възраст. Обучението обхваща и правилата за водене на хирургическа документация, структура на лист история на заболяването, предоперативна епикриза, оперативен протокол, водене на дукурзуз морби, правилата за описването на етапна епикриза и епикриза. Практическата част на обучението е свързана с тесен контакт с пациенти, физикално изследване, участие в общохирургически манипулации, общи медицински манипулации, превръзки, диагностични и лечебни процедури. През време на преддипломния стаж, стажант лекарите са максимално интегрирани в ежедневната работа в хирургическата клиника, като се осигурява свободен достъп до приемните и диагностичните кабинети, спешното структурно звено, хирургическия стационар, операционните зали.

Основни задачи на учебната програма

Изучаване на нормативно определената структура и устройство на хирургическата амбулатория, манипулационната и превързочна зала, оборудването и възможностите за хирургическа дейност в амбулаторна хирургическа операционна зала. Изучаване на устройството на хирургическия стационар, диагностичен сектор, стационарни превързочни, манипулационни зали, операционен блок, структурно звено за следоперативни интензивни грижи. Структура и правила за работа в спешно хирургическо отделение. Запознава на студентите по медицина с класическите и съвременни познания върху етиологията, патогенезата, класификациите, патологоанатомичния субстрат, диагностичните методи, клиничната картина, лечението и прогнозата на хирургическите заболявания при човека.

Очаквани резултати

След завършването на обучението по хирургически болести, студентите по медицина трябва да имат следните теоретични познания и практически умения:

- ^ Познания по етиология, патогенезата, класификациите, клиничната картина, клиничното протичане на хирургични болести по нозологични единици;
- ^ Възможност за създаване на диференциално диагностичен план и лечебно - диагностичен алгоритъм;
- ^ Възможност за назначаване на терапия при подозрение за хирургическо заболяване;
- ^ Теоретични познания за необходимите хирургични интервенции при отделните хирургични случаи;
- ^ Разпознаване и оценка на заболяване и състояние изискващо специализирана хирургическа консултации, помощ и хоспитализация;
- ^ Овладяване на определени хирургични техники и манипулации:
 - поставяне на назо-гастрална сонда и грижи за нея;
 - стомашна промивка;
 - трайна стомашна аспирация;
 - показания и противопоказания за извършване на различни видове клизми;
 - пункция на коремната кухина при асцит;
 - бинтови превръзки на крайници, глава, туловище;
 - грижи за стома;
 - правила за извършване на първична хирургична рана в амбулаторни извънболнични условия и в условията на болнична амбулатория;
 - грижи за оперативна рана - разпознаване на усложненията на оперативна рана;
 - сменяне на превръзки и дренажи;
 - подкожни, мускулни, венозни инжекции;
 - определяне на кръвни групи;
 - сваляне на конци от оперативни рани;
 - временно и окончателно кръвоспиране;
 - инцизия и дрениране на абсцеси и флегмони в зони извън телесните кухини /кожни, подкожни, подфасциални/;
 - катетеризация на пикочен мехур;
 - местна анестезия;
 - транспортна имобилизация на крайници със стандартна шина и подръчни материали;
 - поставяне на гипсова лонгета;
 - изкуствено дишане;
 - индиректен масаж на сърцето;
 - дрениране на напрегнат пневмоторакс;

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

ЛЕКЦИИ

В VII семестър -15 часа (7 лекции по 2 часа, като 1 от лекциите е 3 часа)

Тема	часове
1. Хернии (общо учение) Ингвинална херния.	2
2. Бедрена херния. Пъпна херния. Хернии на линия алба. Видове хернии. Вътрешни хернии.	2
3. Остър апендицит.	2
4. Усложнения на острия апендицит. Особености на протичането на острия апендицит при деца, възрастни болни и бременни. Хроничен апендицит.	2
5. Язвена болест.	2
6 Усложнения на стомашната и дуоденалната язва.	3
7. Основи на хирургическата онкология.	2
Общо:	15 ч.

В VIII семестър - 30 часа (15 лекции по 2 часа)

Тема	часове
1. Рак на стомаха.	2
2. Други заболявания на стомаха.	2
3. Чревна непроходимост.	2
4. Странгулационен илеус. Инвагинация. Динамичен илеус. Вродени форми на илеус.	2
5. Хирургични заболявания на черния дроб.	2
6. Хирургични заболявания жлъчната система.	2
7. Заболявания на дебелото черво.	2
8. Заболявания на правото черво и ануса.	2
9. Гнойно-възпалителни заболявания на пръстите и дланите.	2
10. Остър панкреатит.	2
11. Други заболявания на заднестомашната жлеза.	2
12. Хирургически заболявания на перитонеума. Перитонити. Остър гноен перитонит. Първични (хематогенни) перитонити. Следоперативен перитонит. Новообразувания на перитонеума.	2
13. Остър хирургически корем.	2
14. Заболявания на оментума. Мезентериума и ретроперитонеума.	2
15. Хирургически заболявания.	2
Общо:	30 ч.

В IX семестър - 15 часа (7 лекции по 2 часа, като една от лекциите е 3 часа)

Тема	часове
1. Закрити травми на корема.	2
2. Хирургични заболявания на меките тъкани на главата, лицето и шията.	2
3. Заболявания на щитовидната жлеза.	2
4. Заболявания на млечната жлеза.	2
5. Рак на млечната жлеза.	2
6. Гръдни травми.	3
7. Гръдни травми. Остър гноен медиастенит.	2
Общо:	15 ч.

В X семестър - 30 часа (15 лекции по 2 часа)

Тема	часове
1. Хирургически заболявания на плеврата.	2
2. Белодробни кисти. Белодробна ехинококоза.	2
3. Доброкачествени и злокачествени тумори на белия дроб.	2
4. Хирургични заболявания на хранопровода и диафрагмата.	2
5. Заболявания на медиастинома.	2
6. История на детската хирургия. Заболявания на хранопровода и стомаха.	2
7. Остър хирургически корем в детската възраст – остър апендицит. Инвагинация, заклещена слабинна херния.	2
8. Аноректални аномалии.	2
9. Най-често срещани вродени аномалии в детската възраст.	2
10. Изследване на болни със сърдечно-съдови хирургически заболявания.	2
11. Вродени сърдечни пороци, придобити сърдечни пороци, исхематична болест на - хирургически аспекти.	2
12. Остра и хронична артериална недостатъчност. Съдови аневризми и артерио-венозни малформации. Съдови травми.	2
13. Остра и хронична венозна недостатъчност.	2
14. Вродена и придобита лимфно-съдова недостатъчност.	2
15. Место на ендовазалните методи на диагностика и лечение на сърдечносъдовите хирургически заболявания. Принципи на фибринолитичната, антикоагулантната и дезагрегантната терапия в сърдечно-съдова хирургия.	2
Общо:	30 ч.

УПРАЖНЕНИЯ

В VII семестър - 30 часа (15 упражнения по 2 часа)

Тема	часове
1. Хернии Ингвинална херния. Самостоятелна работа болен с херния.	2
2. Хернии Ингвинална херния. Спешни състояния при болен с херния.	2
3. Бедрена херния. Пъпна херния. Хернии на Линеа Алба, по-редки хернии.	2
4. Вътрешни хернии. Следоперативни хернии.	2
5. Остър апендицит – 1 част .	2
6. Остър апендицит – 2 част.	2
7. Усложнения при острия апендицит.	2
8. Особености на протичане на острия апендицит в детска, старческа възраст и при бремени жени. Хроничен апендицит.	2
9. Язвена болест.	2
10. Усложнения на стомашната и дуоденална язва – 1 част.	2
11. Усложнения на стомашната и дуоденална язва – 2 част.	2
12. Усложнения на стомашната и дуоденална язва – 3 част.	2
13. Усложнения на стомашната и дуоденална язва – 4 част.	2
14. Рак на стомаха.	2
15. Други заболявания на стомаха.	2
Общо:	30 ч.

В VIII семестър - 60 часа (15 упражнения по 4 часа)

Тема	часове
1. Чревна непроходимост (илеус).	4
2. Странгулационен илеус. Инвагинация. Динамичен илеус. Вродени форми на илеус.	4
3. Хирургични заболявания на черния дроб.	4
4. Заболявания на дебелото черво.	4
5. Хирургични заболявания на правото черво и ануса.	4
6. Гнойно-възпалителни заболявания на пръстите и дланите.	4
7. Остър панкреатит.	4
8. Други заболявания на панкреаса.	4
9. Панкреатит. Остър гноен панкреатит.	4
10. Перитонити. Първични (хематогенни) перитонити. Следоперативен перитонит. Ограничени перитонити (гнойници в перитонеалната кухина)	4
11. Закрити травми на корема.	4
12. Комбинирани и съчетани травми в гръдно-коремната област.	4

13. Комбинирани и съчетани травми със засягането на няколко анатомични области.	4
14. Хирургически заболявания на главата, лицето и шията.	4
15. Хирургически заболявания на щитовидната жлеза.	4
Общо:	60 ч.

В IX семестър - 30 часа (15 упражнения по 2 часа)

Тема	часове
1. Заболяване на млечна жлеза – 1 част.	2
2. Заболяване на млечна жлеза – 2 част.	2
3. Рак на млечна жлеза – 1 част.	2
4. Рак на млечна жлеза – 2 част.	2
5. Рак на млечна жлеза – 3 част.	2
6. Гръдни травми.	2
7. Гръдни травми. Остър гноен медиастенит. Тумори и кисти на медиастинума.	2
8. Плеврални емпиеми. Спонтанен пневмоторакс.	2
9. Белодробни кисти. Белодробна ехинококоза.	2
10. Болен с рак.	2
11. Хирургични заболявания на хранопровода.	2
12. Вродени заболявания на хранопровода и диафрагмата (<i>детска хирургия</i>).	2
13. Вродени заболявания на предна коремна стена (<i>детска хирургия</i>).	2
14. Вродени заболявания на стомаха и герб (<i>детска хирургия</i>).	2
15. Вродени заболявания на тънките черва (<i>детска хирургия</i>).	2
Общо:	30 ч.

В X семестър - 60 часа (15 упражнения по 4 часа)

Тема	часове
1. Вродени заболявания на дебелите черва (<i>детска хирургия</i>).	4
2. Остър хирургически корем в детската възраст – остър апендицит, инвагинация, заклещена слабинна хирния (<i>детска хирургия</i>).	4
3. Остри гноини инфекции в детската възраст – некротичен флегмон, анаеробна инфекция, гнойно заболяване на бял дроб и плевра, остър хематогенен остеомиелит (<i>детска хирургия</i>).	4
4. Тумори в детска възраст (<i>детска хирургия</i>).	4
5. Кардиохирургия.	4
6. Хирургическо лечение на заболяванията на перикарда.	4
7. Физикално и инструментално изследване на кръвоносните съдове.	4

8. Изследване на болен с остра артериална недостатъчност.	4
9. Хронична артериална недостатъчност.	4
10. Аневризми на кръвоносните съдове.	4
11. Заболяване на венозна система.	4
12. Белодробен тромбоемболизъм.	4
13. Изследване на болен с хирургическо заболяване на лимфната система.	4
14. Провеждане на фибринолитично и антикоагулантно лечение в съдова хирургия.	4
15. Електрокардиостимулация.	4
Общо:	60 ч.

Форми на оценяване на придобитите знания

При оценка на знанията на студентите се прилага комбинация от съвременни и класически методи.

Текущ контрол:

- ^Устно препитване преди провеждане на практическото занятие
- ^Тестове
- ^Семинарни занятия - дискусии
- ^Оценка и заверка на протоколите в края на упражнението ^Колоквиум с тестова част и устно препитване

Семестриален изпит:

- ^Практически изпит
- ^Тест
- ^Теоретичен изпит с писмена част, съхранявана в архива на катедрата и устна част пред комисия от хабилитирани преподаватели.

Конспект за теоретичен изпит Хирургически болести

1. Закрити и открити травми на меките тъкани на главата. Особености.
2. Възпалителни и туморни заболявания на меките тъкани на главата и лицето.
3. Вродени кисти и фистули на шията.
4. Тиреоидити и рак на щитовидната жлеза.
5. Струма: етиология, честота, патогенеза, патологоанатомия, симптоматология, съвременна диагностика и лечение.
6. Заболявания, протичащи с повишена функция на щитовидната жлеза – клиника, диагностика и лечение. Тиреотоксична криза: клиника, диагностика и лечение.
7. Закрити и открити травми на шията. Усложнения.
8. Възпалителни заболявания на шията. Повърхностни и дълбоки абсцеси и флегмони.
9. Остри мастити.
10. Фиброзна мастопатия и доброкачествени тумори на млечната жлеза.
11. Рак на млечната жлеза.
12. Закрити травми на гърдите: честота, особености, класификация, клиника, диагностика и лечение.
13. Открити травми /наранявания/ на гърдите: честота, особености, класификация, клиника, диагностика, лечение.

14. Травматичен пневмоторакс: видове, патогенетични фактори, клиника, диагностика и лечение.
15. Травматичен хемоторакс: честота, източници на кръвене, видове, патогенетични фактори, клиника, диагностика и лечение.
16. Гръден капак: определение, видове, клиника, диагностика и лечение.
17. Емпием на плеврата: етиология, класификация, клиника, съвременна диагностика и лечение.
Хроничен емпием.
18. Абсцес и гангрена на белия дроб. Усложнени бактериални деструкции на белия дроб в детска възраст.
19. Бронхиектатична болест.
20. Тумори на белия дроб.
21. Кисти на белия дроб.
22. Методи за изследване на хранопровода. Дивертикули на хранопровода.
23. Рак на хранопровода.
24. Ахалазия на хранопровода /кардиоспазм/.
25. Остър гноен медиастинит.
26. Закрити травми и наранявания на корема. Увреждане на кухи коремни органи: честота, клиника, диагностика и лечение.
27. Травматични повреди на паренхимни коремни органи: честота, клиника, съвременна диагностика и лечение.
28. Остър гноен перитонит: честота, етиология, класификация, патологоанатомия, фази на протичане, патогенеза, клиника, диагностика и съвременно лечение.
29. Първични /хематогенни, лимфогенни/ перитонити.
30. Локални перитонити: видове, клиника, съвременна диагностика и лечение.
31. Хернии на коремната стена: честота, класификация, патологоанатомия, клиника,
32. диагностика и лечение.
33. Усложнения на херниите. Заклежана херния: клиника, диагностика, лечение.
34. Феморална херния. Анатомия на феморалния канал. Клиника, диагностика и лечение на феморалната херния.
35. Ингвинална херния: честота, класификация, клиника, диагностика и лечение.
36. Пъпна и епигастрална херния.
37. Хирургични заболявания на диафрагмата. Диафрагмални хернии, релаксация на диафрагмата.
38. Остър апендицит: етиология, честота, патологоанатомия, клиника, диагностика и лечение.
39. Усложнения на острия апендицит: предоперативни и следоперативни.
40. Особенности на протичане на острия апендицит у деца, възрастни и бременни жени.
41. Хроничен апендицит.
42. Язвена болест: честота, клиника, съвременна диагностика, усложнения, индикации за оперативно лечение, видове оперативни интервенции.
43. Перфорирала язва: честота, клиника, диагностика и лечение.
44. Кървяща язва: честота, клиника, диагностика, диференциална диагноза, лечение.
45. Язвена стеноза: честота, клиника, диагностика и лечение. Малигнена дегенерация на стомашната язва: честота, клиника, диагностика и лечение.
46. Ранни и късни усложнения след резекция на стомаха. Болест на резидиращия стомах.
47. Предракови заболявания на стомаха.
48. Рак на стомаха.
49. Ехинокок на черния дроб.
50. Абсцеси и тумори на черния дроб.
51. Хроничен калкулозен холецистит: честота, клиника, диагностика, усложнения, лечение.

52. Портална хипертензия.
53. Остър панкреатит.
54. Тумори на панкреаса: на екзокринния и ендокринния панкреас.
55. Кисти на панкреаса.
56. Хирургични заболявания на далака.
57. Чревна непроходимост /илеус/: честота, класификация, клиника, съвременна диагностика и лечение.
58. Обтурационен илеус.
59. Странгулационен илеус.
60. Вродени форми на илеус.
61. Инвагинация.
62. Мезентериална тромбоза.
63. Динамичен илеус.
64. Панарициум.
65. Флегмони на китката и предмишницата.
66. Хемороиди, анални фисури.
67. Остър и хроничен парапроктит.
68. Пропалс на ануса и ректума.
69. Рак на дебелото черво.
70. Рак на правото черво.
71. Улцеро-хеморагичен колит: патологоанатомия, клиника, диагностика, лечение.
72. Показания за оперативно лечение.
73. Тумори на медиастинума и синдром на ГПВ.
74. Травматични увреждания на медиастинума.
75. Спонтанен пневмоторакс.

Детска хирургия

76. Атрезия на хранопровода.
77. Вродени диафрагмални хернии.
78. Вродена пилорна стеноза.
79. Вродена дуоденална непроходимост.
80. Вродена чревна непроходимост.
81. Болест на Хиршспрунг.
82. Аноректални аномалии.
83. Инвагинация.
84. Мекелов дивертикул и неговите усложнения.
85. Остър апендицит в детската възраст.
86. Бактериални деструкции на бял дроб.
87. Остър хематогенен остеомиелит при деца.
88. Вродени аномалии на предната коремна стена.

Сърдечно-съдова хирургия

89. Вродени сърдечни пороци – класификация, диагностика и хирургическо лечение.
90. Хирургическо лечение на придобитите клапни пороци и заболяванията на перикарда.
91. Сърдечно-съдов травматизъм – диагностика и лечение.
92. Остра артериална недостатъчност на крайниците и мезентериалните съдове – етиология, клиника, диагностика и лечение.
93. Аневризми на кръвоносните съдове – видове, клиника и лечение.

94. Хронична артериална недостатъчност на крайниците – обща характеристика, класификация, методи на изследване, видове операции.
95. Облитерираща атеросклероза, облитериращи артериита, ангиопатия при диабетици – диференциална диагноза и лечебна тактика.
96. Болест и синдром на Рейно.
97. Венозни тромбози – повърхностни, дълбоки, флегмазия церулея долена. Белодробна тромбоемболия.
98. Варикозна болест – етиология, клиника, диагностика, лечение.
99. Посттромбофлебитна болест. Болест на Пейджет Шрьотер – клиника, лечение.
100. Остра и хронична лимфно-съдова недостатъчност.
101. Принципи на фибринолитичното и антикоагулантното лечение в хирургията – индикации, контрол, лечение на усложненията.
102. Временна и постоянна електрокардиостимулация – хирургически аспекти.
103. Ишемична болест на сърцето – хирургически аспекти.
104. Стенотично - облитеративни заболявания на екстракраниалните артериални съдове – хирургическа тактика.

Конспект за държавен изпит по Хирургически болести

1. Асептика и антисептика. Източници на замърсяване с бактериална флора. Методи за стерилизация на инструментите, операционно бельо, превързочни материали и шевни материали. Подготовка на оперативния екип и оперативното поле.
2. Обща анестезия – видове. Инхалационна анестезия – анестетици, механизъм на действието им, стадии на анестезия. Ендотрахеална анестезия, предимства, начин на провеждане.
3. Местна анестезия – видове. Анестезионни вещества. Методика на прилагане на анестезионна инфилтрация, проводна анестезия.
4. Предоперативна подготовка на болния. Необходими изследвания за оценка на общото състояние. Подготовка при съпътстващи заболявания и нарушени функции.
5. Следоперативен период. Методи за поддържане и коригиране на водния, електролитния и белтъчния баланс. Следоперативни усложнения – профилактика и лечение. Дренажен период в хирургията. Видове дренажи. Управление на дренажите.
6. Рани – класификация. Особености на отделните видове рани. Заздравяване на раните. Лечение на раните. Първична хирургична обработка – показания, срокове за извършване, техника. Първичен шев на обработената рана. Показания и противопоказания. Лечение на инфектирани рани. Първично отсрочен шев. Вторични шевове – показания.
7. Термични изгаряния, патогенеза, местни изменения – степени. Определяне размерите на изгорената повърхност. Клинични фази на термичната болест. Локално и общо лечение. Усложнения.
8. Измръзвания. Условия за получаване на измръзвания. Патогенеза на тъканните промени. Степени на локалните изменения. Клинично течение. Първа помощ и лечение. Окопно стъпало. Общо измръзване.
9. Електротравма. Механизми на действие на електрическия шок. Местни и общи поражения. Принципи на лечение.
10. Поражения от атомна енергия. Поражаващи фактори при ядрен взрив. Комбинирани поражения. Принципи на лечение.
11. Кръвотечение – видове. Компенсаторни реакции на организма при кръвозагуба. Остър анемичен синдром, хемодинамични и хематологични промени – значението им за оценка степента на кръвозагубата.

Хеморагичен шок.

12. Кръвоспиране. Спонтанно кръвоспиране. Механизъм на кръвоспирането. Лекарствени средства за стимулиране на кръвоспирането. Изкуствено кръвоспиране – временно и окончателно. Методи за изкуствено кръвоспиране.
13. Кръвопреливане. Кръвни групи – методи на определяне. Проби за съвместимост.
14. Действие на прелятата кръв. Реакции и усложнения след кръвопреливане. Методи на вземане, консервиране и съхраняване на кръв. Кръвозаместващи течности. Кръвни деривати.
15. Шок – определение, класификация, патогенеза, клинична картина и лечение.
16. Клинична смърт – патофизиологична характеристика, лечение.
17. Остра гнойна инфекция. Причинители. Тъканни процеси – фази на развитие. Абсцес и флегмон – патологоанатомична характеристика. Местна и обща симптоматика.
18. Гнойна инфекция на кожата и кожните придатъци. Фурункул, карбункул, хидрозадени, еризипел.
19. Лимфангит и лимфаденит. Елефантиаза.
20. Варикозна болест.
21. Флеботромбоза. Тромбофлебит. Патологоанатомия и патофизиология. Клинична картина, методи на лечение. Постфлебитен синдром.
22. Остра артериална недостатъчност на магистралните съдове.
23. Хронична артериална недостатъчност. Диабетична, атеросклеротична гангрена.
24. Морбус Рейно, Морбус Бюргери.
25. Остеомиелит. Класификация. Травматичен остеомиелит. Остър хематогенен остеомиелит – причинители, патогенеза, еволюция на гнойно-възпалителния процес. Клиника и диагностика. Лечение в острия стадий. Хроничен остеомиелит – патологоанатомична и клинична характеристика, лечение.
26. Панарициум и флегмон на ръката. Видове панарициуми – локализация и разпространение на гнойния процес. Лечение.
27. Обща гнойна инфекция: сепсис, септикопиемия – определение, клинична картина, лечение. Ендотоксичен шок.
28. Анаеробна газова инфекция – причинители, патогенеза, тъканни процеси, клиника, диагностика, профилактика и лечение.
29. Тетанус – причинители, патогенеза, клинична картина, профилактика и лечение.
30. Черепно-мозъчни травми. Класификация. Открити и закрити черепно-мозъчни травми. Сътресение, компресия и контузия на мозъка. Клиника, диференциална диагноза, първа помощ и лечение.
31. Открити и закрити лицево-челюстни травми. Травми на окото, ухото и носа.
32. Вродени кисти и фистули на шията. Произход, локализация и лечение.
33. Гуша. Класификация. Ендемична гуша – етиология, клиника, диагностика и лечение. Тиреотоксикоза. Тиреоидити – видове, клиника, лечение.
34. Рак на щитовидната жлеза – диагноза и диференциална диагноза. Принципи на лечение.
35. Доброкачествени тумори и дисхормонални заболявания на млечната жлеза.
36. Рак на млечната жлеза. Стадий на протичане. Диагноза, диференциална диагноза, диагностика и лечение.
37. Остри гнойни мастити. Пътища за проникване на инфекцията. Локализация на гнойниците, клиника, диагностика и лечение.
38. Закрити гръдни травми. Класификация. Патогенеза. Счупване на ребра – единични множествени. Гръден капак – патофизиология, клиника и лечение. Закрити плевро-пулмонални травми. Закрит, открит и напрегнат /клапен/ пневмоторакс. Хемоторакс.
39. Патофизиологични разстройства при закритите гръдни травми. Клиника, първа помощ, принципи на лечение. Сърдечно-перикардиални травми. Лечение.

40. Открити гръдни травми – класификация. Открити плевропулмонални травми. Пневмоторакс, видове, клинична картина, лечение. Наранявания на медиастинални органи /сърце, трахея, големи съдове, хранопровод/ - клиника, първа помощ.
41. Плеврални емпиеми – видове, диагноза, лечение.
42. Спонтанен пневмоторакс – причини за възникване, клиника, диагностика, първа помощ и лечение.
43. Абсцес и гангрена на белия дроб – етиология, патоанатомия, клиника, диагностика, диференциална диагноза, лечение.
44. Бронхиектазии. Етиопатогенеза, клиника, диагностика, лечение.
45. Ехинокок на белия дроб – начини на проникване, клиника, диагностика, диференциална диагноза, лечение.
46. Рак на белия дроб. Данни за етиология. Класификация, патологоанатомия. Стадии на протичане. Клиника, диагностика и лечение.
47. Вродени заболявания на хранопровода. Димертикули на хранопровода.
48. Рак на хранопровода.
49. Кардиоспазъм /ахалазия/ – етиология, патофизиология, клиника, диагностика, диференциална диагноза, лечение.
50. Изгаряния на хранопровода и стомаха. Диагностика. Усложнения, първа помощ, лечение. Принципи на лечение на ръбцовите структури на хранопровода.
51. Остри медиастинити. Причини, клиника, диагностика и лечение.
52. Тумори и кисти на медиастинума. Синдром на горна празна вена.
53. Вродени и придобити пороци на сърцето. Показания за хирургическо лечение.
54. Хернии – определение, етиология, анатомични елементи, класификация, усложнения. Заклеждана херния – видове заклеждвания, клинична картина, хирургична тактика и лечение.
55. Ингвинални хернии. Анатомични предпоставки – ингвинален канал. Видове ингвинални хернии – клинични особености, оперативни методи.
56. Пъпни хернии, хернии на бялата линия, следоперативни хернии. Причини за появата им. Принципи на оперативно лечение. Бедрена херния.
57. Диафрагмална херния – класификация. Хиатална херния – клиника, диагностика, принципи на лечение. Вродени и придобити хиатални хернии.
58. Травми на корема – закрити и открити. Клиника и диагностика. Показания за спешна хирургическа намеса.
59. Язва на стомаха и дуоденума. Усложнения на язвата. Стеноза, пенетрация и дегенерация. Клиника, диференциална диагноза. Показания за хирургическо лечение. Принципи на хирургичното лечение.
60. Перфорация на стомашни и дуоденални язви – клиника и диагностика. Принципи на оперативно лечение.
61. Остри кръвотечения от стомашно-чревния тракт. Диагностика, диференциална диагноза. Тактика. Неоперативно лечение. Показания за хирургическа намеса. Принципи на оперативното лечение.
62. Рак на стомаха. Патоанатомични форми. Стадии на протичане. Разпространение.
63. Лимфни колектори. Клиника, диагностика. Радикални и палиативни операции при различни локализации на стомашния рак.
64. Холелитиаза. Патогенеза, клиника, диагноза. Усложнения. Хирургическо лечение.
65. Остър холецистит – патоанатомични форми, клиника, диагностика, тактика, усложнения, лечение.
66. Механична жълтеница – причини, съвременна диагностика, диференциална диагноза, лечение.
67. Ехинокок на черния дроб – начин на заразяване и проникване на паразита в черния дроб. Структура на кистата. Клиника, диагностика, хирургическо лечение. Усложнения.
68. Остър панкреатит – етиология, патогенеза, патоанатомични форми, клиника, диагностика и лечение.

69. Остър апендицит – етиология, патоанатомични форми. Клиника, диагностика и диференциална диагноза. Усложнения. Тактика на лечение. Особености на острия апендицит в детската, старческа възраст и при бременни жени.
70. Остра чревна непроходимост /илеус/ – класификация, патогенеза клиника, диагностика. Общи принципи на лечение.
71. Обтурационен илеус – причини, особености на клиничното протичане, диагностика и лечение.
72. Странгулационен илеус. Форми, особености, усложнения, клиника, диагностика и лечение.
73. Инвагинация – локализация и форми, етиология, клиника, съвременна диагностика, лечение.
74. Мезентериална тромбоза.
75. Остър гноен перитонит. Класификация. Причинители, начини на проникването им в перитонеалната кухина. Еволюция на острия перитонит. Клинични симптоми в различните стадии, диагностика. Принципи на лечение. Съвременни методи на лечение.
76. Локални перитонити. Локални перитонити – най-чести форми, етиология, клиника, съвременна диагностика, лечение.
77. Рак на дебелото черво – честота на локализацията в различните отдели. Клиника и диагностика при различните локализации. Принципи на хирургично лечение. Усложнения.
78. Вродени аномалии на правото черво и ануса – класификация, принципи на хирургическо лечение.
79. Пропалс на ануса и ректума.
80. Рак на правото черво. Локализация, пътища за метастазирание, клиника, съвременна диагностика, усложнения. Хирургическо лечение – радикални и палиативни методи. Сфинтеросъхраняващи операции на правото черво.
81. Остри гнойни парапроктити. Хронични парапроктити. Клиника, диагностика и лечение.
82. Хемороиди – етиология, клиника, диагностика, усложнения, лечение.
83. Методи на изследване в урологията – клинични, лабораторни, рентгенови, радиоизотопни и инструментални.
84. Семиотика на урологичните заболявания.
85. Хематурия.
86. Ретенция и инконтиненция на урината.
87. Вродени заболявания на бъбреците и уретерите.
88. Клиника и диагностика на бъбречно-каменната болест.
89. Усложнения на бъбречно-каменната болест.
90. Консервативно и оперативно лечение на бъбречно-каменната болест.
91. Остри пиелонефрити /апостематозен пиелонефрит, карбункул, абсцес на бъбрека/.
92. Уросепсис.
93. Хидронефроза и пионефроза.
94. Туберкулоза на бъбреците и пикочните пътища
95. Тумори на бъбрека и легенчето.
96. Травми на бъбреците и уретерите.
97. Тумори на пикочния мехур.
98. Травматични увреждания на пикочния мехур и уретрата. Стриктури на уретрата.
99. Цистити.
100. Камъни на пикочния мехур и уретрата.
101. Периуретрален аденом.
102. Рак на простатата.
103. Вродени аномалии на пикочния мехур и уретрата.
104. Крипторхизъм, ретенция и ектопия на тестиса.

105. Остри и хронични орхити, орхиепидидимити и торзио на тестиса.
106. Тумори на тестиса.
107. Извънбъбречно очистване /хемодиализа – перитонеална диализа/, показания и противопоказания.
108. Вродени изкълчвания на тазобедрената става.
109. Вродени криви ходила.
110. Сколиоза – вродена и ювенилна.
111. Тендовагинити, бурсити, инсерционити, периартрит.
112. Туберкулоза на костите и ставите. Туберкулозен спондилит.
113. Тумори на костите. Класификация. Злокачествени костни тумори. Остеогенен сарком, хондросарком, сарком на Юинг.
114. Счупване на костите. Класификация според мястото на счупването, механизма, фрактурната плоскост, вида на разместванията. Общи клинични симптоми, диагностика. Първа помощ, имобилизация.
115. Счупване на ключицата и лопатката.
116. Счупване на раменната кост.
117. Счупване на костите на предмишницата. Фрактура ради и ин локо типико.
118. Счупване на бедрената шийка.
119. Счупвания на бедрената кост – пертрохантерни, диафизарни, надкондилни, кондилни.
120. Счупване и изкълчвания в областта на глезенната става.
121. Счупване на голямо-пищялната кост.
122. Счупване и изкълчване на гръбначния стълб.
123. Счупване на таза с и без увреди на тазовите органи.
124. Изкълчвания на раменната става. Първично изкълчване.
125. Мекотъкани повреди на коляното /скъсване на менискусите, кръстосаните и колатералните връзки/.
126. Усложнени бактериални деструкции на белия дроб в детската възраст.
127. Вродена хипертрофична пилорна стеноза.
128. Спешна помощ при очни изгаряния.
129. Спешна помощ при проникващи очни наранявания.
130. Остра и хронична дихателна недостатъчност. Индикации за трахеостомия.
131. Чужди тела в дихателните пътища.
132. Чуждо тяло в хранопровода.
133. Травми на носа и околните кухини. Епистаксис.
134. Травми на вътрешното и средното ухо.
135. Абсцесус ретрофарингеалис и абсцесус перитонзиларис.

Учебна литература:

1. Гръдна травма. Ред. Г. Паскалев. ИК ВАП, 2005 г.
2. Ръководство по хирургия с атлас. Ред. Дамян Дамянов. 2009 г.
3. Спешна хирургия. Ред. Н. Ярмов. София. МИ „Арсо“. 2011 г.
4. Ръководство по Гръдна хирургия. Ред. Д. Дамянов. Изд. М. Дринов 2011 г.
5. Хирургия. Учебник за студенти по Медицина. Ред. Н. Ярмов. София. МИ АРСО. 2011 г.
6. Ръководство за Практически Упражнения по Хирургия. И. Новаков. Изд. МУ – Пловдив. 2011 г.
7. Специална хирургия под ръководството на проф. Я. Добрев. 1987 г.
8. Хирургически болести“. Под редакцията на проф. Ст. Баев. 1997 г.
9. Ръководство за практически упражнения по клинична хирургия. Под ред. на проф. Ст. Баев

Съставил:

проф. д-р В. Василев

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра Обща и специална хирургия, акушерство и гинекология, урология, неврохирургия, Протокол № 34 от 26.05.2026

Ръководител катедра:

/доц. д-р Николай Миринчев/

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Медицински факултет, Протокол № 46 от 10.06.2026.

Секретар на ФС:

/гл. ас. д-р Руска Пенкова/

УНИВЕРСИТЕТ “ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ” – БУРГАС

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

**КАТЕДРА „ВЪТРЕШНИ БОЛЕСТИ, ФАРМАКОЛОГИЯ,
ПЕДИАТРИЯ, СОЦИАЛНА МЕДИЦИНА, МЕДИЦИНА НА
БЕДСТВЕНИТЕ СИТУАЦИИ, КОМПЮТЪРНИ ТЕХНОЛОГИИ,
ИНФЕКЦИОЗНИ БОЛЕСТИ, ФИЗИОТЕРАПИЯ И
РЕХАБИЛИТАЦИЯ, ЕПИДЕМИОЛОГИЯ И ТРОПИЧЕСКИ
БОЛЕСТИ“.**

УТВЪРЖДАВАМ

ДЕКАН:

/проф. д-р Христо Бозов, дм/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:

КЛИНИЧНА ФАРМАКОЛОГИЯ

Специалност:

МЕДИЦИНА

Професионално направление: **7.1. Медицина**

Образователно-
квалификационна степен:

МАГИСТЪР

Форма на обучение:

РЕДОВНА

Бургас, 2023 г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА					
Обща учебна заетост (часове):		60	Кредити:		2.0
Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост	
30	30		1.0	1.0	
Вид на дисциплината:	Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	Семестър:	
Задължителна	1+ 1		IV	VIII	
2. УЧЕБНИ ФОРМИ					
Аудиторна заетост:	Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост:	Часове	Кредити
Лекции	15	0.5	Консултации (работа с преподавател)	15	0.5
Практически занятия	15	0.5	Самостоятелна работа- Подготовка на упражнения	15	0.5
3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ					
Форми за оценяване и контрол				· Относителен дял в общата оценка	
Сесийно оценяване: Изпит				0.4	
Семестриално (текущо) оценяване:				0.6	
Форми на семестриален контрол:					
- Присъствие на учебни занятия				0.3	
- Текущо препитване преди всяко упражнение				0.3	
- Активно участие в занятията				0.4	

АНОТАЦИЯ

на дисциплината

„КЛИНИЧНА ФАРМАКОЛОГИЯ”

Предназначение на учебната дисциплина:

Учебната програма по клинична фармакология за медици е съобразена с квалификационната характеристика за тяхната специалност и образователна степен, която придобиват.

В лекционния курс на обучение студентите медици се запознават с основните въпроси, свързани с клиничната фармакология: предмет, цел и задачи на клиничната фармакология, лекарствена терапия, обоснована на доказателства, клинично значение на фармакологичните показатели, видове режими на дозиране, терапевтично лекарствено мониториране, клинична фармакодинамика, клинична хронофармакология, клинична фармакогенетика, фармакотерапия по време на бременност и лактация, фармакотерапия в старческа възраст, фармакотерапия при чернодробна, бъбречна и сърдечно-съдова недостатъчност, лекарствени взаимодействия, фармакоикономика, подходи при лечение с болкоуспокояващи, антихипертензивни, антистенокардни, антибактериални, антиастматични, антиулкусни

Основни задачи на учебната дисциплина:

Придобиване на знания за фармакокинетични и фармакодинамични особености на основни групи лекарствени продукти, които се използват за лечение на сърдечно-съдови заболявания, различни инфекции, безсъние, болка и др. Усвояване на основните принципи на клиничната фармакогенетика и фармакодинамика и тяхното приложение в практиката. Придобиване на знания и умения, приложими в терапията на отделни нозологични единици.

- Да се изучат основните фармакокинетични показатели и тяхното значение в практиката.

- Да се оценят лекарствени продукти от различни лекарствени групи по ефикасност, лекарствена безопасност, поносимост и цена.

- Да се оцени съотношението полза/риск при лечението с лекарствени продукти от различни лекарствени групи.

- Да се изучат подходи при лечение с болкоуспокояващи, сънотворни, антихипертензивни, антистенокардни, антиулкусни, антибактериални средства и др.

Очаквани резултати

Теоретични знания:

- ✓ Овластяване и обсъждане на фармакокинетични и фармакодинамични особености на лекарствени продукти от различни лекарствени групи;
- ✓ Сравняване на лекарствени продукти по ефективност, поносимост, безопасност, цена.

Практически умения:

- ✓ Избор на P-drug при определен болен и изготвяне на терапевтичен план;
- ✓ Изписване на различни лекарствени форми;
- ✓ Умения за получаване на информация за дадено лекарство от различни източници.

Методи на преподаване: традиционни и иновативни методи на преподаване, лекция, беседа, дискусия, презентирание с мултимедия, работа в екип и др.

Форми на самостоятелна работа: курсови работи от реферативен тип, задачи за самостоятелно решаване върху теми от практическите занятия, решаване на тестове, колоквиуми.

Форми на оценяване на придобитите знания

При оценка на знанията на студентите се прилага комбинация от съвременни и класически методи.

Текущ контрол:

- ✓ Устно препитване преди провеждане на практическото занятие
- ✓ Тестове
- ✓ Семинарни занятия - дискусии
- ✓ Колоквиум с тестова част и устно препитване

Семестриален изпит:

- ✓ Тест
- ✓ Теоретичен изпит с писмена част, съхранявана в архива на катедрата и устна част пред комисия от хабилитирани преподаватели.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

ЛЕКЦИИ

Тема	лекции
ПРЕДМЕТ И ЗАДАЧИ НА КЛИНИЧНАТА ФАРМАКОЛОГИЯ. МЕДИЦИНА НА ДОКАЗАТЕЛСТВАТА И ЛЕКАРСТВЕНА ТЕРАПИЯ, ОБОСНОВАНА НА ДОКАЗАТЕЛСТВАТА. СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ ЛЕКАРСТВА – МЯСТО НА КЛИНИЧНАТА ФАРМАКОЛОГИЯ. ПОДХОДИ ЗА ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВИЕТО НА ЛЕКАРСТВЕНИТЕ СРЕДСТВА. 1. Предмет на клиничната фармакология. 2. Задачи на клиничната фармакология. 3. Лекарствена терапия, обоснована на доказателствата. 4. Етапи в създаването на нови лекарства. 5. Добра клинична практика. 6. Подходи за оценка на действието на лекарствените средства. Определение за плацебо и ноцебо ефекти. Фази на клинично изпитване. План за провеждането му и определяне на: цел на изпитването; дизайн на изпитването; контролирани	1

клинични изпитвания; групиране на болните; рандомизиране; описание на болните; описание на лекарственото средство; критерии, които се използват за отчитане на ефекта, методи на статистическа обработка, етични норми, етични лекарски комисии.	
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С БОЛКОУСПОКОЯВАЩИ И СЪНОТВОРНИ СРЕДСТВА 1. Подходи при лечение с болкоуспокояващи и сънотворни средства. Видове безсъние и болка. Клинична характеристика. 2. Обща характеристика на основните фармакологични групи болкоуспокояващи средства и сънотворни средства. 3. Фармакокинетични особености. 4. Дозиране. 5. Лекарствени взаимодействия. 6. Нежелани лекарствени реакции. 7. Противопоказания. 8. Лекарствени продукти.	1
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С АНТИХИПЕРТЕНЗИВНИ СРЕДСТВА 1. Подходи при лечение с антихипертензивни средства. 2. Обща характеристика на основните фармакологични групи антихипертензивни средства. Класификация. 3. Фармакокинетични особености. 4. Дозиране. 5. Лекарствени взаимодействия. 6. Нежелани лекарствени реакции. 7. Противопоказания. 8. Лекарствени продукти.	1
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С АНТИСТЕНОКАРДНИ СРЕДСТВА 1. Подходи при лечение с антистенокардни средства. 2. Обща характеристика на основните фармакологични групи антистенокардни средства. Класификация.	1

3. Фармакокинетични особености. 4. Дозиране. 5. Лекарствени взаимодействия. 6. Нежелани лекарствени реакции. 7. Противопоказания. 8. Лекарствени продукти.	
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ ЛЕЧЕНИЕТО НА ХРОНИЧНА СЪРДЕЧНА НЕДОСТАТЪЧНОСТ. ЛЕКАРСТВЕНА ЕПИДЕМИОЛОГИЯ. ЛЕКАРСТВЕНА БЕЗОПАСНОСТ 1. Подходи за лечение на хронична сърдечна недостатъчност. 2.Класификация. 3. Обща характеристика на основните фармакологични групи за лечение на хронична сърдечна недостатъчност. 4. Фармакокинетични особености. 5. Дозиране. 6. Лекарствено взаимодействие. 7. Нежелани лекарствени реакции. 8. Противопоказания.	1
КЛИНИЧНА ФАРМАКОКИНЕТИКА – ФАРМАКОКИНЕТИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ, КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ЛЕКАРСТВЕНАТА ТЕРАПИЯ 1. Цел на клинично-фармакокинетичното изследване. 2. Клинично значение на фармакокинетичните показатели: а/ бионаличност: абсолютна и относителна; б/ постоянна (равновесна или стационарна) концентрация на лекарственото средство; в/ обем на разпределение; г/ свързване с плазмените протеини; д/ време на полуелиминиране; е/ клирънс.	1
КЛИНИЧНА ФАРМАКОКИНЕТИКА – ФАРМАКОКИНЕТИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ, КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ЛЕКАРСТВЕНАТА ТЕРАПИЯ. ПРИЛАГАНЕ НА ЛЕКАРСТВА ПРИ БРЕМЕННОСТ И ЛАКТАЦИЯ 1. Фармакокинетични показатели, критерии за оценка ефективността от лекарствената терапия: 1. Определяне и оценка на фармакокинетични показатели. 2. Фармакокинетични подходи за определяне режима на дозиране на лекарствените средства: а/ кумулиращ режим на дозиране; б/ некумулиращ режим на дозиране.	1

3.Терапевтично лекарствоо мониториране. Клинична значимост,показания. II. Прилагане на лекарства при бременност и лактация: 1. Актуалност на проблема. 2. Стадий на развитие на плода –особености; лекарствени средства, които сапроти- вопоказани през различните периоди на развитие на плода. 3. Подходи при лечение по време на лактация. Лекарствени средства, които сапро- тивопоказани по време на кърмене.	
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С АНТИАСТМАТИЧНИ СРЕДСТВА. ОСОБЕНОСТИ В ПРИЛАГАНЕТО НА ЛЕКАРСТВАТА ПРИ БОЛНИ С ВРЕДНИ НАВИЦИ И СПОРТИСТИ I. Подходи при лечение с антиастматични средства: 1. Класификация на антиастматични средства. 2. Обща характеристика на основните фармакологични групи антиастматични средства. 3. Фармакокинетични особености. 4. Дозиране. 5. Лекарствени взаимодействия. 6. Нежелани лекарствени реакции. 7. Противопоказания. 8. Лекарствени продукти. II. Особенности в прилагането на лекарствата при болни с вредни навици, при участници в спортни състезания: 1. Влияние на алкохола върху действието на лекарствените средства: фармакокинетични механизми и фармакодинамични механизми. Примери. 2. Влияние на лекарствените средства върху действието на алкохола. Примери. 3. Тютюнопушене. Значимост на проблема. Фармакокинетични и фармакодинамични механизми на влиянието на тютюнопушенето върху действието на лекарствата. Примери. 4. Определение за допинг. Лекарствени средства забранени за употреба от спортисти.	1
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С АНТИУЛКУСНИ СРЕДСТВА. ЗНАЧЕНИЕ НА ХРАНИТЕЛНИЯ РЕЖИМ ЗА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ЛЕКАРСТВЕНАТА ТЕРАПИЯ I. Подходи при лечение с антиулкусни средства:	1

1. Класификация на антиулкасните средства. 2. Обща характеристика на основните фармакологични групи антиулкасните средства. 3. Фармакокинетични особености. 4. Дозиране. 5. Лекарствени взаимодействия. 6. Нежелани лекарствени реакции. 7. Противопоказания. 8. Лекарствени продукти. II. Значение на хранителния режим за ефективността на лекарствената терапия: 1. Значение на хранителния режим за кинетиката на лекарствените средства: а/ механизми на повлияване на резорбцията на лекарствата от поемането на храна; б/ вид на храната и значението ѝ при приложението на някои лекарствени средства; в/ гладуване и лекарства; г/ режим на хранене и лекарства.	
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С АНТИМИКРОБНИ СРЕДСТВА 1. Подходи за лечение с антибактериални средства. 2. Обща характеристика на основните групи антибактериални средства. Вид и спектър на антибактериална активност. 3. Класификация. 4. Фармакокинетични особености. 5. Дозиране. 6. Лекарствени взаимодействия. 7. Нежелани лекарствени реакции. 8. Противопоказания, лекарствени продукти. 9. Принципи на лечение с антибактериални средства.	1
ФАРМАКОИКОНОМИКА 1. Фармакоикономика. Значение, показатели, примери.	1
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С ГЛЮКОКОРТИКОСТЕРОИДИ	1

1. Подходи за лечение с глюкокортикостероиди. 2. Класификация. 3. Фармакологични особености. 4. Дозиране. 5. Лекарствени взаимодействия. 6. Нежелани лекарствени ефекти. 7. Показания. 8. Противопоказания.	
КЛИНИЧНА ХРОНОФАРМАКОЛОГИЯ. КЛИНИЧНА ФАРМАКОГЕНЕТИКА. ОСОБЕНОСТИ ПРИ ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЛЕКАРСТВА В СТАРЧЕСКА ВЪЗРАСТ 1. Клинична хронофармакология: а/значение на циркадиалните ритми; б/лекарствени средства с циркадиални промени в стойностите на фармакокинетичните показатели; в/лекарствени средства с циркадиални промени в размера на ефекта им. 2. Клинична фармакогенетика, значение: а/ клинично значими генетично обусловени особености в кинетиката на лекарствените средства, свързани с мутантни ензими, участващи в метаболитни реакции на ацетиране, хидроксиране; б/ генетичен полиморфизъм, определящ клинично значими отклонения във фармакодинамиката на някои лекарствени средства, примери. 3. Възрастови промени в човешкия организъм в старческа възраст. Промени в действието на лекарствените средства при лечение на възрастни пациенти: а/ промени във фармакокинетиката на лекарствата, резорбция, обем на разпределение, метаболизъм на лекарствените средства, елиминиране; б/ промени във фармакодинамиката на лекарствените средства; в/ особености на нежеланите лекарствени реакции при възрастни хора.	1
ЛЕКАРСТВЕНИ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ. ПОЛЗА И РИСК ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ЛЕКАРСТВЕНИ СРЕДСТВА 1. Видове лекарствени взаимодействия. 2. Комбинирана терапия: а/ целесъобразни лекарствени комбинации – примери; б/ нецелесъобразни лекарствени комбинации – примери. 3. Нежелани лекарствени взаимодействия – примери. 4. Широко използвани в практиката лекарствени средства, при които се наблюдават клинично значими лекарствени взаимодействия. Примери. 5. Полза и риск при прилагането на лекарствени средства.	1

ОСОБЕНОСТИ В ПРИЛАГАНЕТО НА ЛЕКАРСТВЕНИ СРЕДСТВА В УСЛОВИЯТА НА БОЛЕСТНИ СЪСТОЯНИЯ, СЪПЪТСТВАЩИ ОСНОВНОТО ЗАБОЛЯВАНЕ – ЧЕРНОДРОБНА, БЪБРЕЧНА И СЪРДЕЧНА НЕДОСТАТЪЧНОСТ И ДР. ЛЕКАРСТВЕНО ОБУСЛОВЕНИ ПРОМЕНИ В ЛАБОРАТОРНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ 1. Подходи при лечение с лекарствени средства при чернодробна недостатъчност: а/ степен на екстракция, характеристика, примери; б/ чернодробен клирънс; в/ оценка на степента на чернодробната недостатъчност; г/ фармакокинетични особености при елиминиране на лекарствените средства през черния дроб; д/ правила за лечение при чернодробна недостатъчност. 2. Подходи при лечение с лекарствени средства при сърдечна недостатъчност. 3. Особенности в прилагането на лекарствени средства при бъбречна недостатъчност: а/ корекционен фактор; б/ принципи при назначаване на лекарствени средства при болни с бъбречна недостатъчност. 4. Лекарствено обусловени промени в лабораторните показатели.	1
Общо:	15 ч.

СЕМИНАРИ И УПРАЖНЕНИЯ

Тема	лекции
ПРЕДМЕТ И ЗАДАЧИ НА КЛИНИЧНАТА ФАРМАКОЛОГИЯ. МЕДИЦИНА НА ДОКАЗАТЕЛСТВАТА И ЛЕКАРСТВЕНА ТЕРАПИЯ, ОБОСНОВАНА НА ДОКАЗАТЕЛСТВАТА. СЪЗДАВАНЕ НА НОВИ ЛЕКАРСТВА – МЯСТО НА КЛИНИЧНАТА ФАРМАКОЛОГИЯ. ПОДХОДИ ЗА ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВИЕТО НА ЛЕКАРСТВЕНИТЕ СРЕДСТВА. 7. Предмет на клиничната фармакология. 8. Задачи на клиничната фармакология. 9. Лекарствена терапия, обоснована на доказателствата. 10. Етапи в създаването на нови лекарства. 11. Добра клинична практика. 12. Подходи за оценка на действието на лекарствените средства. Определение за плацебо и ноцебо ефекти. Фази на клинично изпитване. План за провеждането му и определяне на: цел на изпитването; дизайн на изпитването; контролирани клинични изпитвания; групиране на болните; рандомизиране; описание на болните; описание на лекарственото средство; критерии, които се използват за отчитане на ефекта, методи на статистическа обработка, етични норми, етични лекарски комисии.	1
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С БОЛКОУСПОКОЯВАЩИ И СЪНОТВОРНИ СРЕДСТВА	1

9. Подходи при лечение с болкоуспокояващи и сънотворни средства. Видове безсъние и болка. Клинична характеристика. 10. Обща характеристика на основните фармакологични групи болкоуспокояващи средства и сънотворни средства. 11. Фармакокинетични особености. 12. Дозиране. 13. Лекарствени взаимодействия. 14. Нежелани лекарствени реакции. 15. Противопоказания. 16. Лекарствени продукти.	
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С АНТИХИПЕРТЕНЗИВНИ СРЕДСТВА 9. Подходи при лечение с антихипертензивни средства. 10. Обща характеристика на основните фармакологични групи антихипертензивни средства. Класификация. 11. Фармакокинетични особености. 12. Дозиране. 13. Лекарствени взаимодействия. 14. Нежелани лекарствени реакции. 15. Противопоказания. 16. Лекарствени продукти.	1
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С АНТИСТЕНОКАРДНИ СРЕДСТВА 9. Подходи при лечение с антистенокардни средства. 10. Обща характеристика на основните фармакологични групи антистенокардни средства. Класификация. 11. Фармакокинетични особености. 12. Дозиране. 13. Лекарствени взаимодействия. 14. Нежелани лекарствени реакции.	1

15. Противопоказания. 16. Лекарствени продукти.	
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ ЛЕЧЕНИЕТО НА ХРОНИЧНА СЪРДЕЧНА НЕДОСТАТЪЧНОСТ. ЛЕКАРСТВЕНА ЕПИДЕМИОЛОГИЯ. ЛЕКАРСТВЕНА БЕЗОПАСНОСТ 2. Подходи за лечение на хронична сърдечна недостатъчност. 2.Класификация. 9. Обща характеристика на основните фармакологични групи за лечение на хронична сърдечна недостатъчност. 10. Фармакокинетични особености. 11. Дозиране. 12. Лекарствено взаимодействие. 13. Нежелани лекарствени реакции. 14. Противопоказания.	1
КЛИНИЧНА ФАРМАКОКИНЕТИКА – ФАРМАКОКИНЕТИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ, КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ЛЕКАРСТВЕНАТА ТЕРАПИЯ 3. Цел на клинично-фармакокинетичното изследване. 4. Клинично значение на фармакокинетичните показатели: а/ бионаличност: абсолютна и относителна; б/ постоянна (равновесна или стационарна) концентрация на лекарственото средство; в/ обем на разпределение; г/ свързване с плазмените протеини; д/ време на полуелиминиране; е/ клирънс.	1
КЛИНИЧНА ФАРМАКОКИНЕТИКА – ФАРМАКОКИНЕТИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ, КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ЛЕКАРСТВЕНАТА ТЕРАПИЯ. ПРИЛАГАНЕ НА ЛЕКАРСТВА ПРИ БРЕМЕННОСТ И ЛАКТАЦИЯ I. Фармакокинетични показатели, критерии за оценка ефективността от лекарствената терапия: 4. Определяне и оценка на фармакокинетични показатели. 5. Фармакокинетични подходи за определяне режима на дозиране на лекарствените средства: а/ кумулиращ режим на дозиране; б/ некумулиращ режим на дозиране. 6.Терапевтично лекарствено мониториране. Клинична значимост,показания. II. Прилагане на лекарства при бременност и лактация: 4. Актуалност на проблема. 5. Стадий на развитие на плода –особености; лекарствени средства, които сапроти- вопоказани през различните периоди на развитие на плода.	1

6. Подходи при лечение по време на лактация. Лекарствени средства, които сапро- тивопоказани по време на кърмене.	
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С АНТИАСТМАТИЧНИ СРЕДСТВА. ОСОБЕНОСТИ В ПРИЛАГАНЕТО НА ЛЕКАРСТВАТА ПРИ БОЛНИ С ВРЕДНИ НАВИЦИ И СПОРТИСТИ I. Подходи при лечение с антиастматични средства: 9. Класификация на антиастматични средства. 10. Обща характеристика на основните фармакологични групи антиастматични средства. 11. Фармакокинетични особености. 12. Дозиране. 13. Лекарствени взаимодействия. 14. Нежелани лекарствени реакции. 15. Противопоказания. 16. Лекарствени продукти. II. Особенности в прилагането на лекарствата при болни с вредни навици, при участници в спортни състезания: 5. Влияние на алкохола върху действието на лекарствените средства: фармакокинетични механизми и фармакодинамични механизми. Примери. 6. Влияние на лекарствените средства върху действието на алкохола. Примери. 7. Тютюнопушене. Значимост на проблема. Фармакокинетични и фармакодинамични механизми на влиянието на тютюнопушенето върху действието на лекарствата. Примери. 8. Определение за допинг. Лекарствени средства забранени за употреба от спортисти.	1
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С АНТИУЛКУСНИ СРЕДСТВА. ЗНАЧЕНИЕ НА ХРАНИТЕЛНИЯ РЕЖИМ ЗА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ЛЕКАРСТВЕНАТА ТЕРАПИЯ I. Подходи при лечение с антиулкусни средства: 9. Класификация на антиулкусните средства. 10. Обща характеристика на основните фармакологични групи антиулкусните средства. 11. Фармакокинетични особености. 12. Дозиране.	1

13. Лекарствени взаимодействия. 14. Нежелани лекарствени реакции. 15. Противопоказания. 16. Лекарствени продукти. II. Значение на хранителния режим за ефективността на лекарствената терапия: 2. Значение на хранителния режим за кинетиката на лекарствените средства: а/ механизми на повлияване на резорбцията на лекарствата от поемането на храна; б/ вид на храната и значението ѝ при приложението на някои лекарствени средства; в/ гладуване и лекарства; г/ режим на хранене и лекарства.	
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С АНТИМИКРОБНИ СРЕДСТВА 10. Подходи за лечение с антибактериални средства. 11. Обща характеристика на основните групи антибактериални средства. Вид и спектър на антибактериална активност. 12. Класификация. 13. Фармакокинетични особености. 14. Дозиране. 15. Лекарствени взаимодействия. 16. Нежелани лекарствени реакции. 17. Противопоказания, лекарствени продукти. 18. Принципи на лечение с антибактериални средства.	1
ФАРМАКОИКОНОМИКА 2. Фармакоикономика. Значение, показатели, примери.	1
КЛИНИКО-ФАРМАКОЛОГИЧНИ ПОДХОДИ ЗА ОПТИМИЗИРАНЕ НА ЛЕЧЕНИЕТО С ГЛЮКОКОРТИКОСТЕРОИДИ 9. Подходи за лечение с глюкокортикостероиди. 10. Класификация. 11. Фармакологични особености. 12. Дозиране.	1

13. Лекарствени взаимодействия. 14. Нежелани лекарствени ефекти. 15. Показания. 16. Противопоказания.	
КЛИНИЧНА ХРОНОФАРМАКОЛОГИЯ. КЛИНИЧНА ФАРМАКОГЕНЕТИКА. ОСОБЕНОСТИ ПРИ ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЛЕКАРСТВА В СТАРЧЕСКА ВЪЗРАСТ 4. Клинична хронофармакология: а/значение на циркадиалните ритми; б/лекарствени средства с циркадиални промени в стойностите на фармакокинетичните показатели; в/лекарствени средства с циркадиални промени в размера на ефекта им. 5. Клинична фармакогенетика, значение: а/ клинично значими генетично обусловени особености в кинетиката на лекарствените средства, свързани с мутантни ензими, участващи в метаболитни реакции на ацетилиране, хидроксилране; б/ генетичен полиморфизъм, определящ клинично значими отклонения във фармакодинамиката на някои лекарствени средства, примери. 6. Възрастови промени в човешкия организъм в старческа възраст. Промени в действието на лекарствените средства при лечение на възрастни пациенти: а/ промени във фармакокинетиката на лекарствата, резорбция, обем на разпределение, метаболизъм на лекарствените средства, елиминиране; б/ промени във фармакодинамиката на лекарствените средства; в/ особености на нежеланите лекарствени реакции при възрастни хора.	1
ЛЕКАРСТВЕНИ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ. ПОЛЗА И РИСК ПРИ ПРИЛАГАНЕТО НА ЛЕКАРСТВЕНИ СРЕДСТВА 6. Видове лекарствени взаимодействия. 7. Комбинирана терапия: а/ целесъобразни лекарствени комбинации – примери; б/ нецелесъобразни лекарствени комбинации – примери. 8. Нежелани лекарствени взаимодействия – примери. 9. Широко използвани в практиката лекарствени средства, при които се наблюдават клинично значими лекарствени взаимодействия. Примери. 10. Полза и риск при прилагането на лекарствени средства.	1
ОСОБЕНОСТИ В ПРИЛАГАНЕТО НА ЛЕКАРСТВЕНИ СРЕДСТВА В УСЛОВИЯТА НА БОЛЕСТНИ СЪСТОЯНИЯ, СЪПЪТСТВАЩИ ОСНОВНОТО ЗАБОЛЯВАНЕ – ЧЕРНОДРОБНА, БЪБРЕЧНА И СЪРДЕЧНА НЕДОСТАТЪЧНОСТ И ДР. ЛЕКАРСТВЕНО ОБУСЛОВЕНИ ПРОМЕНИ В ЛАБОРАТОРНИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ 5. Подходи при лечение с лекарствени средства при чернодробна	1

недостатъчност: а/ степен на екстракция, характеристика, примери; б/ чернодробен клирънс; в/ оценка на степента на чернодробната недостатъчност; г/ фармакокинетични особености при елиминиране на лекарствените средства през черния дроб; д/ правила за лечение при чернодробна недостатъчност. 6. Подходи при лечение с лекарствени средства при сърдечна недостатъчност. 7. Особенности в прилагането на лекарствени средства при бъбречна недостатъчност: а/ корекционен фактор; б/ принципи при назначаване на лекарствени средства при болни с бъбречна недостатъчност. 8. Лекарствено обусловени промени в лабораторните показатели.	
Общо:	15 ч.

КЛИНИЧНА ФАРМАКОЛОГИЯ

КОНСПЕКТ ЗА ТЕОРЕТИЧЕН ИЗПИТ

1. Предмет, цели и задачи на клиничната фармакология. Медицина на доказателствата и лекарствена терапия, обоснована на доказателствата.
2. Подходи за оценка на действието на лекарствените средства при хора.
3. Подходи при лечение с антибактериални средства.
4. Абсолютна и относителна бионаличност и биоеквивалентност на лекарствените средства и значението им за лечебната практика. Терапевтично лекарствено мониториране.
5. Подходи при лечение с антиастматични средства.
6. Фармакокинетични показатели и значението им за клиничната практика. Видове режими на дозиране на лекарствените вещества. Клинично значение.
7. Подходи при лечение с антиулкусни средства.
8. Подходи при лечение с антистенокардни средства.
9. Значение на хранителния режим за кинетиката на лекарствата. Особенности при прилагането на лекарствените средства при болни с вредни навици – алкохол, тютюнопушене.
10. Подходи при лечение с болкоуспокояващи средства.
11. Подходи при лечение със сънотворни средства.

12. Клинична фармакодинамика. Промени във фармакокинетиката и фармакодинамиката на лекарствата при болни с чернодробна недостатъчност. Промени във фармакокинетиката и фармакодинамиката на лекарствата при болни със сърдечно-съдова недостатъчност.
13. Клинична хронофармакология. Циркадни ритми във функциите на организма и изготвяне на рационален дозов режим.
14. Подходи при лечение с антихипертензивни средства.
15. Клинична фармакогенетика – предмет, цел, задачи, клинично значение.
16. Подходи за лечение на сърдечна недостатъчност.
17. Фармакотерапия по време на бременност и лактация.
18. Фармакотерапията в старческа възраст. Промени във фармакокинетиката и фармакодинамиката на лекарствата при болни с ендокринни нарушения – диабет, промяна във функциите на щитовидната жлеза.
19. Промени във фармакокинетиката и фармакодинамиката на лекарствата при болни с бъбречна недостатъчност.
20. Лекарствени взаимодействия – клинично значение.
21. Лекарствена епидемиология и безопасност. Нежелани реакции към лекарствените средства – подходи за установяване наличие на нежелани реакции, класификация, показатели за характеризиране на нежелани реакции.
22. Критерии за оценката ефективността и рационалността на медикаментозното лечение. Фармакоикономика.

ИЗТОЧНИЦИ ЗА САМОСТОЯТЕЛНА ПОДГОТОВКА

1. Клинична фармакология и терапия, под редакцията на доц. д-р Емил Гачев, 2018
2. Клинична фармакология за студенти по медицина под ред. на проф. Костандинова, Пловдив, 2017.
3. Клинична фармакология под ред. на проф. Терзииванов и доц. Атанасова, София, 2013.
4. "Basic & Clinical Pharmacology By Bertram Katzung, 14th edition
5. Goodman and Gilman's The pharmacological basis of therapeutics, 12th edition. Eds. Brunton, Chabner, Knollman, 2011.
6. Basic and Clinical Pharmacology 12th edition, (LANGE Basic Science) by

Katzung, Masters and Trevor, 2011.

7. Principles of Clinical Pharmacology, 2nd edition, by Atkinson, Abernety, Daniels, Dedrick and Markey, Academic Press, 2011.

Съставил:.....

(Доц. д-р Св. Ценов, дм)

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра „Вътрешни болести, фармакология, педиатрия, социална медицина, медицина на бедствените ситуации, компютърни технологии и латински език”, Протокол № 6 от 14.03.23г.

Ръководител катедра:.....

(Проф. д-р Вл. Гончев дм)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Медицински факултет, Протокол № 37 от 20.03.2023г.

Секретар на ФС:

(Гл. ас д-р Руска Ненкова)

УНИВЕРСИТЕТ “ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ” – БУРГАС
ФАКУЛТЕТ ПО МЕДИЦИНА
КАТЕДРА “УНГ, ОЧНИ, ДЕРМАТОЛОГИЧНИ И ВЕНЕРИЧЕСКИ
БОЛЕСТИ”

УТВЪРЖДАВАМ!

ДЕКАН:

проф. д-р Р. Янкова

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:	ДЕРМАТОЛОГИЯ И ВЕНЕРОЛОГИЯ
Специалност:	МЕДИЦИНА
Професионално направление:	7.1. МЕДИЦИНА
Образователно-квалификационна степен:	МАГИСТЪР
Форма на обучение:	РЕДОВНА

Бургас, 2025 г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА					
Обща учебна заетост (часове):		120	Кредити:		4
Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	Извънаудиторна заетост	
90	30		3	1	
Вид на дисциплината:	Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	Семестър:	
ЗАДЪЛЖИТЕЛН А	1+2/1+2		IV,V	VIII, IX	
2. УЧЕБНИ ФОРМИ					
Аудиторна заетост:	Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост:	Часове	Кредити
Лекции	30	1	Консултации (работа с преподавател)	15	0,5
Семинарни занятия	-	-	Самостоятелна работа	15	0,5
Практически занятия	60	2	Реферат	-	-
3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ					
Форми за оценяване и контрол				Относителен дял в общата оценка	
Сесийно оценяване: Изпит				0.4	
Семестриално (текущо) оценяване:				0.6	
Форми на семестриален контрол:					
- Присъствие на учебни занятия				0.3	
- Колоквиум				0.7	
- Реферат				0.0	

АНОТАЦИЯ

на дисциплината „ДЕРМАТОЛОГИЯ И ВЕНЕРОЛОГИЯ“

Предназначение на учебната дисциплина

Учебната дисциплина „ДЕРМАТОЛОГИЯ И ВЕНЕРОЛОГИЯ“ дава знания и умения за първична диагностика, терапия и профилактика на най-разпространените дерматологични заболявания.

Дерматологията е наука, която изучава болестите на кожата и нейните придатъци, както и методите за тяхната диагноза, лечение и профилактика.

Венерологията е наука, която изучава болестите, предаващи се при полов контакт, и методите за тяхната диагноза, лечение и профилактика.

Основната цел на преподаването е усвояване от студентите по медицина на теоретични знания и практически умения за структурата и функцията на нормалната кожа, кожните придатъци и видимите левации, патологичните процеси в различните слоеве на кожата, тяхната диагностика, диференциална диагноза и лечение, както и задълбочени познания върху епидемиологията, клиничната картина, диагностиката и лечението на болестите, предавани по полов път. Преподават се симиотиката на дерматовенерологичните болести, кожните прояви при заболявания на други органи и системи, методите на изследване и опорните точки при поставяне на диагнозата, формира се клинично мислене обосновано на медицинска логика на базата на клинична находка и доказателства от клинично-лабораторните, образните и хистологичните диагностични методи, правилата и етапите при съставянето на диагностично – лечебен план, проследяване, профилактика и прогноза при отделните нозологични единици.

Основни задачи на учебната дисциплина „ДЕРМАТОЛОГИЯ И ВЕНЕРОЛОГИЯ“ са придобиване на знания и умения за прилагане на всички съвременни форми, методи и средства за първична дерматологична диагностика, терапия и профилактика:

- ✓ Снемане на анамнеза при кожно болен.
- ✓ Изследване на обривни елементи:
 - оглед
 - изследване с лупа
 - витропресия
 - палпация
 - системно и равномерно изстъргване повърхността на обривните елементи при сквамозни дерматози.
- ✓ Обективно изследване на кожно болни и описване на дерматологичен статус /описание на обривните елементи/.
- ✓ Изпитване на дермографизъм
- ✓ Изследване симптома на Николски.
- ✓ Установяване на капилярна чупливост.
- ✓ Кожни тестове за свръхчувствителност:
 - епикутанни
 - скарификационни
 - интрадермални
 - prick test
- ✓ Наблюдение на микроскопски препарат и култура за доказване на микологично заболяване.

- ✓ Търсене на акари и наблюдение под микроскоп.
- ✓ Обективно изследване на болен с полово-предавана болест.
- ✓ Приготвяне и наблюдение на микроскопски препарат за гонококи.
- ✓ Наблюдение на бледи спирохети в тъмно зрително поле и запознаване с методите за серологична диагностика на сифилис.
- ✓ Рецепти за локална и обща терапия в дерматологията.

Структура на учебното съдържание: В преподаването по дисциплината се провеждат лекции, семинарни упражнения и се задават задачи за самостоятелна работа.

Методи и средства на преподаване: Методите на обучението са начин за работа на университетския преподавател и студента, с помощта на които се постига овладяване на знанията, уменията и навиците, формира се светогледът на студентите и се развиват техните способности. По дисциплината „ДЕРМАТОЛОГИЯ И ВЕНЕРОЛОГИЯ“ се използват следните методи и средства: лекция с дискусия и обсъждане; снемане на анамнеза и статус и представяне на пациенти пред преподавателя; дискутиране на необходими изследвания, диференциални диагнози и терапия; интерактивни методи; презентации; виртуални пациенти. Студентите предварително се запознават с теоретичната част преди всяко упражнение. Всяко упражнение завършва с малък тест върху материала от предходното упражнение.

Форми на обучение: Изучаването на дисциплината се осъществява в следните форми:

1. Лекции, в които се дават основните теоретични знания по разглежданите теми. По част от темите и подтемите, които могат да се изучават самостоятелно от учащите се, лекциите са въвеждащи. Те разкриват същността на въпросите, попадащи в обсега на темите и насочват към самостоятелна работа по препоръчаната литература. Успоредно с лекционния материал ще се провеждат и разисквания по теоретичните въпроси, решаване на задачи, свързани с практическото прилагане на разглежданите методи, решаване на дидактически тестове и казуси и др.

2. Консултации за изясняване на основни понятия, статистически характеристики и др. и насочване към специфичните им особености, с оглед преодоляване на трудности при самостоятелната работа и др.

3. Самостоятелната работа на студентите се организира чрез комуникация по електронната поща, съвместна работа по научни и професионални задачи, покриването на текущи тестове по зададена тема от преподавателя, провеждащ упражненията и др.

Методи на оценяване

№	Форма на семестриален контрол при форма на контрол „Изпит“	Точки (K ₁)
1.	Присъствие на учебни занятия	30
2.	Активно участие в учебните занятия	70
3.	Реферат	0
Общо:		100

№	Форми за оценяване	Писмен със събеседване или тест	Точки (K ₂)
Практически и писмен изпит с тест и три въпроса от конспекта и събеседване			
1.	Стоп тест		20
2.	Практически изпит		20

3.	Теоретичен изпит	60
3.1.	Въпрос № 1	20
3.2.	Въпрос № 2	20
3.3.	Въпрос № 3	20

Окончателната оценка по учебната дисциплина се формира като общ резултат от семестриалното и сесийното оценяване при съобразяване с относителния им дял в общата оценка по следната формула:

$$\text{Окончателна оценка (K)} = 0,4 * K_1 + 0,6 * K_2$$

Окончателна оценка в точки	до 49	от 50 до 61	от 62 до 74	от 75 до 88	89 и повече
Окончателна оценка по шестобална система	Слаб (2)	Среден (3)	Добър (4)	Мн. добър (5)	Отличен (6)

Предварителни изисквания към основните знания и умения на студентите

Студентите следва да имат познания по: Широк набор от знания и умения, свързани с диагностика, лечение и профилактика на кожни заболявания и полово предавани инфекции (ППИ). Анатомия и физиология на кожата. Диагностика и лечение на често срещани кожни заболявания, като дерматит/екзема, псориазис, акне. Диагностика и лечение на инфекции, предавани по полов път включително, но не само, гонорея, хламидия, сифилис, херпес и ХИВ. Разпознаване и разграничаване на различните видове рак на кожата и тяхното лечение. Познания за основните дерматологични хирургични техники, включително пълнч биопсия и кожна ексцизия. Добро разбиране за фармакологичното лечение на кожни заболявания и ППИ, включително локални и системни терапии. Ефективни комуникационни умения, за да обясняват диагнози, лечения и превантивни мерки на различни пациенти.

Очаквани резултати

След завършване на обучението по Дерматология и венерология студентите трябва да са усвоили следните познания и умения:

- ✓ Да владеят умения за снемане на насочена дерматологична анамнеза в контекста на общия здравен статус на пациента.
- ✓ Да познават основните методи за обективно изследване на обриви по кожата.
- ✓ Да умеят да направят пълноценно описания на дерматологичен статус.
- ✓ Да познават методите за изследване на дермографизъм, симптома на Николски, обективните признаци при псориазис, капилярна чупливост.
- ✓ Да познават характеристиките на кожните тестове за свръхчувствителност: епикутанни, скарификационни, интрадермални, prick test.
- ✓ Да познават наблюдаваните явления в микроскопски препарат и култура за доказване на микологично заболяване.
- ✓ Да познават методите за търсене на акари при скабиес и наблюдаваните явления в препарат под микроскоп.
- ✓ Да познават методите за обективно изследване на болен с полово-предавана болест и да умеят да извършват приготвяне и наблюдение на микроскопски препарат за гонококи.
- ✓ Да познават демонстрацията на бледи спирохети в тъмно зрително поле и методите за серологична диагностика на сифилис.

- ✓ Да умеят да изписват рецепти с най-често прилаганите препарати за локална и обща терапия в дерматологията.

Форми на оценяване на придобитите знания

При оценка на знанията на студентите се прилага комбинация от съвременни и класически методи.

Текущ контрол:

- ✓ Устно препитване преди провеждане на практическото занятие
- ✓ Тестове
- ✓ Семинарни занятия - дискусии
- ✓ Оценка и заверка на протоколите в края на упражнението
- ✓ Колоквиум

Семестриален изпит:

- ✓ Тест
- ✓ Практически изпит
- ✓ Теоретичен изпит с писмена част, съхранявана в архива на катедрата и устна част пред комисия от хабилитирани преподаватели.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

ЛЕКЦИИ

№ по ред	Тема	Лекции ч.
1.	<i>Анатомия и физиология на кожата и видимите лигавици. патологични промени в епидермиса.</i> Анотация. Анатомично, хистологично и електронномикроскопско устройство на епи-дермиса. Кератиноцити и други видове клетки в епидермиса. Устройство на дермата –анатомия, хистология, електронно-микроскопско устройство – влакнести структури, клетъчни елементи, основна субстанция. Хиподерма –анатомично и хистологично уст-ройство. Устройство на видимите лигавици. Особенности в устройството на лигавиците. Физиология на кожата: защитна, терморегулационна, секреторна, резорбтивна, отделителна функция на кожата. Кератопоеза и меланогенеза.	2
2.	<i>Пиодермии.</i> Анотация. Етиология. Класификация на пиодермиите. Стафилодермии: характеристика на причинителите, особености. Стафилококови заболявания на косменомастните фоли-кули; остри и хронични форми. Стафилококови заболявания на потните жлези – екринни и апокринни; остри и хронични форми. Стрептодермии: характеристика на причинителите, особености. Клинични форми на стрептодермиите: Импетиго – варианти. Интертриго. Ектима. Еризипел – клинични форми. Некротизиращ фасциит. Смесени и атипични форми на пиодермиите. Етиологична диагностика. Лечение.	2

3.	Дерматовирози. Кожна туберкулоза. Анотация. Дерматовирози. Класификация. Вирусни заболявания от херпесната група: Херпес симплекс – първични и рецидивиращи форми. Херпес зостер. Усложнения. Лечение. Заболявания причинени от човешки папиломни вируси: обикновени и плоски брадавици, кондиломи. Вирусни заболявания от вариолни и параваксинални вируси – молускум контагиозум, туберкулум мулгенциум, ектима контагиозум. Други вирози – синдром уста, ръка, крак. Туберкулоза на кожата – етиология, патогенеза. Класификация. Първични /локализирани/ форми на туберкулоза: лупус вулгарис, коликвативна, верукозна, улцерозна форма. Вторични /дисеминирани/, форми: индуративна, папулонекротична, лихеноидна, милиарна форма. Диагноза. Лечение.	2
4.	Дерматомикози. Анотация. Етиология, характеристика на патогенните гъби, класификация. Класификация на дерматомикозите. Кератомикози – питириазис верзиколор. Трихомикози: микроспория, трихофития, фавус – повърхностни и дълбоки форми. Диагноза. Лечение. Епидермомикози. Епидермофития – клинични форми. Руброфития – форми. Онихомикози. Лечение. Кандидоза – етиология, условия за развитие. Кожни и лигавични форми – диагноза, лечение. Дълбоки микози – актиномикоза.	2
5.	Еритемни дерматози. Булозни дерматози. Анотация. Ексудативна полиморфна еритема – етиопатогенеза, клиника. Тежки форми. Лечение. Нодозна еритема – етиопатогенеза, клинични форми. Лечение. Пемфигус вулгарис – етиопатогенеза. Клинични форми – вулгарен, вегетиращ, фолиацеен, себореен. Хистологични и имунофлуоресцентни критерии. Диференциална диагноза. Лечение. Пемфигоид. Етиология и патогенеза. Клинични форми – булозен пемфигоид, цикатрициален пемфигоид. Херпетиформен дерматит – етиопатогенеза, клиника и форми; хистологична и имунофлуоресцентна диагностика. Лечение.	2
6.	Еритемопапулосквамозни дерматози. Анотация. Псориазис вулгарис. Етиопатогенеза – хипотези, провокиращи фактори. Клиника – типични и атипични форми. Диагностични, клинични симптоми. Тежки форми на псориазис. Диференциална диагноза. Лечение – общо, локално, климатолечение. Питириазис розеа. Етиология и патогенеза. Протичане, усложнения. Лихен рубер планус. Етиопатогенеза – хипотези. Клинични форми, диференциална диагноза. Хистология. Лечение.	2
7.	Алергични дерматози – алергичен шок, уртикария, строфулус. Анотация. Класификация на алергичните реакции по Кумбс и Гел – клинични варианти, съответстващи на горната класификация. Реакции от ранен /бърз/ тип. Алергичен шок – етиология, форми, симптоматика, параклиника и лечение. Уртикария – определение, етиологични фактори. Класификация на уртикарията – алергични, неалергични, физикални форми. Лечение. Едем на Квинкс – придобита и наследствена форма. Диференциална диагноза. Лечение. Псевдоалергични реакции от бърз тип. Строфулус – етиопатогенеза, клинични форми, лечение.	2
8.	Екзема. Дерматити. Анотация. Екзема – определение. Класификация –	2

екзотенна, ендотенна, себорейна, Етиология, патогенеза и имунология на екземата. Клиника, еволюция. Форми на екзо-генната екзема – алергична, оптоерпична, дисхидротична, микробна. Ендотенна екзема – характеристика на атопичния терен, стадии в развитието. Особености на себореята екзема. Диагноза. Лечение на екземата. Дерматити – определяне. Етиопатогенеза. Дерматити от механични, физични, биологични, химични фактори.	Медикаментозни дерматози. Аноатция. Класификация на медикаментозните реакции. Имунологична характеристика и клинични прояви на медикаментозните дерматити – алергичен шок, уртикария, медикаментозни екзантеми, синдром на Лайел, алергични васкулити, алергични дерматити, еритема фиксум медикаментозум, Псевдоалергични медикаментозни реакции. Дерматози с възможна медикаментозна етиология. Показване на медикаментозната алергия – директни и индиректни методи. Лечение.	Хроничен дискиден тип лупус еритематозус. Клинична и хистологична характеристика, атипични форми. Диагностика и лечение. Системен лупус еритематозус – кожни и лигавични прояви. Общи прояви, органна симптоматика. Диагностика и лечение. Дерматомиозит – етиопатогенеза, имунология. Клинични форми. Диагноза и диференциална диагноза. Лечение. Склеродермия – етиопатогенеза, имунология. Склеродермия циркулаторна – клинични форми. Склеродермия дифуза – кожни прояви, органна локализация. Диагноза и диференциална диагноза. Лечение. Смесена болест на съединителната тъкан.	Себорея и себорея заболелания. Афтоза. Аноатция. Себорея – определяне. Етиопатогенеза – фактори. Акне вулгарис – етиопатогенетични фактори. Клиника – клинични форми. Тежки форми на акне, асоциирани форми, екзотенно обусловени форми. Лечение. Розацея – етиопатогенеза. Клиника – клинични форми. Лечение. Афтоза. Вулгарис, рецидивиращи афти. Синдром на Бехчет. Афтозна болест. Етиопатогенеза. Клиника. Диференциална диагноза. Лечение.	Преканцерози. Доброкачествени тумори. Локалестивни тумори на кожата. Класификация на преканцерозите състояния. Аноатция. Преканцерози – клинични форми, лечение. Интраепидермални карциноми. Вазопелуларен карцином – провокиращи фактори, клинични форми, лечение. Спироелуларен карцином – характеристика, метастазирание. Клинични форми, типични локализации, хистология, лечение. Малигнен меланом – преканцерози, ранни безиз за метастазирания. Клинични форми, начини на метастазирание, хистология, лечение.	Сифилис. Подобно сифилис. Аноатция. Етиология. Епидемиология. Имунитет и алергия. Общо противане. Класификация. Првичен и вторичен сифилис. Третичен сифилис – кожно-лигавични прояви и органни прояви.
	2	2	2	2	2

14.	Сифилис. Гонококция. Анотация. Сифилис на нервната система и вътрешните органи. Вроден сифилис – класификация. Сифилис на плода, на кърмачето, на ранната и късна детска възраст. Симптоми на вродения сифилис. Диагностика на сифилиса. Серология на сифилиса. Лечение, критерии за излекуване. Проследяване. Гонококция – етиология, епидемиология. Общо протичане. Остра и хронична гонококова инфекция. Клиника на гонококозата у жената и мъжа. Екстрагенитална и метастатична гонококоза. Детска гонококоза. Усложнения на гонококозата у жената. Усложнения на гонококозата у мъжа. Лечение на гонококозата и на усложненията ѝ.	2
15.	ХИВ-инфекция. Кожно-лигавични прояви при ХИВ-инфекция. Анотация. ХИВ-инфекция – определение, етиопатогенеза, стадий. Кожно-лигавични прояви от инфекциозен и неинфекциозен характер. Лечение на кожно-лигавичните прояви.	2
Общо:		30 ч

УПРАЖНЕНИЯ

№ по ред	Тема	Часове
1.	ОБРИВНИ ЕЛЕМЕНТИ ✓ Макроморфологични промени – обривни елементи, /кожни ефлоресценции, екзанте-ми/. Първични и вторични обриви. ✓ Класификация на обривните елементи: - макули /петнисти обривни елементи/; - плътни обривни елементи; - ексудативни обривни елементи; - обривни елементи вследствие нарушение в целостта на кожата; - отпадъчни обривни елементи; - обривни елементи вследствие атрофия, хипертрофия и цикатрикс.	2
2.	ОБРИВНИ ЕЛЕМЕНТИ ✓ Особенности на обривните елементи по лигавиците – енантеми. ✓ Локализация на екзантемите и енантемите, подреждане, групиране, сливане. Еритродермии. ✓ Мономорфни и полиморфни обриви. Еволютивен полиморфизъм.	2
3.	ВЪНШНО ЛЕЧЕНИЕ НА КОЖНИТЕ БОЛЕСТИ. ВЪНШНИ ЛЕКАРСТВЕНИ ФОРМИ. ✓ Основни субстанции. Основни /прости/ лекарствени средства: - течности; - прахове /пудри/; - течни масла;	2

	- твърди, мазни, мазноподобни вещества. ✓ Рецепти	
4.	ВЪНШНО ЛЕЧЕНИЕ НА КОЖНИТЕ БОЛЕСТИ. ВЪНШНИ ЛЕКАРСТВЕНИ ФОРМИ. ✓ Сложни /съставни/ лекарствени средства: разтвори, лосиони, микстури, линименти, охлаждащи унгвенти, пасти, желета, лакове, пластири, аерозолни препарати, средства за почистване. - Приложение ✓ Рецептури	2
5.	ПИОДЕРМИИ – I-ва част (Тест и колоквиум върху упр. 1, 2, 3, 4) ✓ Фактори за възникване: външни, вътрешни. ✓ Основни групи пиодермии. Обща характеристика, особености в клиниката и протичането. ✓ Стафилодермии: - стафилококови заболявания на космения фоликул /фоликулити/; - стафилококови заболявания на потните жлези; - стафилококови заболявания на ноктите. ✓ Лечение.	2
6.	ПИОДЕРМИИ – II - част ✓ Стрептодермии: Импетиго, интертриго стрептогенес, еризипел, ектима, други стрептодермии. ✓ Смесени пиодермии. ✓ Пиоалергии и пиемиди. ✓ Лечение. ✓ Профилактика на пиодермиите.	2
7.	ДЕРМАТОВИРОЗИ. ✓ Дерматовирози от херпесната група: херпес симплекс, херпес зостер. ✓ Инфекции на кожа и лигавици от папиломната група вируси: веруце вулгарес, веруце плане, кондилوماتа акумината. ✓ Дерматози от вариолната група вируси: молускум контагиозум, вариолно-ваксинни усложнения, туберкулум мулгенциум, ектима контагиозум. ✓ Лечение.	2
8.	КОЖНА ТУБЕРКУЛОЗА. ✓ Фактори за развитие на кожната туберкулоза. ✓ Класификация на кожната туберкулоза: - първична туберкулоза на кожа и лигавици: локализирана и дисеминирана форма; - вторична туберкулоза на кожа и лигавици. - Огнищна туберкулоза. - Дисеминирана туберкулоза. - Съвременен възглед за дисеминираните форми на туберкулозата. ✓ Диагноза и диференциална диагноза. ✓ Лечение и профилактика.	2
9.	МИКОЗИ. ✓ Дерматомикози. Класификация. ✓ Дерматофитни инфекции. Локализация: капилицум, брада,	2

	гладка кожа, гънки, ръце, стъпала. ✓ Лабораторна диагностика на дерматофити: - Директно микологично изследване. Приготвяне на нативен препарат. - Културелна диагностика. Демонстрация на култури. ✓ Лечение и профилактика на микозите.	
10.	КАНДИДАМИКОЗИ. ✓ Условие за възникване на кандидамикозите. ✓ Лигавична кандидоза. ✓ Кандидоза на кожа. ✓ Хронична кожнолигавична кандидоза. Кожнолигавична кандидоза при вроден иму-нен дефицит. Кандида гранулом. ✓ Лабораторна диагностика на кандидамикозите: - директно изследване; - културелна диагностика. ✓ Лечение и профилактика.	2
11.	МИКОЗИ С КОЖНО И СИСТЕМНО ЗАСЯГАНЕ /ДЪЛБОКИ МИКОЗИ/. ✓ Актиномикоза. ✓ Мадуромикоза. ✓ Диагноза и диференциална диагноза. ✓ Лечение.	2
12.	ДЕРМАТОЗООНОЗИ. (Тест и колоквиум върху упр. 5, 6, 7, 8, 9, 10) ✓ Заболявания причинени от кърлежи: скабиес, тромбидиазис, иксодиазис, демодещидозис. ✓ Заболявания причинени от инсекти. ✓ Други дерматозоозии. ✓ Лечение на дерматозоозите.	2
13.	ЕРИТЕМНИ ДЕРМАТОЗИ. ✓ Еритема мултиформе. Форми на заболяването. Поведение. ✓ Еритема нодозум. Диагноза и диференциална диагноза. ✓ Лечение. ✓ Васкулити – клинични форми, диагностика и лечение.	2
14.	БУЛОЗНИ ДЕРМАТОЗИ. ✓ Пемфигус. Пемфигус вулгарис. Пемфигус фолиацеус. ✓ Пемфигоид. Булозен пемфигоид. Цикатрициален пемфигоид. ✓ Дерматитис херпетиформис. Линеарна IgA булозна дерматоза. Булозна дерматоза на детската възраст. ✓ Диагноза и диференциална диагноза на булозните дерматози. ✓ Лечение на булозните дерматози.	2
15.	ЕРИТЕМОПАПУЛОСКВАМОВНИ ДЕРМАТОЗИ. ✓ Псориазис. Клинични варианти: псориазис вулгарис, псориазис артропатика, псориазис пустулоза. ✓ Лихен планус. Клинични варианти. ✓ Пителиазис розеа. ✓ Диагноза. Диференциална диагноза. ✓ Лечение.	2
16.	АЛЕРГИЧНИ ДЕРМАТОЗИ. ✓ Уртикария. Остра уртикария. Хронична уртикария. Едем на Квинке. Поведение, лечение.	2

	✓ Херeditарен едем. Диагноза и диференциална диагноза. Поведение, лечение. ✓ Строфулус. Диагноза и диференциална диагноза. Лечение.	
17.	МЕДИКАМЕНТОЗНИ ДЕРМАТОЗИ. ✓ Алергичен шок. Клинична картина, варианти. Поведение, лечение. ✓ Токсична епидермална некролиза. Диагноза и диференциална диагноза. Лечение.	2
18.	МЕДИКАМЕНТОЗНИ ДЕРМАТОЗИ. ✓ Еритема фиксум. Клинични варианти. Диагноза и диференциална диагноза. Лечение. ✓ Медикаментозни екзантеми. Диагноза, диференциална диагноза и диагностични проблеми. Поведение, лечение. ✓ Медикаментозно индуцирани болести. Засягане на кожни придатъци.	2
19.	ЕКЗЕМИ (ДЕРМАТИТИ) ✓ Екзема контактум (Екзема вулгаре). Остра, подостра, хронична екзема. Клинични форми: Екзема контактум – алергична и ортоергична, микробна, микотична, дисхидро-зиформена. Диагноза и диференциална диагноза. ✓ Екзема ендегенес (Атопичен дерматит). Атопичен терен. Стадии в протичането на атопичния дерматит. Диагноза и диференциална диагноза. ✓ Екзема себороикум (Дерматитис себороидес). Възрастово обусловени стадии в протичането. Диагноза и диференциална диагноза. ✓ Лечение. Рецепти.	2
20.	ДЕРМАТОЗИ ПРИЧИНЕНИ ОТ ВЪНШНИ ФАКТОРИ. (Тест и колоквиум върху упр. 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19) ✓ Дерматози от физични фактори: - дерматози от механични въздействия; - дерматози от термични въздействия; - дерматози от йонизиращи въздействия. ✓ Фотодерматози. ✓ Професионални дерматози. ✓ Алергологична лаборатория. Скарификационен тест, епикутанен тест, интрадермален тест.	2
21.	СЕБОРЕЯ И СЕБОРЕЙНИ СЪСТОЯНИЯ. ✓ Себорея. Себореен терен. Себорея сика. Себорея олеозум. ✓ Акне. Клинична картина. Форми на заболяването. Индуцирано акне. ✓ Розацея. Клинични варианти. Диференциална диагноза. ✓ Дерматитис периоралис. ✓ Лечение. Рецепти.	2
22.	СЪЕДИНИТЕЛНО-ТЪКАНИ БОЛЕСТИ. ЛУПУС ЕРИТЕМАТОЗУС. ✓ Лупус еритематозус хроникус кутанеус. ✓ Лупус еритематозус субакутус. ✓ Лупус еритематозус систематизатус. ✓ Диагноза и диференциална диагноза.	2

	✓ Лечение.	
23.	СЪЕДИНИТЕЛНОТЪКАНИ БОЛЕСТИ. СКЛЕРОДЕРМИИ. ДЕРМАТОМИОЗИТ. ✓ Склеродермия: - Циркумскриптна склеродермия. Клинични форми. Диагноза и диференциална диагноза. - Склеродермия систематизата. Клинични форми. Диагноза и диференциална диагноза. ✓ Дерматомиозит. Клинични варианти. Диагноза и диференциална диагноза. Лечение.	2
24.	СЪЕДИНИТЕЛНОТЪКАНИ БОЛЕСТИ. СКЛЕРОДЕРМОПОДОБНИ СЪСТОЯНИЯ. АФТОЗИС. ✓ Смесена съединително тъканна болест. Диагноза и диференциална диагноза. Лечение. ✓ Склередема адулторум /Бушке/. ✓ Афтозна болест: - Хронични рецидивиращи афти. - Биполарна афтоза. - Генерализирана афтоза. - Лечение.	2
25.	ПРЕКАНЦЕРОЗИ. ДОБРОКАЧЕСТВЕНИ ТУМОР. ✓ Прекаncerози: - Облигатни прекаncerози: ксеродерма пигментозум, хейлитис актиника, левкоплакия, хроничен рентгенов дерматит. - Факултативни прекаncerози: кератозис актиника, цикатрикси, хронични възпалителни процеси. ✓ Доброкачествени тумори: - Невуси: меланоцитни невуси, органоидни невуси. - Кератозис себороидес. - Фиброми. - Липоми. - Хемангиоми.	2
26.	ЗЛОКАЧЕСТВЕНИ ТУМОРИ. ✓ Епителни злокачествени тумори: - карцинома базоцелуларе; - карцинома спиноцелуларе; - интраепидермални карциноми; - Морбус Пейджет. ✓ Меланома малигнум. ✓ Лечение.	2
27.	СИФИЛИС. СИФИЛИС АКВИЗИТА. ✓ Етиология. ✓ Епидемиология. ✓ Клинична картина на сифилиса. Стадии в протичането: - Сифилис примария. - Сифилис секундария. - Сифилис терциария.	2
28.	СИФИЛИС	2

	✓ Сифилис конгенита: - ранен вроден сифилис; - късен вроден сифилис. ✓ Лабораторна диагностика на сифилиса: - Демонстрация на спирохета палида. - Неспецифични серологични реакции. Демонстрация на бърз микротест. - Специфични реакции. Демонстрация на хемаглутинационен и имнофлуоресцентен тест. Интерпретация на серологичните резултати. ✓ Лечение на сифилиса.	
29.	ГОНОКОКЦИЯ. НЕГОНОКОКОВИ УРОГЕНИТАЛНИ ИНФЕКЦИИ. НЕИНФЕКЦИОЗНИ УРОГЕНИТАЛНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ. <i>Гонококция</i> ✓ Гонококция у мъжа. Усложнения. ✓ Гонококция у жената. Усложнения. ✓ Гонококция у детето. ✓ Екстрагенитална и метастатична гонококция. ✓ Диагностика. Демонстрация на микроскопски препарат с гонококи. ✓ Лечение. Негонококови уретрити /НГУ/ ✓ Инфекциозни НГУ: - бактериални - хламидийни - микоплазмени - вирусни - трихомоназни - микотични ✓ Неинфекциозни урогенитални заболявания. ✓ Диагностика. - Анамнеза. - Урогенитален статус. - Лабораторни изследвания. ✓ Лечение на инфекциозните и неинфекциозни урогенитални заболявания.	2
30.	НIV-ИНФЕКЦИЯ. (Тест и колоквиум върху упр. 20 - 29) ✓ Етиология. Епидемиология. ✓ Клинична картина. Кожни и лигавични прояви. ✓ Лабораторни тестове. ✓ Диагноза. ✓ Лечение на кожно-лигавичните прояви. ✓ Профилактика.	2
	Общо:	60 ч.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗПИТ

по Дерматология и венерология

Обща дерматология

1. Структура на здрава кожа и кожни придатъци: епидермис, дерма, дермо-епидермална граница, хиподерма, космени фоликули, мастни и потни жлези.
2. Кръвоснабдяване и инервация на кожата.
3. Епидермална диференциация, кератинизация и меланогенеза
4. Потоотделяне и себумна продукция, водно-липидна мантия. Терморегулаторна функция. Нормална микробна флора на кожата и лигавиците.
5. Основни хистопатологични картини в епидермиса и в дермата. Имунофлуоресценция и имунохистохимия.
6. Особености на анамнезата в дерматологията: анамнеза на заболяването и коморбидностите, фамилна анамнеза, лекарствена анамнеза.
7. Обривни елементи по кожата: петнисти, клинични примери.
8. Обривни елементи по кожата: плътни, клинични примери.
9. Обривни елементи по кожата: ексудативни, клинични примери.
10. Обривни елементи по кожата: вследствие на нарушаване на целостта на кожата, отпадни обривни елементи, клинични примери.
11. Обривни елементи по кожата: вследствие на видоизменение на структурните елементи кожата, клинични примери.
12. Обривни елементи по лигавиците (енантеми), клинични примери.
13. Методи за изследване в дерматовенерологията: физикални методи за изследване, методи на алергологично изследване, методи на микробиологична диагностика.
14. Основни принципи на локалната терапия - локални лекарствени форми.
15. Системна терапия – антибиотици, кортикостероиди, антихистамини, антимиотици, системни антималярии, ретиноиди, цитостатици, псоралени, биологични медикаменти.
16. Физикална терапия – показания, начин на приложение, контраиндикации: електротерапия, лазерна терапия, криотерапия, фототерапия, таласотерапия, лъче- и рентген терапия, климатотерапия.
17. Дерматохирургия – малки диагностични и терапевтични хирургични процедури в дерматологията: пънч биопсия, инцизионна биопсия, кюретаж, шейв ексцизия, елиптична ексцизия.

Специална дерматология

1. Дерматовирози: Herpes simplex.
2. Дерматовирози: Herpes zoster.
3. Дерматовирози: HPV инфекции. Molluscum contagiosum.
4. Пиодермии: Стафилодермии.
5. Пиодермии: Стрептодермии.
6. Коринебактериални инфекции: Erythrasma, Trichobacteriosis, Keratolysis plantaris sulcata (pitted keratolysis).
7. Микобактериални инфекции: Tuberculosis cutis. Lepra.
8. Борелиози: M. Lyme.
9. Микози на кожата: Tinea cutis glabrae, Tinea capitis, Tinea unguium.
10. Дрождеви инфекции: Candidiasis.
11. Ектопаразитози: Scabies, Pediculosis.
12. Дерматози от фактори на външната среда: механични фактори, ниски температури, високи температури, йонизиращи и нейонизиращи лъчения.
13. Дерматози от фактори на външната среда: Фотодерматози. Фитофотодерматози.

14. Дерматит/Екзема: Dermatitis contacta irritativa, Dermatitis contacta allergica, Eczema nummularе.
15. Дерматит/Екзема: Dermatitis atopica.
16. Дерматит/Екзема: Dermatitis seborrhoeica.
17. Алергични дерматози: Urticaria, Oedema Quincke - наследствен, придобит.
18. Лекарствени дерматози: Алергичен шок, Stevens-Johnson syndrome (SJS), Токсична епидермална некролиза (TEN / S. Lyell), DRESS syndrome.
19. Лекарствени дерматози: Exanthema medicamentosum, Erythema fixum.
20. Еритемни дерматози: Erythema multiforme, Erythema anulare centrifugum, Erythema nodosum.
21. Еритемо-папуло-сквамозни дерматози: Psoriasis.
22. Еритемо-папуло-сквамозни дерматози: Parapsoriasis, Pityriasis lichenoides, Pityriasis rubra pilaris, Pityriasis rosea.
23. Папулозни (лихеноидни) дерматози: Lichen planus.
24. Автоимунни булозни дерматози: Pemphigus vulgaris, pemphigus foliaceus, pemphigus paraneoplasticus (PNP).
25. Субепидермални булозни дерматози: Булозен пемфигоид, Pemphigoid gestationis, Dermatitis herpetiformis, Линеарна IgA дерматоза.
26. Болести на съединителната тъкан: Lupus erythematosus.
27. Болести на съединителната тъкан: Dermatomyositis.
28. Болести на съединителната тъкан: Scleroderma progressiva, Morphea (Scleroderma circumscripta)
29. Болести с нарушена пигментация: ахромии и хипохромии. Болести с нарушена пигментация: хиперхромии.
30. Неинфекциозни грануломатози: Sarcoidosis, Granuloma anulare.
31. Съдови дерматози: болести на терминалните кожни съдове – Acrocyanosis, Perniones, феномен на Raynaud.
32. Съдови дерматози: болести на артериите и болести на венозната система.
33. Съдови дерматози: пурпура и васкулити
34. Болести на космите: вродени и придобити алопеции и хипертрихозии.
35. Болести на мастните жлези: Acne vulgaris, Rosacea, Dermatitis perioralis.
36. Гноен хидраденит.
37. Меланоцитни невуси.
38. Доброкачествени тумори на кожата: Кисти на кожата, себорейни веруки, фиброми, хистиоцитомата, липома, хемангиома.
39. Преканцерози и in situ карциноми: Актинични кератози, Cornu cutaneum, Morbus Bowen, Erythroplasia Queyrat, Keratoacanthoma.
40. Злокачествени епидермални тумори: Carcinoma basocellulare.
41. Злокачествени епидермални тумори: Carcinoma spinocellulare cutis.
42. Melanoma malignum.

Болести предавани по полов път

1. БППП – класификация, епидемиология и превенция.
2. Придобит сифилис: първичен - клиника, диагностика, лечение.
3. Придобит сифилис: вторичен - клиника, диагностика, лечение.
4. Придобит сифилис: третичен - клиника, диагностика, лечение.
5. Висцерален сифилис.
6. Невросифилис.
7. Вроден сифилис: ранен. Диагностика и лечение.
8. Вроден сифилис: късен. Диагностика и лечение.

9. Лабораторни методи за диагностика на сифилиса.
10. Лечение на сифилиса.
11. СПИН: общо протичане, клинична картина, профилактика.
12. СПИН: кожни прояви.
13. Хламидиални инфекции: *Chlamydia genitalis*, *Lymphogranuloma venereum*.
14. Gonococia: у мъжа.
15. Gonococia: у жената.
16. Gonococia: у децата.
17. *Ulcus molle*.
18. *Vaginitis bacterialis*.
19. Негонококовите уретрити: класификация, диагностични методи.
20. Микотични инфекции: *Candidosis* у мъжа и у жената.
21. Протозойни инфекции: *Trichomonas*.
22. Протозойни инфекции: *Donovanosis (granuloma inguinale)*.
23. Вулвовагинити.

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА

Задължителна

1. Дерматология и венерология. Златков, Н. К. Цанков. Медицина и Физкултура, 2008 г.;
2. Дерматология и венерология.
А. Дурмишев, З. Пенев, А. Бонев, Д. Влашев, М. Трашлиева-Койчева.
Медицина и Физкултура. 2001 г.
3. Дерматология и венерология. За студенти по медицина и стоматология. Н. Б. Златков и Р. Янкова. Трето преработено и допълнено издание. Мед издателство "Райков", Пловдив, 2010 г.
4. Дерматологична диференциална диагноза. Златков, Н.Б. С., Мед. изд. Райков, 2003.
5. Генетични дерматози. Златков, Н., С. Тонев, И. Ботев. С., APCO, 2005.

Препоръчителна

1. **Braun-Falco's Dermatology.** Gerd Plewig (Editor), Lars French (Editor), Thomas Ruzicka (Editor), Roland Kaufmann (Editor), Michael Hertl
2. **Fitzpatrick's Dermatology.** Sewon Kang, Masayuki Amagai, Anna L. Bruckner, Alexander H. Enk, David J. Margolis, Amy J. McMichael, Jeffrey S. Orringer
3. **Fitzpatrick's Color Atlas and Synopsis of Clinical Dermatology.** Klaus Wolff, Richard Allen Johnson, Arturo P. Saavedra, Ellen K. Roh
4. **DermNet New Zealand Trust.** <https://dermnetnz.org/>
5. **UpToDate.** <https://www.uptodate.com/contents/search>

Съставил:
(доц. д-р Карен Мануелян)

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра „УНГ, очни, дерматологични и венерически болести”, протокол №13 от 11/02/2025 г..

Ръководител катедра:
(доц. д-р Даниел Петков, д.м.)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Факултет по медицина, протокол № 21 от 19.02. 2024г.

Научен секретар на МФ:
(гл. ас. д-р Руска Ненкова)

УНИВЕРСИТЕТ "ПРОФ. Д-Р АСЕН ЗЛАТАРОВ" – БУРГАС

ФАКУЛТЕТ ПО МЕДИЦИНА

**КАТЕДРА „АНЕСТЕЗИОЛОГИЯ, АКУШЕРСТВО И
ГИНЕКОЛОГИЯ, ХИРУРГИЯ, ОРТОПЕДИЯ, ТРАВМАТОЛОГИЯ,
УРОЛОГИЯ, НЕВРОХИРУРГИЯ, СПЕШНА И ИНТЕНЗИВНА
МЕДИЦИНА”**

УТВЪРЖДАВАМ:

ДЕКАН:

/проф. д-р Христо Бозов, дм/

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Учебна дисциплина:	АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ
Специалност:	МЕДИЦИНА
Професионално направление:	7.1. МЕДИЦИНА
Образователно-квалификационна степен:	МАГИСТЪР
Форма на обучение:	РЕДОВНА
Професионална квалификация:	ЛЕКАР

Бургас, 2023 г.

ИЗВАДКИ ОТ УЧЕБНИЯ ПЛАН

1. ОБЩИ ПАРАМЕТРИ НА ДИСЦИПЛИНАТА					
Обща учебна заетост (часове):		330		Кредити:	
				11	
Аудиторна заетост		Извънаудиторна заетост		Аудиторна заетост	
210		120		4	
Вид на дисциплината:		Брой часове в седмица: /лекции + упражнения/		Курс:	
ЗАДЪЛЖИТЕЛНА		2+3 / 2+2 / 2+3		Семестър:	
				IV и V	
				VIII, IX, X	
2. УЧЕБНИ ФОРМИ					
Аудиторна заетост:		Часове	Кредити	Извънаудиторна заетост:	
				Часове	Кредити
Лекции		90	3,0	Консултации (работа с преподавател)	60
Семинарни занятия		–	–	Самостоятелна работа	2,0
Практически занятия		120	4,0		60
					2,0
3. ОЦЕНЯВАНЕ И КОНТРОЛ					
Форми за оценяване и контрол					Относителен дял в общата оценка
Сесийно оценяване: Изпит					0.4
Семестриално (текущо) оценяване:					0.6
Форми на семестриален контрол:					
- Присъствие на учебни занятия					0.3
- Колоквиум					0.7

АНОТАЦИЯ

на дисциплината „АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ“

Дисциплината „Акушерство и гинекология“ е основна в обучението на студентите по медицина. Тя дава обширни познания в областите анатомия и физиология на женската полова система, протичането на нормалната бременност и нормалното раждане, нормалния послеродов период. Изучава патология на бременността, патологично раждане – седалищно и коси предлежания, оперативното родоразрешение, мануална помощ, мануална екстракция при седалищно предлежание. Изучава и преподава различните патологични състояния свързани с бременността – преекламписия, кръвотечения по време на бременността – плацента превия, аблацио плаценте и др., кръвотечения в плацентарния и ранния послеродов период, коагулопатиите в акушерството. Нервно-хормонална регулация на менструалния цикъл. Изучават се доброкачествените и злокачествените заболявания на женските гениталии – етиология, патогенеза, класификации, морфологичен субстрат, диагностичните методи, клиничната картина, диференциалната диагноза, консервативното и оперативното лечение, профилактиката и прогнозата. Основната цен на обучението е да изгради у студента – медик правилно и логично клинично мислене, способност за оценка на критичните състояния в акушерството и гинекологията, основните симптоми и синдроми в акушерството и гинекологията, способност за изграждане на лечебно-диагностичен план, познания за превенцията и профилактиката при бременността и заболяванията на женската полова система.

Основни задачи на учебната програма

Усвояване на прийоми за наблюдение на бременността и раждането. Усвояване на техниката за водене на раждането в различните периоди на раждането при главично и седалищно раждане. Овладяване на антенаталния скрининг при бременност. Откриване на ранните симптоми на акушерските усложнения по време на бременността, раждането, ранния и късен послеродов период. Овладяване на прийоми за оказване на спешна акушерска помощ при застрашаващи живота на бременната и плода състояния – преекламписия, екламписия, кръвотечения. В областта на гинекология основните задачи на обучението са свързани с придобиване на познания за симптомите и синдромите при гинекологичните заболявания, спешните състояния в гинекологията, основните правила на гинекологичното изследване, принципите на консервативното и оперативното лечение. В преддипломния стаж, стажант – лекарите ежедневно участват в дейността на акушеро-гинекологичните екипи, визитации, водене на болничната документация, пълноценно участие в диагностичния процес, асистирание при раждане и при гинекологични операции.

Очаквани резултати

След завършването на обучението по акушерство и гинекология студентите трябва да са усвоили следните теоретични знания и практически умения:

В областта на акушерството:

- ✓ Снемане на акушерска анамнеза, попълване на медицинската документация и подготовка на бременната за раждането.
- ✓ Оформяне и водене на акушерска болнична документация, епикриза.
- ✓ Акушерска пелвиметрия, измерване на коремна обиколка и височината на fundus uteri.

- ✓ Аускултация на сърдечни тонове на детето с акушерска слушалка. Разпознаване на шумове и тонове.
- ✓ Работа с акушерски монитор и интерпретация на резултатите.
- ✓ Вагинален преглед за диагноза на бременността и срока ѝ в първото тримесечие.
- ✓ Акушерски статус – вагинален преглед по време на раждането.
- ✓ Включване на венозна инфузионна система за стимулация и индукция на раждането.
- ✓ Асистенция при раждане.
- ✓ Водене на плацентарен период – метод на Креде, оглед на плацентата, ципите и меките родилни пътища за установяване на тяхната цялост.
- ✓ Участие и асистенция при раждане с епизиотомия и възстановяване разкъсванията на меките родилни пътища.
- ✓ Аспирация на носоглътка и стомах при новородено, връзване на пъпна връв, обдишване с балон, пункция на пъпна вена.
- ✓ Стерилно третиране на пъпния остатък и на очите
- ✓ Проследяване на родилки в пуерпериума – палпация на матката и преценка на лохиите.
- ✓ Сваляне на конци от епизиотомия и цезарово сечение, грижи за следоперативната рана.
- ✓ Грижи за млечните жлези и техника на кърменето.
- ✓ Вземане на лохиален секрет за микробиологично изследване при патологичен пуерпериум, урокултура, хемокултура.
- ✓ Преглед и подготовка на пациентки за прекъсване на бременност по желание – необходима документация, асистенция при интерупция, проследяване на пациентки след интерупция и венозна анестезия, предписване на рецепти.
- ✓ Асистенция и обсъждане на случаи при пренатална диагностика – РАЦ и хориална биопсия, обработка и изпращане на материали за хистологично и генетично изследване.
- ✓ Насочване и интерпретация на бременна на термин за Ро пелвиметрия.

В областта на гинекологията

- ✓ Гинекологичен преглед в консултативен кабинет.
- ✓ Приемане и обработка на нови болни в гинекологична клиника, участие в седяща визитация и подготовка за операция.
- ✓ Предоперативни и постоперативни грижи.
- ✓ Поставяне и сваляне на уретрален катетър.
- ✓ Сваляне на дрен.
- ✓ Асистенция при пробно абразии, щрих абразии и колпопункция.
- ✓ Снемане на анамнеза, статус и назначаване на изследвания при жени с репродуктивна недостатъчност.
- ✓ Определяне на цервикс скор, фоликулометрия и други тестове за овулация.
- ✓ Извършване на експресни хормонални тестове за определяне на овулация.
- ✓ Извършване на тестове за хламидийна инфекция.
- ✓ Нативна микроскопия на влагалищно съдържимо.
- ✓ Вземане на влагалищно съдържимо за микробиологично и цитологично изследване.
- ✓ Вземане и интерпретация на влагалищна цитология и тест на Инслер.
- ✓ Запознаване с инструментариума и техниката за извършване на хистеросалпингография и хидротубация.
- ✓ Запознаване с инструментариума и техниката на колпоскопията.

Структура на учебното съдържание: В преподаването по дисциплината се провеждат лекции, семинарни упражнения и се задават задачи за самостоятелна работа.

Методи и средства на преподаване: Методите на обучението са начин за работа на университетския преподавател и студента, с помощта на които се постига овладяване на знанията, уменията и навиците, формира се светогледът на студентите и се развиват техните способности. По дисциплината „АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ“ се използват следните методи и средства: лекция с дискусия и обсъждане; снемане на анамнеза и статус и представяне на пациенти пред преподавателя; дискутиране на необходими изследвания, диференциални диагнози и терапия; интерактивни методи; презентации; виртуални пациенти. Студентите предварително се запознават с теоретичната част преди всяко упражнение. Всяко упражнение завършва с малък тест върху материала от предходното упражнение.

Форми на обучение: Изучаването на дисциплината се осъществява в следните форми:

1. Лекции, в които се дават основните теоретични знания по разглежданите теми. По част от темите и подтемите, които могат да се изучават самостоятелно от учащите се, лекциите са въвеждащи. Те разкриват същността на въпросите, попадащи в обсега на темите и насочват към самостоятелна работа по препоръчаната литература. Успоредно с лекционния материал ще се провеждат и разисквания по теоретичните въпроси, решаване на задачи, свързани с практическото прилагане на разглежданите методи, решаване на дидактически тестове и казуси и др.

2. Консултации за изясняване на основни понятия, статистически характеристики и др. и насочване към специфичните им особености, с оглед преодоляване на трудности при самостоятелната работа и др.

3. Самостоятелната работа на студентите се организира чрез комуникация по електронната поща, съвместна работа по научни и професионални задачи, покриването на текущи тестове по зададена тема от преподавателя, провеждащ упражненията и др.

Предварителни изисквания към основните знания и умения на студентите

Студентите следва да познават анатомията и физиологията на отделните видове тъкани в човешкия организъм и в частност на ЖПС и прилежащите органи в коремна кухина и малкия таз. Очаква се да добият широки познания за етиологията, диагнозата, лечението и профилактиката на заболяванията в Акушерството и Гинекологията. Студентите следва да усвоят практически умения за диагноза и терапия на пациенти от амбулатория и стационар, поведение в предродилна и родилна зала, както и участие в процеса на раждане и оперативни интервенции. В съвременните условия на медицинска практика по време на студентство се очаква развиване на умения за работа в екип и комуникационни умения с пациенти.

Форми на оценяване на придобитите знания

При оценка на знанията на студентите се прилага комбинация от съвременни и класически методи.

Текущ контрол:

- ✓ Устно препитване преди провеждане на практическото занятие
- ✓ Тестове
- ✓ Семинарни занятия - дискусии
- ✓ Оценка и заверка на протоколите в края на упражнението
- ✓ Колоквиум с тестова част и устно препитване

Семестриален изпит:

- ✓ Практически изпит
- ✓ Тест
- ✓ Теоретичен изпит с писмена част, съхранявана в архива на катедрата и устна част пред комисия от хабилитирани преподаватели.

Държавен изпит:

- ✓ Практически изпит
- ✓ Тест
- ✓ Теоретичен изпит с писмена част, съхранявана в архива на катедрата и устна част пред комисия от хабилитирани преподаватели.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА ЛЕКЦИИ

VIII семестър – 15 седмици по 2 часа

№ по ред	Тема	Лекции ч.
1.	Физиология на женските полови органи. Ендометриален и овариален еквивалент на менструацията. Нервно-хормонална регулация на менструацията. Нервно-хормонална регулация на менструалния цикъл. Менструален цикъл и неговата физиология.	2
2.	Плацентата – анатомия и биология. Околоплодни води и обвивки. Пълна връв. Фетоплацентарна единица. Формиране на плацентата. Функция на маточно-плацентарна-фетална единица. Пълна връв. Околоплодна течност. Амниоцентеза. Амниоскопия.	2
3.	Морфологични и функционални промени в организма на бременната жена. Изменение в половата система. Екстрагенитални промени при бременност.	2
4.	Диагноза на ранна и напреднала бременност. Хигиена и диета на бременността. Въведение в проблема. Клинични методи на диагноза. Допълнителни методи. Хигиенни норми на бременността – трудова дейност, почивка, облекло, полов живот, хранене, грижи в семейството и ЖК.	2
5.	Нормално раждане. Причини за настъпване на раждането. Периоди. Определение за раждането като физиологичен акт. Фактори обуславящи раждането – родов обект, родилни сили, родилна дейност. Причини за настъпване на раждането. Теории. Регистриране на родилна дейност. Партограма на Фридман – характеристика на фазите. Характеристика на протрахирането и преципитарното раждане.	2
6.	Нормално раждане – водене на периодите на раждането. Определение за нормално раждане. Периоди на раждането. Механизъм на раждането – актове и моменти при преднотилно и седалищно предлежание.	2

7.	Раждане при седалищно предлежание на плода. Значението му за перинаталната детска смъртност и неонаталното увреждане на плода с късните му последици. Въведение. Честота на седалищното раждане. Класификация на седалищното предлежание. Механизъм на раждане при седалищно предлежание. Показания и условия за вагинално раждане.	2
8.	Седалищно предлежание и показания за цезарово сечение. Водене периода на изгонване – мануална помощ, мануална екстракция. Мястото на седалищното предлежание в структурата на перинаталната детска смъртност, родови травми и късните му последици.	2
9.	Раждане при аномалии на главично предлежание. Напречно и косо положение на плода. Атипично раждане. Дълбоко право задно тилно предлежание. Дефлексионни главични предлежания. Първично патологични предлежания при тилно предлежание. Напречно и косо предлежание на плода.	2
10.	Многоплодна бременност. Раждане при многоплодна бременност. Обезболяване на раждането. Увод, исторически бележки. Видове близнаци. Диагноза на многоплодната бременност. Развитие на многоплодната бременност и придружаващата я патология. Раждане. Усложнения по време на раждането за майката и плода. Обезболяване на раждането.	
11.	Разстройства на раждането от страна на изгонващите сили. Родова слабост. Прекомерно силна родова дейност. Определение за динамични дистокии. Мониториране на родовата дейност и състоянието на плода. Клиника и поведение на динамичните дистокии.	2
12.	Ненавременно прекъсване на бременността. Аборти. Въведение. Определение на понятието аборт. Видове аборти – характеристика и етиология. Диагноза и клинична картина. Лечение и прогноза.	2
13.	Преждевременно раждане. Преносена бременност. Преждевременно раждане. Клиника и поведение при заплашващо и започнало преждевременно раждане. Преносена бременност – диагноза и поведение.	2
14.	Родов травматизъм за майката и плода. Разкъсване на мекия родов канал. Руптура на матката. Въведение в проблема. Класификация на травмите на майката. Класификация на травмите на плода.	2
15.	Патология на обвивката на плода. Гроздовидна бременност. Хорионепителиом. Хидрамнион. Олигохидрамнион. Въведение в проблема. Гроздовидна бременност – клиника, диагноза, ДД и лечение. Хорионепителиом – клиника, диагноза, ДД и лечение. Хидрамнион и Олигохидрамнион.	2
Общо:		30 ч

IX семестър – 15 седмици по 2 часа

№ по ред	Тема	Лекции ч.
1.	Тазови дистокии. Класификация. Водене на раждането при тазови дистокии. Определение. Видове дистокии. Тесен таз – класификация.	2

	Диагноза на тесни тазове. Механизъм на раждане в тилно предлежание при различните видове тесни тазове. Прогноза на бременността и раждането при тесните тазове.	
2.	Форцепс – условия, индикации, налагане и техника на изходящи и коси щипци. Вакуум екстрактор – условия, индикации, техника. Мястото му в съвременното акушерство. Родов травматизъм за плода.	2
3.	Кръвотечения по време на раждане. Плацентарния и ранния постплацентарен период. Борба с острата кръвозагуба в акушерската практика. Въведение в проблема. Причини за кръвотеченията по време на раждането. Плацентарен период – водене и профилактика на кръвотеченията. Кръвотечения в плацентарния период – причини диагноза, поведение. Кръвотечения в ранния плацентарен период. Хеморагичен шок.	2
4.	Пуерперален период. Лактация и аномалии на лактацията. Мастит. Рагади. Инволюция на матката. Вид, количество и характер на лохиите. Общо състояние на жената и грижи за функцията на тазовите резервоари. Лактация – физиологични основи и аномалии. Грижи за млечните жлези. Мастит. Рагади.	2
5.	Патология на пуерпералния период. Пуерперални инфекции. Пуерперален тромбоз. Отклонение и обратно развитие на органите в пуерпериума. Пуерперални инфекции. Значението на микробиологичното изследване за лечението на пуерпералните инфекции.	2
6.	Повръщане по време на бременност (Ранни токсикози). Определение, честота. Епидемиология. Видове ранни токсикози. Патофизиология и патологични промени при ранните токсикози. Диагноза и клинична картина. Диференциална диагноза. Лечение. Терапевтичен аборт.	2
7.	Хипертензивни заболявания и бременност (Късни токсикози – прееклампсия, еклампсия). Исторически бележки и епидемиология. Терминология и класификация. Етиология и патогенеза. Клиника, диагноза и диференциална диагноза. Поведение и лечение.	2
8.	Кръвотечения през втората половина на бременността. Плацентна прекия. Преждевременно отлепване на нормално място прикрепена плацентата. Въведение в проблема и значението му за перинаталната и майчина смъртност. Плацентна прекия. Абрупция плаценте. ДИК – синдром – диагноза и поведение.	2
9.	Депресивни състояния на плода. Асфиксия на плода и новороденото. Мероприятия за борба с депресивните състояния на плода и новороденото. Увод. Терминология. Определение на понятието фетален дистрес. Етиология. Форми на асфиксия. Патофизиологични и биохимични промени при фетален дистрес. Диагноза на интранаталната заплаха на плода. Класически и съвременни диагностични методи. Профилактика и лечение на феталния дистрес.	2
10.	Родов травматизъм на новороденото. Честота, медико-социални и организационни аспекти на проблема. Условия за възникване на родов	2

	травматизъм. Видове травматизъм. Профилактика на родовия травматизъм.	
11.	Анатомо-физиологични особености на новороденото дете. Адаптационен синдром. Характеристика на ранния неонатален период. Адаптационен синдром. Гранични състояния между физиологията и патологията като клинична изява и адаптационен синдром.	2
12.	Хемолитична болест на плода и новороденото. Исторически данни. Честота. Определение. Етиопатогеничен механизъм за възникване на ХБПН. Пре- и постнатално диагностициране на ХБПН. Клинични форми. Лечение ДД на хипербилирубинемията и хемолитичните жълтеници в неонаталния период. Профилактика на ХБПН.	2
13.	Безплодие в семейството. Въведение в проблема, социалната му и морална значимост. Женски и мъжки стерилитет. Женски стерилитет – клиника, видове. Методи за изследване. Лечение и неговата ефективност. Оплождане in vitro.	2
14.	Болести предавани по полов път (БППП). Определение и общи понятия. Видове. Клиника и лечение. БППП и стерилитет при жената и мъжа. БППП и бременност и раждане.	2
15.	Аномалии в положението на матката и другите генитални органи. Десцензус и пролапс на матката и влагалището. Етиология и патогенеза – предразполагащи фактори. Диагноза – обективно и уродинамично изследване. Клиника, профилактика и лечение.	2
Общо:		30 ч

Х семестър – 15 седмици по 2 часа

№ по ред	Тема	Лекции ч.
1.	Остър корем в гинекологията. Определение. Видове. Диагностичен и терапевтичен алгоритъм. Оперативна тактика и стратегия. Усложнения.	2
2.	Извънматочна бременност. Тубарен аборт и руптура. Въведение в проблема и значението му в практиката. Определение за ектопична бременност. Видове. Причини. Протичане и изход на извънматочна бременност. Диагноза и клинична картина. Диференциална диагноза със спешни състояния в хирургията. Поведение и лечение на острия перитонеален синдром.	2
3.	Дисфункционални маточни кръвотечения. Аменорея. Дисменорея. Определение. Обзор на съвременните схващания по проблема. Класификация. Клиника, диагностика и особености при дисфункционалните маточни кръвотечения в пубертета и климактериума. Аменорея. Дисменорея.	2
4.	Доброкачествени тумори на матката. Миома утери. Ендометриоза. Анатомична характеристика и класификация. Клинична картина, диагноза и ДД при миома. Ендометриоза –	2

	етиология и класификация. Ендометриоза – клиника, диагноза, ДД.	
5.	Доброкачествени тумори на матката. Миома утери. Ендометриоза. Лечение – консервативно, оперативно. Ендометриоза – лечение.	2
6.	Възпалителни заболявания на аднексите, параметрите и тазовия перитонеум. Ролята на микроорганизмите и пътищата за проникването им към ЖПО. Асцендентна инфекция – най-честа. Интраканаликуларна и лимфогенна инфекция. Аднексит и параметрит.	2
7.	Злокачествени тумори на матката. Карцинома коли и корпус карцином. Саркома утери. Рак на маточната шийка. Рак на маточното тяло. Сарком на матката. Етиология, патогенеа, класификации, стадиране и стадиращи системи. Предоперативно стадиране. Планиране на лечението – консервативно и оперативно.	2
8.	Злокачествени тумори на матката. Карцинома коли и корпус карцином. Саркома утери. Рак на маточната шийка. Рак на маточното тяло. Сарком на матката. Оперативно лечение. Видове операции. Оперативна техника.	2
9.	Яйчникови тумори. Класификация. Обща и специална характеристика и симптоматика. Доброкачествени и злокачествени яйчникови тумори. Въведение в проблема. Класификации. Етиология, патогенеза, патологоанатомия, стадиране, стадиращи системи. Предлечебна обработка на болната. Планиране на лечението	2
10.	Яйчникови тумори. Доброкачествени и злокачествени яйчникови тумори. Комплексно лечение. Видове оперативни интервенции. Мястото на адювантната и неoadувантната терапия в лечението на овариалните тумори.	2
11.	Детско-юношеска гинекология. Периоди в развитието на половата система. Специфика на обективното изследване. Патология.	2
12.	Планиране на семейството. Контрацепция. Планиране на семейството – определение по СЗО. Методи за планиране на семейството. Контрацепция.	2
13.	Климактериум. Хормоно-заместваща терапия.	2
14.	Кръвотечения в климактериума и менопаузата. Остеопороза. Диагностични и терапевтични методи в гинекологичната ендокринология.	2
15.	Характеристика на гинекологичните операции. Видове гинекологични операции. Съвременни техники в гинекологичната хирургия. Миниинвазивна хирургия. Роботизирана хирургия в гинекологията. Индикации, контраиндикации, подбор на пациенти.	2
	Общо:	30 ч

УПРАЖНЕНИЯ

VIII семестър – 15 седмици по 3 часа

№ по ред	Тема	Часове
1.	Анатомия на женските полови органи	3
2.	Костен и мек родов канал. Устройство, плоскости и диаметри на таза. Тазово дъно.	3
3.	Акушерска анамнеза. Правила за снемане на акушерската анамнеза. План за снемане и записване на анамнезата.	3
4.	Разположение на плода в матката. Хабитус. Ситус. Позицио и презентацио на плода. Запознаване с основните понятия. Надлъжно положение на плода. Напречни и коси предлежания.	3
5.	Диагноза на бременността в първата ѝ половина. Значение на ранната диагноза на бременността. Данни от акушерската анамнеза. Данни от обективното акушерско изследване. Параклинични данни – биологични тестове. Мястото на УЗИ при поставяне на диагнозата.	3
6.	Цялостно акушерско изследване. Палпация на плода. Прийоми. Значение на огледа. Акушерска палпация. Прийоми на Леополд.	3
7.	Цялостно акушерско изследване. Акушерски статус. Мензурация. Методи за измерване на таза. Техника на вагиналното туширане. Определяне на Pelvic score.	3
8.	Цялостно акушерско изследване. Аускултация на детските сърдечни тонове. Характер на ДСТ и значение на акушерската аускултация. Техника на аускултацията. Мониторен запис на ДСТ.	3
9.	Съвременни методи за диагноза на ранна и напреднала бременност-лабораторни методи, хориална биопсия. Амниоцентеза и амниоскопия. Електро-физиологични методи. Сонография.	3
10.	Нормално раждане. Периоди на раждането. Определение за нормално раждане. Най-важни условия за нормално раждане. Периоди на раждането и същност на всеки период.	3
11.	Водене на раждането в първи и втори период. Приемане и подготовка на родилката. Водене на раждането в периода на разширение. Водене на раждането в периода на изгонване на плода.	3
12.	Водене на раждането в третия период (плацентарния период). Наблюдение на родилката след раждането. Своевременно прилагане на диагностични и лечебни прийоми.	3
13.	Механизъм на раждане при предно-тилно предлежание и отклоненията му – дълбоко право задно тилно, дълбоко напречно и високо право. Механизъм на раждането. Диагноза, поведение и прогноза.	3
14.	Многоплодна бременност - клиника. Диагноза, поведение по време на бременността и раждането. Честота и етиопатогенеза. Диагноза и ДД. Предпазване от усложнения при многоплодна бременност. Водене на раждането при многоплодна бременност. Усложнения и прогноза за майката и плода.	3
15.	Преносена бременност. Видове – хронологична и биологична. Клиника, диагноза, поведение. Водене на раждането при преносена бременност.	3
	Общо:	45 ч.

IX семестър – 15 седмици по 2 часа

№ по ред	Тема	Часове
1.	Механизъм на раждането при дефлексионните и седалищни предлежания. Механизъм на раждането при дефлексионните предлежания. Механизъм на раждането при седалищни предлежания. Усложнения и родов травматизъм за майката и плода.	2
2.	Седалищно раждане. Мануална помощ по класическия метод и Мюлер.	2
3.	Седалищно раждане. Мануална помощ по Брахт и Цовианов. Родов травматизъм за плода.	2
4.	Мануална екстракция. Условия, индикации, техника. Родов травматизъм за плода.	2
5.	Верзио - видове, индикации, условия, техника.	2
6.	Механични дистокии. Механизъм на раждането. Диагноза. Водене на раждането при механични дистокии. Тесен таз – честота, видове, класификация. Диагноза на тесния таз. Водене на раждането при тесния таз и прогноза. Дистокии вследствие изменение на меките тъкани на родилния канал. Фетална дистокия.	2
7.	Форцепс - условия, индикации, налагане и техника на изходящи и коси щипци.	2
8.	Вакуум екстрактор - условия, индикации, техника. Мястото му в съвременното акушерство. Родов травматизъм за плода	2
9.	Кръвотечения в плацентарния и следплацентарния период. Кръвотечения в плацентарния период. Кръвотечения в следплацентарния период. Шок от остра кръвозагуба и борбата с него.	2
10.	Нормален послеродов период. Инволюция на матката. Лактация. Грижи за гърдните зърна.	2
11.	Патология на послеродовия период. Пуерперални инфекции. Субинволюция на матката. Лохиометра. Ролята на микробиологичното изследване за лечението на пуерпералните инфекции.	2
12.	Аборти и преждевременни раждания. Клинични форми на спонтанния аборт. Клинична диагноза, ДД и лечение.	2
13.	Повръщане по време на бременност (ранни токсикози на бременността). Видове. Hyperemesis gravidarum – патофизиология, клиника, диагноза, ДД, лечение и прогноза.	2
14.	Хипертензивни заболявания и бременност (късни токсикози на бременността) – прееклампсия. Класификация и етиопатогенеза. Клинична картина. Диагноза и ДД. Схема на клинично поведение. Профилактика, усложнения и прогноза за майката и плода.	2
15.	Кръвотечения във втората половина на бременността. Плацента превия и абрупцио на плацентата. Предлежание на плацентата. Преждевременно отлепване на прикрепена на нормално място плацента. ДД между двете състояния. Vasa previa.	2
	Общо:	30 ч.

X семестър – 15 седмици по 3 часа

№ по ред	Тема	Часове
1.	Цезарово сечение - условия, индикации. Мястото му в съвременното акушерство. Усложнения при цезарово сечение.	3
2.	Плодораздробяващи операции – видове.	3
3.	Анатомо-физиологични особености на новороденото дете. Адаптационен синдром. Запознаване на практика с анатомо-физиологичните особености на новороденото доносно дете. Снемане на неврологичен статус. Запознаване с особеностите на недоносеното дете. Устройство на инкубатора и използването му.	3
4.	Асфиксия на новороденото дете. Първична реанимация в условията на родилна зала. Първи грижи за новороденото. Оценка на новороденото по схемата на АПГАР към момента на раждането. Причини и условия водещи до депресия на новороденото. План на реанимация на новороденото. Прийоми за реанимация.	3
5.	Родов травматизъм на новороденото. Видове родов травматизъм. Диагноза и диференциално-диагностичен план. Профилактика и лечение на родовите травми.	3
6.	Хемолитична болест на новороденото.	3
7.	Гинекологична анамнеза и цялостно обективно изследване. Допълнителни методи за гинекологично изследване.	3
8.	Болести предавани по полов път.	3
9.	Промени в положението на матката. Десцензус и пролапс на матката. Профилактика и лечение.	3
10.	Остър корем в гинекологията. Извънматочна бременност. Видове извънматочна бременност. Клиника. Диагноза, ДД, лечение и прогноза.	3
11.	Възпалителни заболявания на женските полови органи, индикации, техника, усложнения за майката.	3
12.	Климактерични и ювенилни кръвотечения - анамнеза, диагноза и дифернциална диагноза, лечение. Профилактични прегледи.	3
13.	Миома утери - клиника, диагноза, лечение.	3
14.	Рак на матката-карцинома коли и корпус утери - локализация, клиника, диагноза, лечение, профилактика.	3
15.	Яйчникови тумори - видове, класификация, клиника, диагноза, лечение.	3
	Общо:	45 ч.

ВЪПРОСНИК ЗА ИЗПИТ

по „АКУШЕРСТВО И ГИНЕКОЛОГИЯ“

Конспект за семестриален изпит по Акушерство и гинекология

Физиология на бременността и раждането

1. Анатомия на женските полови органи.
2. Костен таз - устройство, размери, плоскости.
3. Оплождане. Имплантация. Развитие на плода.
4. Плацента, пъпна връв, околоплодна течност и ципи - морфология, биология.
5. Акушерска анамнеза. Определяне срока на бременността и вероятната дата на раждането.
6. Акушерско изследване - палпация, мензурация, аускултация. Положение на плода в матката - habitus, situs, praesentatio, positio.
7. Диагноза на ранна и напреднала бременност. Диагноза на мъртъв плод.
8. Промени в организма на бременната жена. Хигиена, хранене и режим през бременността.
9. Съвременни методи за наблюдение на бременността и раждането - амниоскопия, сонография, кардиотокография, микрокръвен анализ.
10. Причини за настъпване на раждането. Периоди на раждането.
11. Биомеханизъм на раждането. Водене на нормално раждане. Партограма.
12. Обезболяване на раждането.
13. Нормален пуерпериум. Грижи за родилката.
14. Лактация. Грижи за млечните жлези през бременността и лактацията.
15. Физиология на новороденото. Първи грижи за новороденото.
16. Седалищно предлежание. Механизъм на раждането. Мануална помощ.
17. Многоплодна бременност.

Патология на бременността и раждането

18. Трофобластна болест.
19. Спонтанни аборти - видове, етиология, поведение.
20. Преждевременно раждане. Недоносен плод.
21. Преносена бременност. Преносен плод.
22. Повръщане по време на бременност (Ранни токсикози на бременността-emesis, hyperemesis).
23. Хипертензивни заболявания и бременност (Късни токсикози на бременността-preeclampsia) – класификация, диагноза, поведение.
24. Бременност и ендокринни заболявания.
25. Сърдечно-съдови и инфекциозни заболявания през бременността.
26. Плацентарна инсуфициенция - причини, методи за диагноза, поведение.
27. Извънматочна бременност.
28. Кръвотечения във втората половина на бременността. Placenta praevia, Abruption placentae.
29. Разстройства на родилната дейност. Средства, повлияващи маточната активност.
30. Механична дистокия. Тесни тазове - видове, диагноза, поведение.
31. Напречно и косо положение на плода. Атипични и патологични главични предлежания.

32. Предлежание и пролапс на дребни части и пъпна връв. Патология на околоплодната течност и ципи.
33. Кръвотечения в плацентарния и ранен постпартален период.
34. Родилен травматизъм на майката и плода - видове, диагноза, поведение, профилактика.
35. Патологичен пуерпериум - субинволюция на матката, лохиометра. Локални и общи пуерперални инфекции. Мастити.
36. Форцепс и вакуум екстрактор - устройство, видове, индикации, техника.
37. Цезарово сечение - видове, индикации.
38. Мануална екстракция на плацентата, инструментална ревизия на матката, маточно-влагалищна тампонада - индикации, техника.
39. Шок в акушерството. Амниотична емболия. Акушерски коагулопатии.
40. Депресивни състояния на новороденото - причини, диагноза, поведение. Първична реанимация на новороденото.
41. Вродени заболявания и малформации на плода - видове, пренатална диагностика, поведение.

Гинекология

42. Гинекологична анамнеза. Обективно гинекологично изследване. Нормална находка при гинекологичен преглед.
43. Специални методи за гинекологично изследване - сондиране на маточната кухина, пробна пункция, сепарирано пробно абразиво, колпоскопия, цитодиагностика, ехографска диагностика.
44. Кардинални симптоми в гинекологията.
45. Нервнохуморална регулация на маточния цикъл. Менструация.
46. Разстройства на менструалния цикъл. Неправилни маточни кръвотечения.
47. Климактериум.
48. Вулво-вагинити - видове, характерни особености, лечение.
49. Тазова възпалителна болест.
50. Сексуално трансмисивни заболявания. СПИН.
51. Заболявания на маточната шийка. Карцином на маточната шийка.
52. Профилактика на предраковите и ракови заболявания на гениталиите.
53. Карцином на ендометриума.
54. Миома на матката. Саркома на матката.
55. Яйчникови тумори - доброкачествени, злокачествени.
56. Ендометриоза.
57. Гинекология на детската и adolescentна възраст.
58. Вродени малформации на женските гениталии.
59. Статични заболявания на гениталиите. Пикочна инконтиненция.
60. Безплоден брак.
61. Контрацепция.

Конспект за държавен изпит по Акушерство и гинекология

Физиология на бременността и раждането

1. Анатомия на женските полови органи. Костен таз - устройство, размери, плоскости.
2. Оплождане. Имплантация. Развитие на плода.
3. Плацента, пъпна връв, околоплодна течност и цици - морфология, биология.
4. Акушерска анамнеза. Определяне срока на бременността и вероятната дата на раждането.
5. Акушерско изследване - палпация, мензурация, аускултация. Положение на плода в матката - habitus, situs, praesentatio, positio.
6. Диагноза на ранна и напреднала бременност. Диагноза на мъртъв плод.
7. Промени в организма на бременната жена. Хигиена, хранене и режим през бременността.
8. Съвременни методи за наблюдение на бременността и раждането - амниоскопия, сонография, кардиотокография, микрокръвен анализ.
9. Причини за настъпване на раждането. Периоди на раждането.
10. Биомеханизъм на раждането. Водене на нормално раждане. Партограма.
11. Обезболяване на раждането.
12. Нормален пуерпериум. Грижи за родилката.
13. Лактация. Грижи за млечните жлези през бременността и лактацията.
14. Физиология на новороденото. Първи грижи за новороденото.
15. Седалищно предлежание. Механизъм на раждането. Мануална помощ.
16. Многоплодна бременност.
17. Лекарствени средства и бременност.
18. Наблюдение на бременността. Пренатална диагностика. Правна защита на бременната жена и родилката в Република България.

Патология на бременността и раждането

19. Трофобластна болест.
20. Спонтанни аборти - видове, етиология, поведение.
21. Изкуствен аборт - аборт по желание, терапевтичен аборт. Методи.
22. Преждевременно раждане. Недоносен плод.
23. Преносена бременност. Преносен плод.
24. Повръщане по време на бременност (Ранни токсикози на бременността-emesis, hyperemesis).
25. Хипертензивни заболявания и бременност (Късни токсикози на бременността-pre-eclampsia) – класификация, диагноза, поведение.
26. Бременност и ендокринни заболявания.
27. Изоимунизация.
28. Сърдечно-съдови и инфекциозни заболявания през бременността.
29. Бременност и тумори на гениталните органи.
30. Плацентарна инсуфициенция - причини, методи за диагноза, поведение.
31. Извънматочна бременност.
32. Кръвотечения във втората половина на бременността. Placenta praevia, Abruptio placentae.
33. Разстройства на родилната дейност. Средства повлияващи маточната активност.
34. Механична дистокия. Тесни тазове- видове, диагноза, поведение.
35. Напречно и косо положение на плода. Атипични и патологични главични предлежания.

36. Предлежание и пролапс на дребни части и пъпна връв. Патология на околоплодната течност и ципи.
37. Кръвотечения в плацентарния и ранен постпартален период.
38. Родилен травматизъм на майката и плода – видове, диагноза, поведение, профилактика.
39. Патологичен пуерпериум - субинволюция на матката, лохиометра. Локални и общи пуерперални инфекции. Мастити.
40. Форцепс и вакуум екстрактор- устройство, видове, индикации, техника.
41. Цезарово сечение - видове, индикации. Раждане след Цезарово сечение.
42. Мануална екстракция на плацентата, инструментална ревизия на матката, маточно-влагалищна тампонада - индикации, техника.
43. Шок в акушерството. Амниотична емболия. Акушерски коагулопатии.
44. Депресивни състояния на новороденото - причини, диагноза, поведение. Първична реанимация на новороденото.
45. Вродени заболявания и малформации на плода - видове, пренатална диагностика, поведение.

Гинекология

46. Гинекологична анамнеза. Обективно гинекологично изследване. Нормална находка при гинекологичен преглед.
47. Специални методи за гинекологично изследване - сондиране на маточната кухина, пробна пункция, сепарирано пробно абразиво, колпоскопия, цитодиагностика, ехографска диагностика.
48. Кардинални симптоми в гинекологията.
49. Ендоскопски изследвания в гинекологията (лапароскопия, хистероскопия) – индикации, техника.
50. Нервнохуморална регулация на маточния цикъл. Менструация.
51. Разстройства на менструалния цикъл. Неправилни маточни кръвотечения.
52. Основни ендокринни синдроми в гинекологията. Овариална поликистоза, Посткастрационен синдром, Премениструален синдром.
53. Климактериум. Хормонозаместителна терапия
54. Вулво-вагинити - видове, характерни особености, лечение.
55. Тазова възпалителна болест.
56. Сексуално трансмисивни заболявания. СПИН.
57. Остър корем в гинекологията.
58. Заболявания на маточната шийка. Карцином на маточната шийка.
59. Профилактика на предраковите и ракови заболявания на гениталиите.
60. Карцином на ендометриума.
61. Миома на матката. Саркома на матката.
62. Яйчникови тумори – доброкачествени, злокачествени.
63. Ендометриоза.
64. Гинекология на детската и adolescentна възраст.
65. Вродени малформации на женските гениталии.
66. Статични заболявания на гениталиите. Пикочна инконтиненция.
67. Безплоден брак
68. Семейно планиране. Контрацепция.
69. Сексуален живот и репродуктивно здраве.

ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА

Задължителна:

1. Оперативна гинекология. К. Мирков., София., 1989
2. Клинично акушерство. Кацулов Ат., София., 1998
3. Гинекология. Карагъзов И., Н. Доганов, София., 1994
4. Ръководство по хирургично акушерство. Кацулов Ат., София., 1994
5. Акушерство. Хаджиев Ал., Ал. Яръков, Н. Василев, София., 1998
6. Обезболяване в акушерството. Смилов И. и колектив, София, АРСО, 2002 г.
7. Акушерство. Хаджиев Ал., И. Карагъзов, София., 2005
8. Гинекология. Хаджиев Ал., И. Карагъзов, София., 2005
9. Оперативна гинекология. Бобчев Т., София 2008
10. Акушерство. Ангел Димитров и колектив, София, 2014, 2020
11. Гинекология. Ангел Димитров и колектив, София, 2014, 2017

Препоръчителна:

1. Патологичен пуерпериум. Кацулов Ат., София., 1984
2. Прееклампсия-еклампсия. Кацулов Ат., София., 1988
3. Бременност с висок риск. Кацулов Ат., София., 1989
4. Раждане с висок риск. Кацулов Ат., София., 1990
5. Цезарово сечение. Кацулов Ат., София., 1992
6. Нормално акушерство. Кацулов Ат., София., 1993
7. Синтетично акушерство. Кацулов Ат., София., 1998
8. Избрани глави от гинекологичната практика – 1-ва, 2-ра, 3-та и 4 -та част, Попов Й., ИЦ МУ, Плевен, 2012, 2013 г.
9. Сп. Акушерство и гинекология – всички налични броеве

Съставил:
(доц. д-р Валентин Ирмов)

Учебната програма е обсъдена и приета на заседание на катедра „Анестезиология, АГ, хирургия, ортопедия, травматология, урология, неврохирургия, спешна и интензивна медицина”, протокол № 3 от 09.05.23

Ръководител катедра:
(проф. д-р Христо Бозов)

Учебната програма е приета и обсъдена на Факултетен съвет на Факултет по медицина, протокол № 39 от 11.05.2023г.

Научен секретар на МФ:
(гл. ас. д-р Руска Ненкова)